МІСТ ПОЄДНУЄ

тижневик МІСТ

Україна США Канада

№ 13
(№1444)
WEEKLY
Delivered
to the Post Office
on March 26, 2026

Читайте с. 14

Іран виявився міцним горішком

Сполучені Штати можуть зазнати поразки, попри заперечення Трампа

УКРАЇНСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ «ЗЛАМАВСЯ»

Близько 60 депутатів кажуть, що втомилися, і хочуть скласти мандати с. 9

ЧИ КРАЩЕ ЖИЛИ ІРАНЦІ ДО РЕВОЛЮЦІЇ?

Правління шаха було золотим часом не для всіх с. 13

A-TEAM Home Care

Over $2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати
за своїми близькими та рідними.

☎ 215-302-9292

Happening hLIST FINALIST BUCKS COUNTY'S BEST 2021
the BEST 2019 Courier Times
the BEST 2020 Courier Times
Happening hLIST FINALIST MONTGOMERY COUNTY'S BEST 2020

№13 26 березня—1 квітня 2026 року Тижневик МІСТ

Камінь спотикання

Україна отримала від ЄС умови для вступу

■ Петро Йосип

Україна отримала від Європейського Союзу (ЄС) умови для вступу за трьома останніми перемовними кластерами. Про це повідомила Юлія Свириденко, глава українського уряду. Ідеться про кластери 4 «Конкурентоспроможність та інклюзивний розвиток», 5 «Зелений порядок денний та стале з'єднання» та 6 «Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості», — уточнила вона.

За словами прем'єра, уперше в історії Україна отримала повний пакет умов, виконання яких є необхідним для вступу до ЄС. У грудні 2025-го українська сторона отримала умови (бенчмарки) за трьома іншими кластерами: 1 «Основи процесу вступу до ЄС», 2 «Внутрішній ринок» і 3 «Зовнішні відносини». «Ми впевнено рухаємося визначеним євроінтеграційним шляхом. Наступні кроки — успішне закриття кластерів і підписання договору про вступ, що стане фінальним кроком до повноправного членства України в ЄС», — зазначила Свириденко й запевнила, що уряд продовжить виконувати умови вступу — впроваджуватиме необхідні реформи, заходи й звітуватиме перед унією.

Цю інформацію підтвердила Марта Кос, єврокомісар із питань розширення. Вона пояснила, що відкриття кластерів дає Україні реальний шанс пришвидшити реформи в економіці, енергетиці, транспорті та сільських громадах: «У час, коли Європа перебуває під тиском Сходу і Заходу, ми не можемо дозволити собі втрачати час. І ми його не марнуємо. Зараз усі шість кластерів уже неофіційно відкриті».

На думку Кос, Україна має реальний шанс пришвидшити реформи, які покращують повсякденне життя, починаючи від робочих місць і бізнесу до енергетики, транспорту та підтримки сільських громад. «Водночас ми продовжуємо роботу над планом дій щодо десяти пріоритетів реформ, узгоджених у Львові, зі сильним акцентом на верховенстві права, боротьбі з корупцією та розбудові сильних, підзвітних демократичних інститутів», — додала єврокомісар.

І уточнила, що, зокрема, реформи в межах кластера № 3 приведуть до збільшення робочих місць, покращення умов для бізнесу та більших інвестицій в економіку України. Тоді як реформи в межах кластера № 4 означають чистішу енергію, надійніше електропостачання та кращі дороги, залізничні сполучення і прикордонні переходи. А реформи в межах кластера № 5 — це міцніше сільське господарство, краща підтримка для сільських громад і розумніше використання землі та водних ресурсів.

Своєю чергою Європейська рада (ЄР) констатувала прогрес технічної роботи з відкриття перемовних кластерів щодо членства України в ЄС і вважає необхідним негайно відкрити їх офіційно. Проти цього традиційно виступили лідери Угорщини та Словаччини. Проте всі інші лідери ЄС упевнені, що майбутнє України та її громадян — у Євросоюзі. «ЄР вітає значний прогрес, якого Україна досягла досі за найскладніших обставин, та закликає до подальших необхідних реформ», — наголосили в заяві.

Нагадаємо, що перемовини про вступ до ЄС нових держав-членів поділені на 35 розділів, 33 з яких об'єднані в шість тематичних кластерів, які відкриваються почергово. За кожним із розділів Європейська комісія (ЄК) спершу проводить офіційний скринінг відповідності законодавства України правовим нормам Євросоюзу. Напередодні стало відомо, що Україна виконала 84 % Угоди про асоціацію з ЄС. При цьому найменшого прогресу досягнули в такій важливій сфері, як фінансова співпраця та боротьба з шахрайством (24 %).

Однак 19 березня лідери країн унії на своєму на саміті не змогли переконати Віктора Орбана, прем'єр-міністра Угорщини, розблокувати надання Україні кредиту в 90 млрд EUR. Розмова тривала півтори години. Антоніу Кошта, президент ЄР, різко розкритикував поведінку глави угорського уряду, назвавши ситуацію неприйнятною. Він акцентував, що такі дії порушують умови співпраці, які лежать в основі ЄС, і цю «червону лінію» досі не порушував іще жоден лідер. Водночас посадовець зауважив, що деякі заяви Володимира Зеленського в минулому були недоречними за тоном і це «не допомагає».

Роберт Фіцо, прем'єр-міністр Словаччини, підтримав свого угорського колегу за посадою, а Чехія дистанціювалася від суперечки. Інші лідери виступили на боці Кошти. Після дискусії вони провели відеозв'язок із президентом України.

Урсула фон дер Ляєн, глава ЄК, на пресконференції після саміту запевнила, що, попри блокування з боку Угорщини, ЄС усе одно надасть Україні кредит у сумі 90 млрд EUR у 2026—2027 рр. «Позика залишається заблокованою, оскільки один лідер не дотримується свого слова. Але дозвольте мені повторити те, що вже сказала в Києві. Ми виконаємо це так чи інакше», — заявила вона й нагадала, що рішення про надання згаданого кредиту ЄР прийняла ще в грудні 2025-го. «Була одна умова — що три країни (Угорщина, Словаччина, Чехія) не братимуть участі в позиції. Ця умова була виконана. Тож визначмо нашу позицію», — запропонувала очільниця ЄК. Вона визнала, що перед ЄС стоять складні завдання, проте додала: «Але сьогодні ми зміцнили нашу рішучість. Це була дуже хороша Європейська рада».

Євросоюз також розглядає можливість надання Україні фінансової допомоги обсягом 30 млрд EUR. Таке рішення обговорюють на тлі спроб знайти компромісний варіант фінансування через заперечення деяких членів ЄС. Попри попередні затвердження великого кредиту, поточна ситуація змушує переглянути обсяги допомоги.

ЄС також запропонував Україні підтримку та фінансування для ремонту нафтогону «Дружба». Київ позитивно сприйняв цю пропозицію. «У зв'язку з черговими ударами Росії по нафтогону «Дружба» 27 січня ц. р., що призвели до припинення постачання нафти до Угорщини й Словаччини, ми провели з державами-членами ЄС та Україною інтенсивні перемовини задля відновлення постачання нафти до вказаних країн. Європейські експерти готові розпочати роботу негайно», — повідомила президент ЄК.

ГОПЛЯ

Жан-Ноель Барро, міністр закордонних справ Франції, припустив, що Канада колись зможе приєднатися до ЄС. Він наголосив, що в умовах зростання геополітичної напруженості Євросоюз дедалі дужче приваблює партнерів далеко за межами своїх кордонів. «На сьогодні дев'ять країн є офіційними кандидатами на вступ до ЄС. До них можуть приєднатися ще інші. Ісландія — за кілька тижнів або місяців. А Канада — у будь-який момент», — зазначив глава французького зовнішньополітичного відомства. Своєю чергою Александр Стубб, президент Фінляндії, запропонував Марку Карні, прем'єр-міністру Канади, обміркувати вступ до ЄС.

«Шахтар» чекає на зустріч з АЗ

■ Роман Журба

У четвер 19 березня відбувся матч-відповідь 1/8 фіналу Ліги конференцій між «Шахтарем» (Донецьк) і «Лехом» (Познань). «Гірники» зазнали поразки з рахунком 1:2, проте завдяки перемозі 3:1 у першій зустрічі пройшли до чвертьфіналу змагань.

У матчі-відповіді поляки усвідомили, що втрачати їм нічого, тож кинулися всією командою на ворота суперників. Така впевнена гра польської команди дала свої плоди на 13-й хвилині, коли Ісхак забив свій перший гол.

Потому відбувся «обмін люб'язностями», коли жодна з команд не могла довести до реального втілення моменти, що виникали. І тут на сцену вийшов фатальний випадок, коли на рівному місці з'являється її величність рука і змішує всі карти. Й Ісхак забиває пенальті. Потім був іще один гол, якого не зарахували через положення поза грою. А пізніше на своїй самовпевненості спіткнувся й «Лех»: прикре непорозуміння з автоголом.

Після матчу на полі виникла сутичка, у якій узяли участь гравці та представники обох команд. За результатами конфлікту жовті картки отримали нападник «Леха» Мікаель Ісхак і захисник «Шахтаря» Алаа Грам. Для гравця «гірників» вона стала другою і, відповідно, червоною, тож тунісець буде змушений пропустити перший чвертьфінальний матч з АЗ 9 квітня.

ДО СЛОВА

Мехді Тадж, президент Федерації футболу Ірану, офіційно звернувся до FIFA з вимогою перенести всі матчі іранської збірної групового етапу Чемпіонату світу (ЧС) 2026 року на територію Мексики. За його словами, Іран готовий змагатися на ЧС лише за певних умов. «Коли Трамп недвозначно заявив, що не гарантує безпеку іранської збірної, ми, звісно ж, не поїдемо до Америки», — підкреслив посадовець.

Тижневик МІСТ

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc.
President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation.
The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа».
Виходить щочетверга (52 рази в рік).
Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бесяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634—1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: $85/year, $55/half of year.

Ціна одного числа договірна.
Поштова доставка
у США: $85/рік, $55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних аґенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Тимчасовий паритет

Ніхто на фронті наступати не може, хіба боронитися

■ Євген Клен

Сили оборони України зірвали стратегічну наступальну операцію Російської Федерації (РФ), яку ворог планував провести в березні ц. р., повідомив Володимир Зеленський. За його словами, російські штурмові дії тривають, однак їхня інтенсивність і масштаб значно менші, ніж планувало військове командування РФ і обіцяло політичному керівництву в Кремлі. Президент України наголосив, що успіхи українських військових мають важливе значення не лише на полі бою, а й у міжнародному вимірі.

↘ В очікуванні радикальних дій

Відтак на фронті між Україною та РФ наразі зберігається паритет сил. Там, де російським військам удається просунутися, українські підрозділи згодом відновлюють свої позиції та проводять контрнаступальні дії. Про це розповів Мирослав Гай, офіцер Збройних сил України (ЗСУ). «Не можна сказати, що росіяни уповільнили свій наступ. На різних напрямках є свої причини: десь, де відбувається наступ, розтягується логістика і малі штурмові групи опиняються в ситуації, яка сталася в Куп'янську», — зазначив він.

За словами військового, на цьому напрямку рашистські окупанти змогли зайти до житлової забудови, однак українські підрозділи згодом оточили їх і перетяли шляхи постачання. «Й окупанти змушені ховатися, їх вибивають. Там залишилося ще приблизно 30 ворожих вояків», — поділився офіцер.

Водночас на окремих ділянках фронту російські війська таки мають певні тактичні успіхи. Та, на думку Гая, ця ситуація на війні нагадує глухий кут для обох сторін. «Якщо не відбудеться якихось радикальних дій, паритет зберігатиметься», — пояснив військовий.

В американському Інституті вивчення війни (ISW) також поінформували, що росіяни продовжують наступальні дії на кількох напрямах фронту. Проте українські захисники стримують ворога й навіть просунулися на Слов'янському напрямку. За оцінками аналітиків, сили оборони змогли досягти успіху завдяки оперативним резервам, передусім штурмових і десантно-штурмових підрозділів. Сприятливою була й погода, що дала можливість масово застосовувати безпілотні літальні апарати (БпЛА). Але на Запорізькому напрямку армія РФ зосереджує значну кількість сил і засобів, розглядаючи його основним.

↘ На ворожу територію

Тим часом ЗСУ поступово переносять війну на територію РФ, завдаючи ударів по військовій інфраструктурі країни-агресора, указав Олексій Вискуб, заступник міністра оборони України. «У відповідь Кремль, у своїй звичній манері, істерично й хаотично намагається бити по цивільних об'єктах в Україні», — відмітив посадовець.

За його даними, останнім часом українські сили уразили низку важливих об'єктів російської військової промисловості та хімічної індустрії, які забезпечують виробництво ракет, дронів і вибухових речовин. Зокрема, атакували завод «Кремній Ел» у Брянську, де виготовляли компоненти для ракет і БпЛА. Наразі підприємство вважається таким, що не підлягає відновленню. «У Росії лише два таких заводи», — уточнив урядовець.

А також розказав, що один із найдальших ударів завдали по підприємству хімічної промисловості «Метафракс Кемікалс» у Пермському краї — на відстані понад 1,5 тис. км від України. Тож, поки увага міжнародної спільноти прикута до подій на Близькому Сході, майже по всій території РФ регулярно лунають повітряні тривоги. «Навіть Москва перебуває під постійною атакою українських БпЛА. Канал мера російської столиці майже кожні десять хвилин повідомляє про їхнє «збиття» або «перехоплення», — сказав Вискуб.

І нагадав, що, за даними російської сторони, із чотирьох московських аеропортів фактично працює лише один — «Внуково». «Війна, яку Росія принесла в Україну, поступово повертається додому», — підсумував заступник міністра.

Він також відзначив ефективність української протиповітряної оборони (ППО): від 2022 року Росія запустила по Україні до 50 тис. дронів, а ефективність української ППО нині вже становить приблизно 80—90 %.

Своєю чергою Сергій Шойгу, секретар Ради безпеки РФ, заявив, що Урал ще донедавна був недосяжним для повітряних ударів з України, проте сьогодні перебуває у зоні безпосередньої загрози. За його словами, 2025-го майже вчетверо збільшилася кількість повітряних атак на інфраструктуру РФ. «Динаміка розвитку засобів ураження у суперника така, що жоден регіон Росії тепер не може почуватися в безпеці», — констатував посадовець і застеріг, що недооцінка рівня загроз для РФ може спричинити трагічні наслідки.

В ISW зауважили, що таке визнання Шойгу вкрай цікаве, адже зазвичай російські чиновники применшують наслідки українських атак. Водночас такі заяви можуть бути спрямовані на те, щоби підкреслити, що наслідки війни зачіпають цілу РФ, а не лише прикордонні регіони поблизу лінії фронту, і потенційно для виправдання майбутньої поетапної мобілізації та масштабних вимикань інтернету.

А тим часом після ударів українських БпЛА до травня ц. р. припинив роботу російський завод із виробництва азотних добрив «Дорогобуж». Він виготовляв близько 2 млн т азотних поживних речовин на рік. Збій у роботі заводу ризикує посилити обмеження на ринку в час, коли фермери нарощують унесення добрив.

↘ Перемога в технологічній війні

Крім того, при Міністерстві оборони України зараз створюють систему центрів компетенцій військових технологій. Найближчим часом за кожним ключовим напрямом сучасної війни з'явиться окремий центр: дрони, Middle Strike, Deep Strike, артилерія тощо, анонсував Михайло Федоров, глава українського оборонного відомства. «Завдання центрів — постійно аналізувати поле бою, технології та визначати наступні кроки розвитку. У технологічній війні перемагає той, хто швидше проходить цикл інновацій. Першим таким центром стає Defense AI Center A1, який ми реалізуємо за підтримки уряду Великої Британії», — зазначив міністр.

Основні завдання центру: аналіз бойових даних; прогнозування дій ворога; розвиток автономних систем; нові інструменти управління. За словами очільника міністерства, центр допоможе швидше перетворювати бойовий досвід і дані з фронту на технологічні рішення та прискорювати впровадження інновацій у військах. «AI-рішення стануть частиною кожного домену сучасної війни — від розвідки до управління. Наше ж завдання — створити найефективнішу оборонну систему Європи. Це AI-driven армія нового покоління, що ґрунтується на швидкості інновацій, автономних системах і мережевій перевазі», — наголосив Федоров.

А Зеленський повідомив, що українські фахівці зі збиття безпілотників та протидії іранським ударним дронам уже працюють в Об'єднаних Арабських Еміратах, Катарі та Саудівській Аравії. «Зараз 201 українець перебуває на Близькому Сході, ще 34 готові до відрядження», — уточнив президент.

І запевнив, що ці українці є воєнними експертами, які знають, як можна допомогти і як захищатися від іранських ударних дронів. «Ми не хочемо, аби терор іранського режиму проти його сусідів досяг успіху. Тож я відправив цих воєнних експертів у відповідь на запит від наших партнерів, у т. ч. від Сполучених Штатів», — підкреслив він і додав, що це частина угоди щодо дронів, яку Україна запропонувала США і над якою велася спільна робота. Документ досі перебуває «на порядку денному» для підписання. «І ми готові запропонувати схожі угоди усім нашим надійним партнерам від практичної співпраці щодо БпЛА до майбутніх оборонних альянсів», — резюмував український лідер.

ПРЯМА МОВА

Аліна Михайлова, керівник медичної служби «Ульф»:

— Характер війни зараз дуже змінився. Сучасний фронт — це постійне спостереження дронів, FPV, мінні поля і висока інтенсивність ураження. Будь який рух транспорту дуже швидко фіксують і він стає ціллю. У таких умовах евакуація поранених потребує панцерної техніки, чіткої координації з підрозділами, інтеграції в систему управління боєм і зрозумілої вертикалі відповідальності. У сучасній фазі війни медична евакуація та надання медичної допомоги мають бути частиною структури ЗСУ. На фронті має працювати єдина вертикаль управління, де зрозуміло, хто планує евакуацію, хто відповідає за техніку, хто ухвалює рішення і хто несе відповідальність за ризики. Бо для розвитку служби потрібні повноваження, ресурси, підпорядкування, інтеграція у бойове планування. Без цього це завжди буде окрема ініціатива, яка працює поруч, але не є частиною механізму. У сучасній інтенсивній війні це вже не просто організаційна деталь, а питання ефективности системи й життя людей. Але військова медицина в армії суттєво виросла. Тож маємо вже геть інший рівень, порівнюючи з тим, що було десять чи навіть п'ять років тому. Це результат величезної роботи багатьох людей і тих самих добровольців, які принесли у військо свій досвід.

ГОП-ЛЯ

Судово-медичні експерти у Чернівцях знайшли гранату в тілі воїна, яке повернула російська сторона. Граната пройшла крізь черевну порожнину, не вибухнувши. Відтак небезпечний предмет вивезли на полігон і знищили. За словами Віктора Бачинського, начальника Чернівецького обласного бюро судово-медичної експертизи, це безпрецедентний випадок, адже до цього боєприпаси знаходили лише в одязі військових.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Чи вистоїть світ без України?

США і Європа просять про допомогу українців, які мають досвід реальної війни

■ Мирослава Бзікадзе

Україна за роки війни знайшла дешеві, але ефективні рішення для протидії атакам безпілотних літальних апаратів (БпЛА) і показала, як це можна робити у великих масштабах і за менші гроші. Тепер Сполучені Штати та їхні союзники прагнуть використовувати знання і технології України, оскільки війна з Іраном затягується, а економічний фактор стає дедалі важливішим.

➘ Які козирі отримає Україна

На початку березня ц. р. Володимир Зеленський заявив, що США звернулися до України з проханням допомогти в захисті від іранських БпЛА на Близькому Сході. Ще 11 таких запитів пролунало від інших країн-сусідів Ірану та європейських держав. Тож президент України одразу доручив надати необхідні засоби й забезпечити присутність у регіоні українських фахівців, які можуть гарантувати необхідну безпеку. На Близький Схід вирушили три групи українських фахівців, кожна з яких налічує десятки людей. «Це не історія про те, що три-чотири людини кудись просто відправляються для того, щоб щось показати. У нас команди серйозні. Вони спроможні провести експертизу й показати, як це має працювати», — сказав глава української держави.

За його словами, ідеться не про присутність в операціях, адже Україна не воює з Іраном, а про захист і повну експертизу щодо того, як боротися з «шахедами». На запитання журналістів, що Україна отримає взамін своєї допомоги в протидії дронам, він зазначив, що зараз тривають перемовини з цього питання.

Із розповіді українського лідера, партнери зацікавлені в українському досвіді захисту повітряного простору, системах перехоплення, засобах радіоелектронної боротьби та тренуваннях фахівців. Частину цих запитів уже опрацювали й на деякі з них Україна відповіла конкретними рішеннями, а подальше реагування узгоджують Рада національної безпеки, Генеральний штаб та Збройні сили України (ЗСУ), щоб не послабити власну оборону.

➘ Єдині, хто має досвід бойових дій

Також українські військові інструктори вирушать до Федеративної Республіки Німеччина (ФРН), щоб допомогти її збройним силам підготуватися до захисту від можливого нападу Російської Федерації (РФ) на НАТО. Про це повідомив Крістіан Фройдінґ, головнокомандувач Бундесверу. «Берлін і Київ домовилися, що Україна відправить військових інструкторів до німецьких армійських шкіл, щоб викладати уроки, які вони засвоїли у боротьбі з російським вторгненням», — зауважив він.

Українські інструктори ділитимуться досвідом у питаннях артилерії, інженерної справи, бронетанкових операцій, застосування БпЛА, а також командування і управління. «У нас високі очікування. Українські військові наразі є єдиними у світі, які мають досвід бойових дій проти РФ», — констатував генерал. Він наголосив, що ФРН стала першою країною, яка домовилася з Україною про залучення військових інструкторів, і спрогнозував, що інші держави згодом наслідують цей приклад.

Попри твердження РФ про відсутність намірів атакувати НАТО, західні посадовці закликають не довіряти цим словам, нагадуючи про аналогічні заяви Москви напередодні вторгнення до України. Загалом від початку повномасштабної війни ФРН навчала українських військових роботи з бойовими машинами піхоти Marder, танками Leopard, гаубицями та системами протиповітряної оборони. Фройдінґ додав, що Україна використовувала ці навички в бойових діях, розвиваючи тактику та можливості ведення так званої війни, орієнтованої на дані (військовий термін для позначення високоцифрованих і взаємопов'язаних операцій, яких немає в підручниках. — *Ред.*). «Той факт, що вони зараз приходять до нас як інструктори, відображає партнерство у сфері безпеки на рівних умовах», — відзначив головнокомандувач Бундесферу.

Експерти відмітили, що така допомога демонструє рівень довіри до українських військових фахівців та їхню спроможність працювати у складних умовах за кордоном. Це також підкреслює міжнародну роль України у глобальній безпековій системі та підтримку союзників у кризових ситуаціях.

➘ Запити про допомогу були й раніше

Натомість Дональд Трамп заявив, що не потребує допомоги з дронами від українського президента. А тому, на його переконання, краще швидко підписати угоду з РФ. «Остання людина, від якої нам потрібна допомога, — це Зеленський», — стверджував президент США.

Водночас він відмовився коментувати, чи прийняли Сполучені Штати допомогу України в підготовці до перехоплення дронів. Коли ж журналісти запитали Трампа про критику з боку деяких іноземних лідерів щодо скасування санкцій, він ухилився від прямої відповіді та спрямував свій гнів на президента України: «Я здивований, що Зеленський не хоче укладати угоду. Скажіть Зеленському, щоб уклав угоду, бо Путін готовий до угоди. Зі Зеленським набагато складніше домовитися». А на запитання щодо повідомлень про те, що РФ обмінюється розвідувальними даними з Іраном стосовно розташування американських військ, відповів: «Можливо, Росія надає інформацію, а можливо, ні».

До речі, ще кілька місяців тому Україна намагалась продати США технологію збиття «шахедів», проте тоді Сполучені Штати відхилили пропозицію. Як повідомили Axios два американські посадовці, ця відмова — один із наймасштабніших тактичних прорахунків США. Саме через атаки іранських БпЛА загинули американські військові під час іранської операції, а їхні союзники в регіоні витратили мільйони доларів на перехоплення безпілотників.

Те, що запити про допомогу України щодо захисту від іранських дронів були й раніше, підтверджує і президент Зеленський. У розмові з журналістами він зазначив, що американці зверталися не один раз.

«Було кілька запитів або про допомогу тій чи іншій державі, або про допомогу американцям. Я також розмовляв із керівництвом Об'єднаних Арабських Еміратів. Були теж Катар, Саудівська Аравія, Йорданія, Бахрейн», — перерахував український лідер.

Він також повторив, що для завершення війни США мають більше тиснути на РФ, а не на нього. Крім того, потрібні й гарантії безпеки, що ляжуть в основу мирної угоди. Зеленський констатував, що Україна підтримує проведення перемовин, і відзначив ключовий вплив у них американського президента. «Ми не довіряємо Росії, але вірю, що американці справді хочуть покінчити з цією війною, — додав він. — Для нас гарантії дуже важливі, але ми досі не маємо чіткої відповіді».

Глава Білого дому запитав у президента України, чи можуть гарантії безпеки США бути сильнішими за НАТО. «Так, сьогодні це залежить від вас. Це залежить від вас, пане президенте. Нехай Бог благословить нас, якщо отримаємо гарантії безпеки, сильніші за НАТО. Але що буде після вас? І що буде після мене?» — відповів на це український лідер. Він також акцентував на необхідності схвалення гарантій безпеки національними парламентами. На його переконання, це дозволить бути впевненими, що майбутні адміністрації не зможуть від них відмовитися.

ПРЯМА МОВА

Вадим Денисенко, керівник аналітичного центру «Ділова столиця»:
— У багатьох країнах регіону досі зберігаються достатньо сильні проросійські настрої. Водночас участь українських фахівців у захисті від іранських БпЛА здатна вплинути на сприйняття України та війни між Києвом і Москвою. Для нас це був би величезний прорив і величезна дипломатична перемога. Проте затягування конфлікту на Близькому Сході може негативно позначитися на постачанні ракет для українських систем протиповітряної (ППО) та протиракетної оборони, адже в регіоні активно використовують ракети до систем Patriot, запаси яких швидко зменшуються.

Юрій Федоренко, командир 429-ї окремої бригади безпілотних систем «Ахіллес» ЗСУ:
— Сучасна війна суттєво змінилася. Дешеві БпЛА, зібрані з китайських компонентів, роблять використання традиційних засобів ППО економічно невигідним. Саме тому український досвід боротьби з дронами та відповідні технології мають вивчати міжнародні партнери. Якщо надійде наказ воювати, наприклад в Ірані, ми його виконаємо. За Україну наші військові готові боротися будь-де. Водночас через нестачу людського ресурсу наша участь може бути лише частковою. Але після завершення війни частина української армії має продовжувати брати участь у бойових операціях разом зі союзниками, адже армія, яка довго не воює, утрачає бойовий досвід і стає менш ефективною.

Юрій Рашкін, американський політик і громадський діяч:
— Звернення Сполучених Штатів Америки до України з проханням про консультації та допомогу в протидії іранським дронам свідчить про наявність у Києва важливих козирів на міжнародній арені. Український досвід неоціненний, потрібен скрізь по всьому регіону, потрібен по всьому світу. Зненацька з'ясовується, що український досвід — це найважливіший досвід боротьби, бо це не винищувачі, не супердорогі ракети, а технологія, яка працює. І Україна повинна використовувати цей технологічний і бойовий досвід як дипломатичний ресурс. Обмін власними розробками й знаннями зі союзниками може відбуватися на інші технології та сучасне озброєння, що зміцнить позиції України, зокрема й у можливих перемовних процесах щодо війни. Українські розробки у сфері БпЛА вже стали прикладом ефективних і відносно недорогих рішень у сучасній війні. Саме тому інтерес до українських технологій зростає, адже вони показали свою результативність у найбільшій війні XXI ст., яка триває на території України. Якщо партнерам потрібні українські технології чи досвід боротьби з дронами, Київ може співпрацювати з ними, отримуючи натомість необхідні види озброєння. Така взаємодія здатна посилити обороноздатність держави та створити додаткові можливості для тиску на Путіна з метою наближення перемовин про завершення війни.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Затяжна **війна**

Ніхто вже й не сподівається, що зіткнення між Україною та РФ закінчиться швидко

■ Євген Клен

Війна в Україні має мізерні шанси на неочікуване завершення 2026-го, але все ж вони існують.

Швидше за все, вона буде затяжною, однак існує шанс на закінчення ще до кінця цього року. Про це повідомив Федір Веніславський, представник оборонного комітету Верховної Ради України. «Торік я був оптимістичніше налаштований щодо перспектив швидкого завершення війни. Зараз — менш оптимістично. Протягом березня-квітня стане зрозуміло, є шанси завершити війну швидко чи їх немає», — зауважив він.

➘ Війну ведуть через амбіції

Своєю чергою Іван Ступак, військовий експерт і колишній офіцер Служби безпеки України, не виключає, що у влади є сумніви щодо мирних перемовин у тому форматі, у якому вони нині відбуваються. «Гадаю, що перемовини повинні бути, на них треба їздити, але Дональда Трампа це наразі не цікавить. Він зайнятий Близьким Сходом, і, можливо, Україна намагається оцінити, чи потрібно взагалі робити зараз якісь рухи, коли нікому нічого не цікаво, — констатував він. — Натомість росіяни отримують від цього максимальні зиски — чим більше доходів для російського бюджету від продажу нафти, тим менше зацікавлення проводити мирні перемовини. Можливо, їх заморозять, а потім знову повернуться, коли на Близькому Сході стабілізується ситуація».

На думку аналітика, зараз війна стає затяжною. «Та все залежатиме від стану економіки, від ситуації у Європі та РФ. Є безліч чинників, величезний «клубок», до розплутування якого ніхто не знає, як підійти», — указав він.

До того ж є побоювання, що війна може тривати доти, доки Російську Федерацію (РФ) очолюватиме Путін, та доти, доки керувати йому дозволить його фізичний стан. «Є багато інсайдів з РФ, що ця війна тримається саме на бажанні Путіна. Він готовий покласти все — економіку та майбутнє Росії. Зараз маємо ситуацію, коли повномасштабна війна триває п'ятий рік. Нагадаю, війна між Іраком та Іраном тривала вісім років і закінчилась тим, що кожна зі сторін залишилась при своєму, — відмітив експерт. — Чи змінить відсутність Путіна війну проти України? Не одразу. Адже будь-яка війна, як і система, — інертна».

За словами Ступака, ненависть Путіна до України тримається на тому, що Україна вийшла з орбіти впливу Росії. «Для нього принципове питання — повернути Україну до сфери інтересів РФ. Для нього важливо, щоб Україна була його. Він покладе все, щоб добігти до фінішу й показати, що зміг. Це найгірший варіант, у якому немає жодної раціональности. Адже Ірак нападав на Іран, тому що хотів відібрати всі родовища нафти. Коли Ірак напав на Кувейт, там також ішлося про нафту. В Україні немає таких родовищ нафти, газу чи золота. Тож найгірше, коли війну ведуть через амбіції», — резюмував він і додав, що реальної дати закінчення війни не знають ні в США, ні в Україні, ні в Росії. На його переконання, завершити її зможе або крах російської економіки, унаслідок якого ведення війни стане неможливим, або відсутність Путіна на посаді президента РФ.

➘ Домовлятися доведеться

Нещодавно Піт Геґсет *(на фото)*, міністр війни США, повідомив журналістам, що між президентом США та володарем Кремля відбувся «рішучий дзвінок». Який, своєю чергою, дає шанси на «можливість певного миру» у війні РФ проти України.

Низка українських військових експертів досі не заперечує, що бойові дії можуть зупинитися 2026-го. Проте з урахуванням теперішньої ситуації на фронті та зважаючи на участь США у воєнному конфлікті на Близькому Сході, ситуація може змінюватись.

Але політолог Володимир Фесенко на запитання журналістів про те, що потрібно для швидкого або неочікуваного завершення війни РФ проти України, відповів так: «Відповідь нестандартна: потрібне диво. Що може стати цим дивом? Гадаю, що у більшости українців є відповідь на це запитання. Життя — це життя, смерть Путіна може статись. У нас на це сподівання з 2022 року. 2022-го й 2023 року були сподівання, що це приведе до завершення війни, але зараз таких очікувань усе менше. І навіть якщо це станеться, то не приведе до автоматичного завершення війни відразу. З раціонального погляду раптового закінчення війни не буде. Доведеться домовлятися».

На переконання експерта, війна в Ірані має більше шансів завершитись швидше, а в Україні це питання відкрите. «Якщо стосовно Ірану я не виключаю неформальних таємних або напівтаємних домовленостей, то в нашому випадку — ні. Ситуація в нас набагато складніша. Навіть таємними домовленостями швидко проблему не розв'язати. Багато конфліктних питань. Нам треба розуміти, що, на жаль, швидко не буде, — розмірковував він. — Але те, що перемовини все ж тривають, це важлива передумова. Усі сторони, у т. ч. Кремль, усвідомлюють, що домовлятися доведеться. Наразі ж триває жорстка тактична боротьба навколо перемовного процесу. Рано чи пізно отримають результат».

Чи може Путін вирішити, що припинення війни вигідніше, чи продовжить воювати, незважаючи ні на що? На це запитання Фесенко дав пояснення: «За певних умов, якщо ціна війни буде великою, Путін може її припинити. Зараз проблема в тому, що ціна на нафту, хоч і тимчасово, зростає. Росія повертається на нафтові ринки. Але зростання ціни війни для РФ буде головним чинником, який змушуватиме домовлятися. Людські втрати самі собою ні на що не впливають. Хіба якщо їх буде надто багато, то поступово почнуть впливати».

«Та якщо нам удасться за допомогою новітньої ракетної зброї зруйнувати завод у Єлабузі (там виробляють ударні дрони. — *Ред.*), якщо вдасться завдати набагато відчутнішої шкоди російській нафтопереробній галузі, то це створюватиме передумови для того, щоб РФ розпочала реальні перемовини, — зазначив він. — Найближчим часом війна триватиме паралельно з відновленням і продовженням переговорів. Це єдине, чого можна очікувати. Та наразі передумов для домовленостей немає. Якщо американці повернуться до формату перемовин про припинення вогню, тоді шанси з'являться. Добре, що американці не відмовляються від самого переговорного процесу. У Трампа ця мета залишається і зберігає можливість для домовленостей». Крім того, існує важлива обставина, що може реально вплинути на терміни цієї війни. Ідеться про те, що на Трампа також впливатиме чинник виборів до Конґресу в листопаді ц. р.

➘ США + Європа + Україна

Тим часом Жигімантас Павіліоніс, голова United4Ukraine і заступник голови Комітету закордонних справ Сейму Литви, уважає, що спільні зусилля США, Європи й України можуть наблизити поразку РФ, однак для цього необхідно активніше працювати з американськими політиками та роз'яснювати їм реальну загрозу з боку Москви. «На мою думку, Путін діє, як Гітлер в 1942—1943 рр., він лякає, збирає сили, але його економіка вже розпадається. У російській армії велика смертність, тому що Україна діє дуже ефективно», — наголосив дипломат.

За його словами, поведінка Кремля щодо цивільного населення також свідчить про наближення поразки. «Навіть якщо подивитися, що Путін робить із цивільними, то це те, що Гітлер робив із євреями, наближаючись до своєї воєнної поразки. Коли ви все відчутніше програєте на лінії фронту, то починаєте діяти негуманно — убиваєте цивільних, а це кінець історії», — запевнив експерт.

Він не сумнівається, що підтримка Сполучених Штатів є ключовою для перемоги над Росією: «Уважаю, що світ зрозумів: якщо перетягнемо США на наш бік, ніхто не зможе перемогти наші сили». Дипломат також висловив думку, що РФ може повторити долю Радянського Союзу. Адже вторгнення СРСР до Афганістану стало одним із факторів краху радянської держави, і теперішня війна проти України може мати подібні наслідки для Росії. «У мене є відчуття, і це не тільки мої слова, що ми наближаємося до кінця РФ. Це думка багатьох наших американських друзів, що це літо може бути доволі успішним для України, якщо будемо багато працювати, якщо американці зрозуміють, що росіяни — вороги, а не друзі», — сподівається Павіліоніс.

Дипломат закликав українських політиків активніше працювати з американськими партнерами: «Після Ірану, гадаю, у нас буде більше підтримки. У США є політики, які з нами не знайомі, не бували на передовій, не боролися з росіянами, тому, будь ласка, будьте активними. Усі українські депутати, представники влади й опозиції мають об'єднатися і щотижня відвідувати Сполучені Штати, аби це пояснювати», — порадив дипломат.

І підкреслив, що українські політики повинні діяти разом з європейськими союзниками, щоби посилити підтримку України. «Будьте активними, об'єднуйтеся з європейцями, і разом переможемо в цій війні», — наголосив він і нагадав слова британського прем'єра Вінстона Черчилля про американців: «Вони чинять правильно, лише коли втрачають всі інші альтернативи». «Черчиллю знадобилося три роки, щоби переконати Рузвельта в тому, що треба повністю анігілювати Гітлера, — сказав посадовець. — Працюймо над цим. І я впевнений, що ми не лише переможемо РФ, а й відімкнемо двері НАТО для України. Можливо, не з цим президентом, можливо, із новим, але я певен, що ми це зробимо».

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

США не підтримали резолюції МАГАТЕ

■ Петро Йосип

На Запорізькій атомній електростанції (ЗАЕС) *(на фото)* відремонтували резервну лінію електропередачі, тепер вона під'єднана вже до двох. Лінію електропередачі «Феросплавна-1» напругою 330 кВ відновили та знову під'єднали до ЗАЕС після ремонтних робіт, проведених у межах локального припинення вогню, укладеного за посередництва Міжнародної агенції з атомної енергії (МАГАТЕ). Раніше там установили тимчасове перемир'я, щоб відремонтувати резервну лінію.

Відтак Рада керівників МАГАТЕ ухвалила резолюцію щодо визнання прямих наслідків для ядерної безпеки та захищеності, спричинених атаками Російської Федерації (РФ) на енергетику України. «Удари по електричних підстанціях, що забезпечують живлення ядерних об'єктів, — це не «чергова атака». Це свідома спроба створити умови для знеструмлення та підвищити ризик ядерного інциденту», — відзначив Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України.

Він подякував членам ради за розуміння цих небезпек і підтримку моніторингових та експертних місій МАГАТЕ. «Це ядерний тероризм. Не може бути жодного business as usual з РФ у сфері атомної енергетики, поки вона продовжує створювати неприйнятні ризики — через окупацію ЗАЕС і постійні удари по енергосистемі, яка забезпечує роботу систем ядерної безпеки», — наголосив глава українського зовнішньополітичного відомства.

Проте Reuters повідомила, що Сполучені Штати виступили проти цього документа. Перед голосуванням представники американської делегації заявили, що підтримують роботу МАГАТЕ, але не підтримують розгляд «непотрібної резолюції, що не сприяє досягненню миру між Україною та Росією». Під час голосування проти резолюції також виступили РФ, Китай і Ніґер. Загалом було чотири голоси проти, 20 голосів — за, ще десять країн утрималися.

Натомість Україні вдалося відновити третину потужностей, зруйнованих російськими атаками. «Україна пройшла найскладнішу зиму в історії своєї незалежности. Попри масовані обстріли РФ і низькі температури, наша енергосистема витримала», — зазначив Денис Шмигаль, міністр енергетики України. За його словами, із жовтня 2025 року РФ пошкодила понад 9 ГВт генераційних потужностей теплоелектростанцій, теплоелектроцентралей і гідроелектростанцій (ГЕС). Наразі після атак удалося частково відновити 3,5 ГВт. До Фонду підтримки енергетики залучили 691,45 млн EUR. А енергетичний портфель налічує вже 55 інвестиційних проєктів на суму близько 1 трлн грн. Отримали за цей час 114 вантажів обладнання вагою 1713,2 т. При цьому спромоглися зберегти пільгову ціну на електроенергію та газ для побутових споживачів.

Ба більше, Україна відновила експорт електроенергії в окремі години доби на мінімальному рівні. Експорт відбувся у Молдову, однак в обмеженому обсязі й за профіциту в енергосистемі. Консалтингова компанія ExPro вказала, що обсяги поставок наразі дуже низькі — за добу експортують лише 12 МВт·год у нічний час. «Загалом енергосистема працює дуже динамічно: баланс виробництва та споживання формується фактично щохвилини, тому ситуація може швидко змінюватися. Якщо в окремі години виникає можливість для експорту електроенергії, це не означає, що в інші періоди не може з'явитися дефіцит — така змінність є нормальною особливістю роботи будь-якої енергосистеми», — пояснила Дарія Орлова, аналітик ринку електроенергії ExPro.

В окремі години профіцит формується за рахунок активної генерації сонячних електростанцій та стабільно високий рівень виробництва на АЕС. Водночас у деякі години все ще може виникати дефіцит потужности і, відповідно, можливе застосування обмежень електропостачання, адже частина зруйнованої росіянами генерації досі перебуває у ремонтах.

Проте через наслідки нових масованих російських атак в усіх регіонах України вирішили обмежувати потужність для промисловости. Та насамперед це відбуватиметься у Дніпропетровській, Одеській, Харківській і Чернігівській областях. В Укренерго нагадали, що скасували вимикання світла побутовим споживачам, але споживання електроенергії зросло на 1,9 %. Тож громадян попросили перенести активне енергоспоживання на години найефективнішої роботи сонячних електростанцій — з 11.00 до 15.00.

ДО СЛОВА

Молдовський уряд оголосив про запровадження режиму екологічної тривоги через забруднення басейну річки Дністер черговою російською атакою. Про це повідомили Мая Санду, президент, й Олександр Мунтяну, прем'єр-міністр країни. Серед кроків, які запроваджує молдовська влада, є встановлення додаткових дамб, що мають на меті не пропускати забруднення, а також проведення інвентаризації водозабірних свердловин. Провід держави наголосив, що винуватцем забруднення є РФ, яка атакувала Дністровську ГЕС у Чернівецькій області.

Шукати вітру в горах

■ Катерина Чурилова

На гірських полонинах поблизу Микуличина, Татарова і Ворохти за кілька років можуть з'явитися промислові вітряки. Електростанцію для отримання «зеленої енергії» у горах на Івано-Франківщині хоче будувати бізнесова група з донецьким корінням, яка вже зводить комплекс вітроелектростанцій (ВЕС) на Закарпатті й має там свій завод із виробництва вітротурбін і лопатей.

Нещодавно Яремчанська міська рада оприлюднила оголошення про громадські слухання щодо будівництва ВЕС на території об'єднаної територіальної громади (ОТГ), що відбулися в с. Микуличині. Місцеві жителі висловилися щодо вітроелектростанцій потужністю до 110 МВт на прилеглій до села гірській території.

Хребет Товстий піднімається на північний схід від Микуличина, фактично на півдорозі між ним і с. Білі Ослави. Він має 1 016 м заввишки. Поблизу цієї гори Яремчанська міська рада має землю, яку потенційно можуть використати під вітряки. Це три ділянки сукупною площею майже 27 га. Згідно з даними кадастрової мапи, вони мають статус земель запасу, тож за потреби міська рада може змінити їхнє призначення і передати в тривалу оренду під ВЕС. Раніше ці землі перебували в державній власності, згодом, під час адміністративної реформи 2015—2020 рр., обласний Держгеокадастр передав їх громаді.

Гора Сиголка має «зріст» 1 290 м. На її полонинах є кілька ділянок, що належать Яремчанській міській раді, загальною площею понад 18 га. Ще 6,6 га там перебуває у державній власності. Уся земля має призначення земель запасу.

Гора Гордя (1 479 м) височіє на межі Яремчанської та Ворохтянської ОТГ. У яремчанській частині хребта перед горою є 22,89 га комунальної землі, теж зі статусом земель запасу.

Поряд із цими горами розташований орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Пожератульський». Це заповідна територія, на якій законом охороняються місця гніздування глухарів, що є рідкісним видом лісової орнітофауни.

Якщо скласти вільні землі докупи, то міська рада має на Товстому, Горді та Сиголці більше як 67 га землі й може віддати її під забудову вітряками. Для розміщення однієї потужної вітроустановки з додатками зазвичай потрібно до 2 га землі. Щодо планованої потужности ВЕС у 110 МВт: зазвичай промислові установки мають одиничну потужність від 2 до 5 МВт, відповідно, для реалізації проєкту вітростанції в горах біля Микуличина потрібно буде змонтувати щонайменше 20 вітряків з допоміжною інфраструктурою — під'їзними шляхами, лініями едектропередач тощо.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Український парламент «зламався»

Близько 60 депутатів кажуть, що втомилися, і хочуть скласти мандати

■ Мирослава Бзікадзе

На сьомому році своєї каденції український парламент опинився у найтяжчій для себе ситуації за всю історію. Керівництву монобільшости — фракції партії «Слуга народу» (СН) — дедалі складніше збирати голоси за важливі законопроєкти про зобов'язання перед міжнародними партнерами та необхідні для наповнення бюджету. Депутати не відвідують засідання, а 60 навіть написали заяви про складання мандатів.

↘ «Слуги» втратили ядро

Верховна Рада України (ВРУ) IX скликання стала рекордною за тривалістю роботи, перевищивши конституційні п'ять років через воєнний стан. Це найдовша каденція в історії незалежної України, яка налічує понад 6,5 року роботи. На початку лютого ц. р. розпочалася 15-та сесія, хоча зазвичай парламент не доходив навіть до 13-ї.

Як зазначив народний депутат Олександр Юрченко, який був обраний від партії СН, але пізніше вийшов із фракції через корупційний скандал, багато хто з депутатів «хоче піти». За його словами, обранці вже втомилися від роботи та невдоволені зарплатою. «Декілька десятків депутатів уже написали заяви, хочуть скласти мандати», — повідомив народний обранець. На запитання журналістів про те, чи йдеться про депутатів фракції СН, відповів ствердно.

А Андрій Мотовиловець, перший заступник голови фракції СН, ключовою причиною кризи назвав розслідування Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та Спеціальної антикорупційної прокуратури (САП) щодо п'ятьох депутатів, яких підозрюють у нібито отриманні неправомірної вигоди за голосування. За даними правоохоронців, вони незаконно отримували від 2 тис. до 20 тис. USD на місяць. Причому зафіксовані епізоди почалися ще до повномасштабного вторгнення Російської Федерації (РФ), 2021-го. Тож, на думку депутата, це посіяло страх серед частини депутатів.

«Ключова проблема — фракція втратила ядро. Що таке ядро? Коли збираю голоси в парламенті, то чітко розумію, які депутати готові підтримати той чи інший закон. Робити це стало складно після підозр НАБУ та САП. Водночас на допит викликали чимало голів парламентських комітетів та інших депутатів, загалом 17. Раніше я міг розраховувати на 180 депутатів від СН. Тепер ядро фракції складається зі 111. Знайти достатню кількість голосів навіть під важливі законопроєкти неможливо», — бідкався він.

Мотовиловець наголосив, що ситуація складається так, що неможливо голосувати за зобов'язання: утома, помножена на розгубленість і страх, призвела до того, що аргументи про збір голосів уже не працюють. І плану виходу зі ситуації немає.

Загалом усі депутати підтверджують, що проблеми з голосами справді є, але їх провокує не один, а ціла низка факторів. Серед них — утома від рішень і пропозицій уряду Юлії Свириденко, обурення, що «досі не звільнили людей Міндіча», переляк через НАБУ, образа на Офіс президента України (ОПУ) після торішнього скандалу з голосуванням за відбирання, а потім за повернення незалежности НАБУ та САП, образа на главу держави через його ставлення до парламенту загалом і щодо окремих депутатів зокрема. При цьому інколи одного й того ж депутата може спонукати одразу кілька зі згаданих вище мотивів.

↘ Зеленський лякає фронтом

У відповідь президент Володимир Зеленський пригрозив депутатам, які «втомились», походом на фронт: мовляв, не хочете служити суспільству, служіть у шанцях. Саме так він прокоментував кризу в парламенті під час спілкування із журналістами. Президент зазначив, що готовий ініціювати перегляд змін до мобілізації.

«Народним депутатам доведеться або служити в парламенті згідно з українським законодавством, або я готовий проговорювати з представниками парламенту закон щодо змін до мобілізації, щоб депутати могли піти на фронт. Якщо не служиш державі в парламенті, то служи державі на фронті. Це мій підхід», — сказав він.

Інший варіант розв'язання проблеми із голосуванням у ВРУ — це зміни до законодавства та проведення виборів, проте, на думку Зеленського, під час війни вони неможливі. Також, за словами глави держави, опозиційні фракції часто не голосують за важливі законопроєкти, приміром ті, що стосуються фінансової підтримки Міжнародного валютного фонду, розблокування кредиту в 90 млрд EUR від Європейського Союзу, або ті, що необхідні для євроінтеграції. Тож анонсував свою зустріч із Давидом Арахамією, головою фракції СН, аби «подолати кризи у ВРУ».

Однак Федір Веніславський, член парламентського комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, вважає, що заяви щодо мобілізації депутатів, якщо вони перестануть працювати, навряд чи посилять їхню мотивацію. Адже в умовах воєнного стану Конституція чітко визначає неможливість припинення повноважень ВРУ. «Тому такі заяви — цілком політичні», — зауважив він. Адже ключова проблема — це відсутність системного відвертого діалогу між представниками парламенту, між фракцією більшости, урядом, ОПУ про необхідність ухвалення тих чи інших рішень.

МОВОЮ ЧИСЕЛ

Станом на лютий ц. р. парламент працює довше як 6,5 року (15 сесій). Кількість депутатів рекордно низька — 393 замість конституційних 450. Уперше в історії у ВРУ була сформована монобільшість — 248 депутатів. Гендерний склад: найвищий відсоток жінок серед народних депутатів — близько 19—20 % від загального складу. Парламент працює в умовах повномасштабного вторгнення, що суттєво змінило його діяльність, зменшивши кількість «проти» до статистичної похибки. Наразі у ВРУ офіційно працює 393 народних депутати. Більшість із них є членами СН. Загалом вони розподілені так: «Слуга народу» — 228. «Батьківщина» — 24, ЄС — 26, «Голос» — 19, «За майбутнє» — 17, «Довіра» — 19, «Платформа за життя та мир» — 21, «Відновлення України» — 17, позафракційних 22.

ПРЯМА МОВА

Ярослав Железняк, заступник керівника фракції «Голосу»:
— Рада запрацює, як тільки запрацює її зв'язка з урядом. А це неможливо у складі чинного Кабінету Міністрів України (КМУ), який лише номінально був делегований коаліцією і яка зараз його ненавидить дужче, ніж усі опозиційні сили вкупі. Та й за сім місяців уряду вже стало очевидно, що і результатів від нього не буде. Тож вихід із кризи має бути таким: заміна прем'єра — новий повинен бути з команди влади, мати підтримку більшу, ніж президент чи СН, не боятися стати політичною фігурою. Таких є троє: Стефанчук, Федоров, Буданов. КМУ має бути сформований з представників ВРУ. Просто для того, щоб міністри самостійно мали можливість проводити закони й були продовженням парламенту, а не чужим для нього елементом. У нас є купа вакансій у виконавчій та дипломатичній гілках. Усі охочі — welcome. Я знаю ряд колег з опозиції, які із задоволенням пішли б на послів у країни, де зараз це місце пустує. Імовірно, в СН формально буде менше за 226 депутатів, але це не матиме жодного практичного наслідку. Ба більше, усіх, хто зі своїх причин хоче йти зараз, не треба тримати, нехай складають мандат. Насправді таких буде не більше як п'ять-шість. Крім того, президент має перестати втручатися в роботу парламенту й уряду. Тоді така конструкція проіснує до виборів.

Ірина Геращенко, співголова фракції «Європейська солідарність» (ЄС):
— Мобілізація як покарання — чи може бути бездумнішою та безвідповідальнішою позиція влади в теперішніх умовах затяжної війни? Та глобальнішим ризиком є те, що верховний головнокомандувач ацією мобілізацією лякає. Не створює мотивації. Не подає законопроєкту про терміни служби чи збільшення грошового забезпечення. А посилює в суспільстві сприйняття мобілізації як кари. Хто не буде слухатися і тицькати кнопку — марш у військо.

Давид Арахамія, лідер фракції СН:
— Слова Зеленського про мобілізацію депутатів неправильно інтерпретували. Він не мав на увазі примусову мобілізацію депутатів, ішлося лише про обговорення змін до законодавства, які дозволять депутатам бути військовими. Деякі депутати самі хочуть уступити до Збройних сил України, але чинне законодавство цього не дозволяє. Президент готовий обговорити з парламентом зміни, які дозволять депутатам служити.

Віталій Портников, український політичний оглядач:
— Володимир Зеленський є найближчим аналогом Віктора Орбана, прем'єр-міністра Угорщини. Зеленський, як і Орбан, позбавив свою державу сутности республіканізму після того, як сформована під нього партія фактично нівелювала функції парламенту й уряду, коли своєї ролі на тлі війни почали позбуватися незалежні медіа, а судові процедури були підмінені санкційним механізмом. На ключових посадах з'явилися люди, пов'язані з першою особою або абсолютно лояльні до бажань лідера. Відмінність лише в тому, що Орбан керує державою, яка втратила імперські землі. А Зеленський керує державою, яка була поневолена імперіями й зараз проходить період територіальних утрат і відстоювання власного суверенітету. Проте, попри процес демонтажу республіки, який тільки посилився у воєнний час, в українців є всі шанси повернутися до республіканізму, отже, до відповідальности влади.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Голка в яйці **диктатора**

Кремлю катастрофічно бракує коштів на війну

■ Петро Йосип

Тотальна мілітаризація та санкційна ізоляція спихнули економіку агресора в найглибшу кризу останнього двадцятиріччя. Це змушує Кремль до екстрених дій.

➘ Хочуть заморожених грошей

Центральний банк Російської Федерації (РФ) офіційно розпочав процес оскарження заморожування своїх державних активів, намагаючись підірвати фінансову стратегію Заходу. Основним об'єктом позову стало історичне рішення Європейського Союзу (ЄС) від 12 грудня 2025 року, що закріпило санкційні обмеження на безстроковій основі. Цей крок європейських лідерів фактично позбавив Москву надії на автоматичне розблокування коштів у разі політичних змін, перетворивши тимчасові заходи на постійний економічний бар'єр. Відтак Кремль намагається домогтися перегляду цього кроку. Загалом у країнах ЄС заморожено близько 210 млрд EUR російських активів. Для Кремля вони стали критичним фінансовим ресурсом.

Крім того, для РФ цей позов — ще й інструмент політичного престижу. А також спроба створити юридичний прецедент, який міг би поставити під сумнів легітимність використання прибутків від цих активів для допомоги Україні, що стало одним із ключових механізмів підтримки Києва з боку Євросоюзу.

І хоча Європейська комісія (ЄК) не одразу відреагувала на нове звернення РФ до суду, Брюссель усе ж назвав позов Москви спекулятивним і необґрунтованим. «Ми цілком упевнені в законності цього регламенту та його сумісності з правом ЄС і міжнародним правом. Цей позов з'явився на тлі зростання кількості російських юридичних викликів щодо наших заходів підтримки України, тому такий крок не став для нас несподіванкою», — заявив Балаж Уйварі, речник ЄК.

Юристи також наполягають, що заморожування коштів є законним контрзаходом у відповідь на грубе порушення Статуту Організації Об'єднаних Націй (ООН). Євросоюз вибудовує захист на аргументі про виняткові обставини та необхідність колективної безпеки. Безстрокове продовження санкцій було продиктоване ескалацією та відмовою агресора відшкодовувати завдані збитки.

У ЄС зазначили, що Росія може отримати доступ до заморожених коштів, лише якщо виконає три умови: припинить війну проти України; виплатить репарації; відмовиться від дій, які становлять загрозу для Європи. Проте Кремль виконати їх не готовий. Але й ігнорувати системну кризу економіки теж не може, тому й подав позов до суду, сподіваючись його виграти.

Шанси РФ на повну перемогу в Суді ЄС виглядають мізерними, проте ситуація не є однозначною з погляду чистої юриспруденції. Російські адвокати будують свій захист на концепції суверенного імунітету центральних банків — залізному правилі міжнародних фінансів, яке десятиліттями гарантувало недоторканність державних резервів незалежно від політичних конфліктів. Оскаржуючи рішення про безстрокове блокування коштів, Кремль апелює до того, що безстрокові санкції фактично є прихованою конфіскацією без судового вироку, що суперечить європейській Хартії основних прав.

➘ Законні контрзаходи

Однак позиція Брюсселя ґрунтується на концепції законних контрзаходів у відповідь на безпрецедентну агресію та порушення Статуту ООН. Європейські правники наголошують, що активи не конфісковані, а лише «знерухомлені» до моменту виконання Росією зобов'язань щодо репарацій. Ця тонка юридична межа дозволяє ЄС уникати звинувачень у прямому порушенні права власності, одночасно позбавляючи агресора доступу до ресурсів. «Ці позови — інструмент залякування. РФ хоче створити видимість юридичного хаосу, щоб змусити європейські уряди боятися відповідальності за передачу коштів Україні. Проте законодавство ЄС уже адаптоване: безстрокові санкції є правомірною відповіддю на тривалу агресію, і шанси Кремля зламати цю систему в суді Люксембурґу є мінімальними», — запевнила Олена Галушка, співзасновниця Міжнародного центру української перемоги.

Попередні рішення Суду ЄС, які вже відхиляли позови російських фінансових структур 2024-го та 2025 року, створили стійкий прецедент, що робить успіх нового позову РФ украй малоймовірним. Та навіть якщо Суд ЄС знайде певні процедурні недоліки в механізмі безстрокового заморожування, це навряд чи приведе до реального повернення грошей. Брюссель має достатньо політичної волі та юридичного інструментарію, щоб оперативно ухвалити оновлені регламенти, які закриють виявлені прогалини. «Суд може визнати процедурну помилку, але це не означає автоматичного повернення грошей. ЄС просто перезапустить процес, ухваливши новий регламент, який врахує зауваження суду, але залишить кошти заблокованими», — пояснили юристи фірми Gherson LLPx.

➘ Як добитися репарацій

Збереження заморожених активів під контролем Європи є критично важливим для виживання України, оскільки ці кошти — єдине реальне джерело масштабних репарацій у майбутньому. Повернення резервів країні-агресору під час війни не лише підживило б воєнну машину Кремля, а й стало б актом капітуляції міжнародного права перед грубою силою. Для Києва ці активи є фінансовим щитом: доходи від них уже спрямовують на закупівлю зброї та відновлення енергетики. 2026-го ці гроші залишаються головним важелем тиску, який гарантує, що РФ не зможе уникнути відповідальності за руйнування, а західна підтримка матиме стабільну економічну опору незалежно від політичних змін у світі.

«Це справедливо, що росіяни повинні платити за руйнування. Ми розраховуємо отримати близько 40—45 млрд EUR 2026 року коштом цих активів. Нам потрібно виробляти дрони, купувати засоби протиповітряної оборони в Америці й іншу зброю у Європі. Подарунків немає, тому ці кошти мають збалансувати фінансові виклики, перед якими стоїть наша держава», — стверджував Володимир Зеленський.

А після зустрічі з Кіром Стармером, прем'єр-міністром Великої Британії, він заявив, що РФ має заплатити за всю завдану Україні шкоду за час повномасштабного вторгнення. Обидві країни продовжать здійснювати постійний економічний тиск на Москву шляхом посилення санкційної співпраці між ними. «Ми погодилися, що ці зусилля охоплюватимуть додаткові заходи щодо протидії російському тіньовому флоту. Ми також співпрацюватимемо з міжнародними партнерами з метою розгляду всіх законних шляхів задля забезпечення того, щоб Росія заплатила, а Україна отримала необхідне фінансування», — ідеться в заяві лідерів.

Крім того, Сполучене Королівство та «Велика сімка» зобов'язалися забезпечити заморожування російських суверенних активів на території своїх юрисдикцій, доки РФ не припинить агресивну війну та не компенсує шкоду, завдану Україні.

➘ Чорна діра

Нині воєнна машина Кремля, немов чорна діра, висмоктує всі ресурси економіки країни, а дірка у державному бюджеті стає дедалі більшою. Про це поінформувала Служба зовнішньої розвідки (СЗР) України. «Москва роками просувала наратив про військово-промисловий комплекс (ВПК) як локомотив економічного зростання. Проте реальність виявилася принципово іншою. ВПК функціонує як гігантська помпа, що відбирає ресурси з усіх інших секторів, у т. ч. тих підприємств, які безпосередньо його обслуговують», — констатували розвідники.

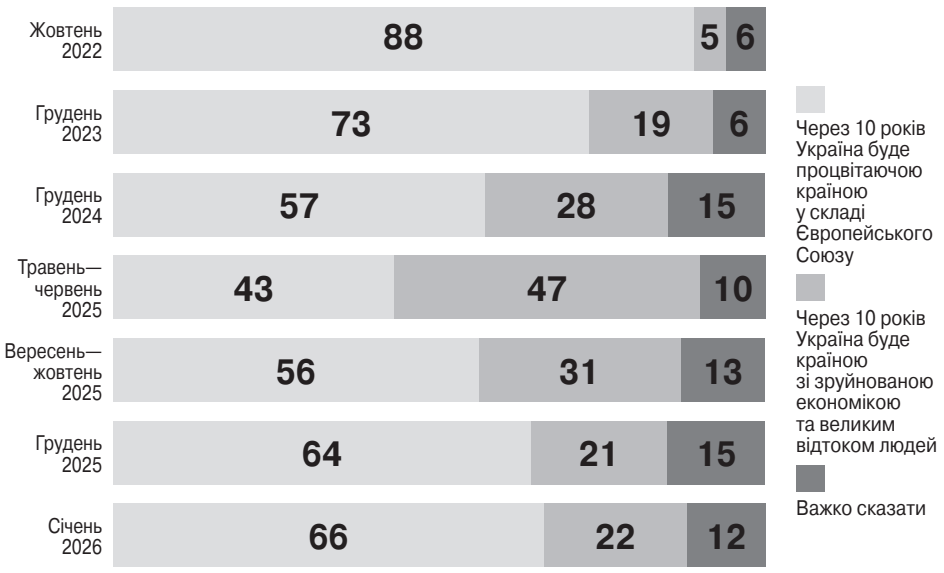
За їхніми даними, на війну витрачають третину федерального бюджету, та навіть цього бракує. Реальна діра в скарбниці сягнула 8,01 трлн RUB проти офіційних 5,65 трлн RUB, задекларованих Міністерством фінансів РФ. Порівнюючи з 2024 роком, дефіцит зріс на 130 %, а первісний план перевищений майже всемеро. Фактичний дефіцит 2025-го був на 41,8 % вищим за офіційно задекларований і становив 3,7 % валового внутрішнього продукту замість 2,6 %. Майже всі сектори російської економіки демонструють зниження, а офіційна статистика не відображає реального стану речей. Навіть підприємства, які безпосередньо обслуговують війну, опиняються на межі банкрутства.

У СЗР згадали про два підприємства у Нижньогородській області РФ. Фабрика композитів виконує пряме державне оборонне замовлення під контролем Міністерства оборони. Попри це на початку 2025 року податкова служба наклала інкасове стягнення на рахунки компанії на 215 млн RUB. Тепер рахунки заморожені. Підприємство із чинними оборонними контрактами зупинилося.

А Регіонально-промислова компанія страждає від наслідків воєнної інфляції. Кредити, які підприємство взяло 2023-го під 10,5—13 %, до початку цього року коштували вже 29,4 %. Оборот 2024-го майже втричі перевищив показники 2022-го й компанія отримала титул «Експортер року». Та 2025-го оборот упав нижче за рівень 2022 року. У лютому ц. р. платежі фактично зупинилися: бракує коштів на зарплату, податки й закупівлю сировини. Компанія розробляє БпЛА «Аерокрафтер 3010», але проєкт опинився під серйозною загрозою зриву. Запити до регіональної влади щодо рефінансування 93 млн RUB і виділення додаткових 50 млн RUB залишаються без відповіді. «Модель, яку обрала Росія, породжує системну деградацію: держава фінансує ВПК, а той відтягує кадри й ресурси, цивільна промисловість занепадає під тиском дорогих кредитів, а підприємства, що працюють на оборонні потреби, руйнуються через податковий тиск і боргову спіраль», — відзначили в СЗР.

Водночас президент Зеленський повідомив, що РФ зменшує виробництво ракет і переспрямовує фінанси на збільшення виробництва дронів. Тепер середня російська атака по Україні — 350—500 дронів на добу. Москва хоче 2026 року вийти на 600—800 дронів, але загальна мета — 1 тис. дронів на добу. РФ постійно мобілізує на фронт 40—45 тис. людей щомісяця. «Щоб військо Росії не збільшувалося, нам треба знищувати приблизно таку ж кількість, — пояснив український лідер. — Протягом останніх трьох місяців ми ліквідовували по 30, 35 і 28 тис. росіян відповідно. Це майже 100 тис. Уявіть собі, скільки ж Росія віддає заради цієї війни».

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Через чотири роки після початку повномасштабної російської інвазії Україна все ще перебуває під сильним воєнним та економічним тиском, але зміцнює свої оборонні можливості, стабілізує економіку й підтримує інтеграцію з ЄС. Аналіз ситуації в країні у 2026 р.

Україна витримує тиск

■ Юлія Зюбровська

Чотири роки після початку повномасштабної російської інвазії Україна все ще перебуває під величезним воєнним, економічним і демографічним тиском. За даними Місії Організації Об'єднаних Націй з моніторингу прав людини в Україні (HRMMU), 2025 рік був найтрагічнішим для цивільного населення країни з 2022-го. HRMMU підтвердила, що в результаті збройного конфлікту в Україні 2025 року загинуло 2 514 цивільних осіб, а 12 142 отримали поранення, що на 31 % більше, ніж 2024-го, і на 70 % більше, ніж 2023-го.

Проте на початку 2026 року Київський міжнародний інститут соціології оцінив, що 65 % українців усе ще готові терпіти війну «стільки, скільки буде потрібно». Цей результат відображає попередні висновки порівняльних досліджень щодо воєн, згідно з якими державні терористичні кампанії проти цивільного населення є для країн-агресорів невідповідним інструментом для зламу народу, що захищається. Рівень оптимізму українців щодо майбутнього країни на початку 2026-го не знизився, а, навпаки, зріс, якщо порівняти з 2024—2025 рр.

Економічні зміни та перспективи

Після різкого спаду 2022 року українська економіка частково відновила свої втрати 2023-го. Попри війну та цілеспрямоване руйнування української інфраструктури Російською Федерацією (РФ), економічна ситуація повернулася до певної рівноваги й залишається відносно стабільною. 2025 року реальне зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) сповільнилося до приблизно 2 % через постійні загрози безпеці, нищення інфраструктури й виробничих потужностей, дефіцит електроенергії та обмеження щодо робочої сили. Дефіцит торгового балансу поглибився, оскільки імпорт зріс до 84,8 млрд USD і став приблизно вдвічі більшим за експорт. Інфляція 2025-го була напрочуд низькою і становила близько 8 %. Середній рівень довіри підприємців і споживачів зріс, порівнюючи з 2024 роком, що свідчить про пристосування суспільства до воєнних умов.

Іноземна фінансова підтримка, головно з боку Європейського Союзу (ЄС), стала важливим чинником наповнення українського бюджету й економіки. 2025-го доходи держави збільшились номінально на 21 %, а міжнародна фінансова підтримка сягнула 52,4 млрд USD, покривши 95 % бюджетного дефіциту. Із 2022 року загальна фінансова допомога від ЄС становила 73 млрд EUR, а від США — 46,6 млрд EUR.

На 2026 рік Національний банк України склав прогноз зростання на рівні 1,8 %, тоді як Міністерство економіки зберігає мету на рівні 2,5 %. Інфляція має становити 7,5 %, що вказує на подальше уповільнення зростання цін, якщо порівняти з 2025 роком. Державний борг України досягне піку, перевищивши 110 % ВВП, але потім почне знижуватися.

Економіку України гальмують не лише воєнні дії РФ. Важливе значення мають також борговий тягар та різні проблеми в державному секторі, соціальній сфері і сільському господарстві. Існують і ризики, пов'язані зі судовими рішеннями, нестабільністю фінансового сектору, приватизацією та надзвичайними ситуаціями.

Нестача кваліфікованої робочої сили змушує підприємства шукати іноземних працівників або способи автоматизації виробництва. Богдан Данилишин із Федерації промисловості України заявив: «Український ринок праці зараз вступає у фазу, коли дефіцит робочої сили стає системним фактором, а не тимчасовим наслідком війни. Зростання заробітної плати є не лише позитивним для домогосподарств, але й становить серйозний виклик для бізнесу, динаміки інфляції та конкурентоспроможності економіки». Однак деякі коментатори бачать у цій ситуації і позитивний бік, оскільки менша промислова щільність є сприятливою для навколишнього середовища, а менша чисельність населення означає більше можливостей для всіх.

Військові можливості та виклики

Із 2022 року загинуло близько 55 тис. українських солдатів. Протягом цілого 2025-го війна мала позиційний характер, і завоювання одного квадратного кілометра української землі коштувало РФ у середньому 93 убитих російських вояків.

2026 року Україна має досягти рекордного оборонного бюджету у 2,8 трлн грн (27,2 % ВВП). Ця сума виведе країну на двадцяте місце у світі за витратами на оборону. Більшість доходів і позик, зібраних Україною самостійно 2026-го, спрямують на забезпечення солдатів зарплатою, закупівлю зброї, військову логістику, військові резерви тощо.

Україна швидко розвиває свій військово-промисловий комплекс. Наразі вона є лідером у розробці недорогих дронів і маневрених ракет. За прогнозом Ради національної безпеки й оборони України, потенціал української оборонної промисловості 2026 року майже подвоїться.

Хоча й виробництво дронів має зрости до вражаючої кількости 7 млн одиниць, водночас виникають і величезні виклики. Вони передбачають дефіцит систем протиповітряної/протиракетної оборони (ППО/ПРО), необхідних не тільки на фронті, а й у запіллі для захисту енергетичної інфраструктури, відсутність відповідних інструментів для протидії новим російським оптоволоконним дронам і постійний виклик утримання лінії фронту.

2026 року знадобиться 120 млрд USD, аби забезпечити достатньо боєприпасів для ППО і ПРО. За даними Міністерства оборони України, половина цієї суми має надійти з державного бюджету й позик ЄС, а ще 60 млрд USD — від союзників у вигляді допомоги в галузі безпеки.

Соціальні й політичні питання

Із 2022 року війна поглибила демографічні проблеми України, які є частиною ширших тенденцій. Наразі на території, контрольованій урядом України, проживає 30,5 млн осіб, що приблизно на 7 млн менше, ніж за останніми оцінками уряду 2019-го. Ще до 2022 року Україна вже була «старою нацією» — середній вік її громадян становив близько 42—43 літ. 2022-го народжуваність стрімко знизилася — на 25 %. 2025 року на кожну новонароджену дитину в країні припадало три смерти.

3,1 млн українців, які покинули країну, офіційно не повернулися. У листопаді 2025-го 4,33 млн громадян з-за меж ЄС, які залишили Україну, користувалися тимчасовим захистом. Близько 260 тис. осіб переїхало до США в межах гуманітарної програми U4U, а майже 300 тис. — до Канади в рамках подібної програми.

Рішення українців повернутися на Батьківщину значною мірою залежить від перспектив майбутнього миру й безпеки. Проте дехто таки повернувся додому через родинні зв'язки, знайоме оточення, ностальгію, високу вартість життя за кордоном, хорошу медичну допомогу, патріотизм, тугу за домівкою та невдалу інтеграцію.

Україна має також клопоти не лише із зовнішніми викликами, а й зі складними внутрішніми проблемами — соціальною та політичною поляризацією, демографічним спадом, інтеграцією ветеранів, руйнуванням навколишнього середовища, культурними конфліктами, конфліктами в бізнесі тощо. Попри наприкінці, яке викликають ці й інші виклики, внутрішня ситуація і в цивільному, й у військовому секторі напрочуд спокійна і не відбувається жодних бурхливих конфронтацій.

Попри кепську репутацію український державний апарат доволі успішно співпрацює з громадянським суспільством і різними іноземними партнерами. 2026 року загальні видатки Міністерства соціальної політики на підтримку громадян становитимуть 468,5 млрд грн, що на 47,6 млрд грн більше, ніж 2025-го.

Прогрес також спостерігається в інших сферах. 2025 року Україна покращила своє місце в рейтингу країн світу за Індексом сприйняття корупції Transparency International на одну позицію. Інтеграція України в ЄС є головним джерелом суспільного оптимізму і, незважаючи на опір Угорщини, продовжує просуватися.

Висновки та рекомендації

Упродовж останніх чотирьох років Україна досягла не лише надзвичайних воєнних успіхів. Вона продемонструвала соціальну стійкість, політичну згуртованість, інноваційний потенціал, громадянську мобілізацію, економічну винахідливість і здатність до адаптації під час війни. Безумовно, що без допомоги Заходу Україна не змогла б так довго протистояти російській агресії, яку до того ж підтримують Китай, Іран, Білорусь і Північна Корея. Із другого боку, зараз іноді забувають, що головні перемоги України в боях під Києвом, Харковом і Херсоном відбулися ще навесні й восени 2022 року. Отже, були досягнуті до того, як більшість західної важкої зброї, поставленої до цього часу Києву, надійшла на озброєння Збройних сил України.

Негативні інтерпретації у Європі, Північній Америці й інших регіонах є однією з причин того, що західна фінансова й військова підтримка досі була непевною, а 2025-го навіть зменшилася, порівнюючи з 2024 роком.

З одного боку, із 2022 року українці досягають надзвичайних результатів і в захисті від РФ, і в продовженні соціально-політичного розвитку в умовах повномасштабної війни та масштабного терору РФ проти українського цивільного населення. Із другого боку, попри таку велику стійкість України, загальна підтримка Заходу після досягнення піку 2024-го знизилася 2025 року.

Це потрібно виправити 2026-го. У контексті попередніх та останніх досягнень української держави продовження і посилення рішучої підтримки Заходу для України видається послідовною та обґрунтованою стратегією. Це не безглузде зусилля, усупереч тому, на що натякають численні політичні коментарі, сформульовані не лише проросійськими колами, а й нібито нейтральними спостерігачами.

Західні й незахідні країни повинні в інтересах захисту європейського порядку безпеки, що ґрунтується на принципах світового порядку, швидко збільшити свою військову і невійськову допомогу Україні. Досвід України за останні чотири роки свідчить, що така інвестиція не буде марною. Вона може привести до досягнення справедливого миру між Україною та РФ.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Протестувальники підпалили штаб-квартиру Комуністичної партії в Мороні, Куба

Час Гавани настав?

■ Іван Заторський

Минулого тижня 10 млн жителів Куби залишилися без світла. Унаслідок того що США заблокували постачання нафти на острів, уся електромережа країни повністю вийшла з ладу. Тож Куба постала на порозі державного перевороту. Спалахнули офіси партії влади, країну сколихнули жорсткі політичні протести. Уряд не здатен контролювати вулицю, а натовп заявляє, що йому нічого втрачати.

Після того як Сполучені Штати викрали венесуельського диктатора Мадуро й фактично контролюють венесуельську нафту, Куба опинилась у паливний блокаді. Виник дефіцит енергоресурсів та їжі, люди залишалися без світла по 20 годин на добу — і все це без перспективи покращення.

Від безвиході влада Куби вирішила просити допомоги в Дональда Трампа й ініціювати прямі перемовини з Вашинґтоном. А президент США натомість оголосив про швидке падіння кубинської влади. «Я справді вірю, що мені випаде честь захопити Кубу. Це було б чудово. Це велика честь. Я можу звільнити її або завоювати, гадаю, можу робити з нею все, що забажаю», — стверджував він.

Тоді Гавана взялася відпускати політв'язнів і назвала це жестом доброї волі. За кілька годин до заяви про звільнення 71 в'язня Міґель Діас-Канель, президент Куби, підтвердив, що Гавана веде перемовини з Вашинґтоном, але майже нічого не сказав про утримання політичних опонентів за ґратами. Американська преса повідомила, що ці таємні перемовини вели Рауль Ґільєрмо Родріґес-Кастро (Рауліто), онук колишнього президента Рауля Кастро, і Марко Рубіо, державний секретар США.

Білий дім висунув вимогу про відставку президента Діаса-Канеля як одну з основних умов для укладення домовленостей між США та Кубою. Сполучені Штати вбачають у цій відставці перший крок до оновлення двосторонніх відносин і впровадження масштабних економічних реформ на острові. Однак Америка наразі не заперечує проти збереження комуністичної системи управління Кубою, роблячи акцент лише на заміні ключових фігур без прагнення повного демонтажу чинного режиму.

Для Дональда Трампа ця ініціатива відкриває можливість здобути серйозну політичну перемогу, схожу на події у Венесуелі, зокрема усунення Ніколаса Мадуро. За словами оглядачів, адміністрація президента США намагається посилити свій вплив у регіоні, готуючи основу для відкриття кубинського ринку та залучення туди американських компаній. Якщо теперішнє кубинське керівництво усунуть, реальна влада може сконцентруватися в руках Рауліто, а посаду президента займе особа, не пов'язана з родиною Кастро.

Як компроміс американська адміністрація запропонувала приватизацію нафтового сектору Куби в обмін на послаблення економічного тиску. Проте кубинське керівництво побоюється, що такий крок посилить залежність від США й дасть Вашинґтону надмірний контроль над внутрішніми справами держави.

Цього разу Куба спромоглася відновити електропостачання по всій території країни і ввела в експлуатацію найбільшу електростанцію на острові, яка працює на нафтовому паливі. Та наразі дефіцит електроенергії там зберігається, оскільки виробляється недостатня її кількість.

У страху очі великі

■ Олег Садовий

Україна перемогла в морських навчаннях НАТО біля узбережжя Португалії, принизивши таким чином їхніх солдатів. Морські дрони Magura V7 *(на фото)* умовно потопили фрегат, а українська команда виграла всі п'ять сценаріїв бою. Це ще раз підтверджує, що Європа до російської чи іранської агресії не готова. Тож країни докладають відчайдушних зусиль, аби залишитися осторонь третьої світової війни. Так, Берн заборонив частині військових літаків США польоти над своєю територією. «Закон про нейтралітет забороняє прольоти сторін конфлікту, які переслідують воєнну мету», — зазначили у швейцарському уряді.

Еммануель Макрон, президент Франції, звернувся до Масуда Пезешкіана, президента Ірану, із закликом негайно припинити атаки проти країн Близького Сходу. Проте нагадав, що втручання Франції ґрунтується виняткова на оборонній політиці, тож будь-які спроби зробити Францію мішенню є неприйнятними.

На думку французького лідера, тільки нова політична й безпекова структура здатна забезпечити мир і стабільність у регіоні. Така система має гарантувати, що Іран не здобуде ядерної зброї і відповідатиме за загрози, які походять від його ракетної програми та дестабілізаційних дій на регіональному і міжнародному рівнях.

Кір Стармер, прем'єр-міністр Великої Британії, заявив, що його країна активно працює над планом повторного відкриття Ормузької протоки. Проте визнав, що це непросте завдання, але Сполучене Королівство «не буде втягнуте в ширшу війну на Близькому Сході». За його словами, більш ніж 92 тис. британських громадян уже повернулося додому комерційними та урядовими чартерними рейсами, а війна в Перській затоці не повинна стати вигідною для Путіна.

А Барт де Вевер, прем'єр-міністр Бельгії, країни-співзасновниці НАТО, схоже, уже не вірить, що членство в Альянсі або Європейському Союзі (ЄС) може когось захистити. Він закликав країни-члени унії уповноважити ЄС вести перемовини з Російською Федерацією (РФ) для укладення мирної угоди. «Оскільки ми нездатні злякати Путіна, відправляючи зброю до України, і не можемо задушити його економічно без підтримки США, залишається тільки один метод: укласти угоду», — сказав політик і додав, що Сполучені Штати «не повністю» на боці України, іноді здається, що вони ближчі до володаря Кремля, ніж до Володимира Зеленського.

Перебої з електрикою в Єгипті

■ Роман Журба

Через стрімке зростання світових цін на паливо, спричинене війною з Іраном, Каїр вирішив обмежувати споживання електроенергії. Мустафа Мадбулі *(на фото)*, прем'єр-міністр країни, заявив, що зміни запровадять із 28 березня. Відтак торгові центри, заклади харчування та роздрібні крамниці будуть зобов'язані зачинятися о 21.00 у будні й о 22.00 на вихідних. Це вважається зарано для багатьох жителів 110-мільйонного Єгипту, де шопінг і вечері до пізньої ночі є звичним явищем.

Також влада вирішила вимикати світлові рекламні щити та зменшити вуличне освітлення до безпечного мінімуму. Багато урядових будівель зобов'яжуть зачинятися о 18.00. Крім того, влада розглядає можливість запровадження обов'язкової роботи з дому один-два дні на тиждень як для державного, так і для приватного сектору. «Нам потрібно почати раціоналізувати обсяги палива та електроенергії, які ми використовуємо», — зазначив глава єгипетського уряду.

Він додав, що ці заходи переглянуть через місяць і, «якщо Бог дасть, якщо криза закінчиться», то їх скасують. Мадбулі вказав, що до початку американсько-ізраїльської війни проти Ірану 28 лютого рахунок країни за імпорт газу становив близько 560 млн USD на місяць. Нині він сягає близько 1,65 млрд USD через стрибок світових цін на нафту та газ, спричинений хаосом у Перській затоці.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Мохаммед Реза Пахлаві — останній шахиншах Ірану

Чи краще жили іранці до революції?

Правління шаха було золотим часом не для всіх

■ Ігор Голод

Мохаммед Реза Пехлеві необачно простелив клерикалам шлях до влади.

↘ «Економічний тигр»

Значна частина підданців шаха Пехлеві жила до Ісламської революції 1979 року достатньо заможно. Цьому сприяли масштабні реформи, розпочаті 1963-го й відомі як «Біла революція» на противагу «червоній», яка зазвичай починається знизу.

Запровадження їх було зумовлене як внутрішньою потребою осучаснення країни, так і наполяганнями Джона Кеннеді, тодішнього президента США, який уважав, що допомога американців їхнім союзникам не може замінити внутрішніх перетворень у цих країнах. І багато задумів «Білої революції» таки вдалося реалізувати — іноземці навіть називали Іран економічним тигром.

Першим кроком реформ став наступ уряду на великих землевласників — найвпливовішу соціальну групу. Проте селяни, які становили переважну більшість населення, були фактично безправними.

Затверджене референдумом законодавство скасувало феодальні порядки й змусило поміщиків частково розпродати землю та перейти до ринкового господарювання. Тож до початку 1970-х рр. більш ніж 1,5 млн дрібних селян і орендарів отримали свої власні наділи. Держава також створювала умови для кооперативного руху.

Американські кредити й високі ціни на нафту, які зросли внаслідок арабсько-ізраїльських конфліктів, дозволили уряду фінансувати будівництво суперсучасних металургійних і машинобудівних підприємств, суднобудівних комплексів, нафтохімічних терміналів, автомобілебудівних заводів, залізниць і шосе. Зростанню середнього класу в іранських містах сприяла також щедра фінансова й технічна допомога США, керівництво яких остерігалося «імпорту» до Ірану соціалістичної революції з СРСР.

Іранознавець Павло Коробчук стверджував: «До Ісламської революції 1979-го ця країна прямувала у європейський розвиток. Там була конкурентна економіка, населення жило в достатку, орієнтувалося на Європу».

↘ «Вестернізація»

«Біла революція» не обмежилася економічними реформами. Відбулися також значні соціальні зміни. Причому не з нуля — ще батько Мохаммеда Пехлеві, Реза Шах, запровадив в Ірані Цивільний кодекс. Його основні положення передбачали запровадження чіткішого державного регламенту спадкування майна, що зменшувало хаотичні рішення на основі традиційних або релігійних практик; стандартизовані правила щодо контрактів, власності й зобов'язань; упровадження європейських правових норм для регулювання економічних і соціальних відносин; часткове секуляризування судочинства. Тобто більшість цивільних і комерційних справ стали розглядати державні суди, а не лише релігійні.

Метою Цивільного кодексу було створити уніфіковану сучасну правову систему, що відповідала б потребам індустріальної держави. А також посилювала б державну владу над традиційними феодальними та церковними інституціями.

Реза Шах також розширив права жінок. Зокрема, дозволив їм відмовитися від хіджаба, здобувати освіту й почуватися вільно в присутності чоловіків. «Вестернізації» Ірану сприяли також культурні та освітні зміни. Приміром, заснували Іранський музей сучасного мистецтва. Для наповнення його колекції закуповували експонати з усього світу, що дозволило музею стати в один ряд із провідними закладами Європи й Америки.

На боротьбу з неписьменністю в селах і віддалених провінціях Ірану була спрямована державна освітня програма «Корпус грамотности». Її учасники, головно молоді люди з базовою освітою, вирушали як волонтери-вчителі в сільські райони, щоб навчати дітей і дорослих читання та письма.

Вони не лише допомогли збільшити загальний рівень грамотности приблизно з 26 % до 42 %, а й посприяли соціальній мобільності сільської молоді. Держава також фінансувала навчання іранців за кордоном — у Європі, а школи та лікарні будували по всій сільській місцевості, щоби піклуватися про бідніші верстви населення.

↘ Зворотний бік реформ

Водночас іранський «великий стрибок» мав і свої негативні наслідки. Модернізацію економіки провели недостатньо ефективно. Хоча нафтові прибутки й кредитування дозволили розгорнути нові підприємства, місцевим жителям бракувало кваліфікації для роботи на них. Відтак замість підготовки власних кадрів шах робив ставку на іноземних фахівців з іншим світоглядом, які жили відокремлено, відкривали для своїх дітей школи і не прагнули інтегруватися в суспільство.

Деяких частин Ірану модернізація не торкнулася, особливо сільської місцевости. Далеко не всі селяни мали кошти на придбання наділів, достатніх для самозабезпечення.

Селянське безземелля змінилося малоземеллям. В умовах обмежености орних угідь такого розвитку подій годі було уникнути. Унаслідок цього до 41 % селян були змушені переселятися до міст, які не потребували такої кількости робочої сили, і жити в жахливих умовах. Тож не дивно, що вони сформували разом із колишніми дрібними підприємцями, чия продукція не могла конкурувати з дешевим імпортом, значний прошарок маргіналізованого населення, потенційно вибухонебезпечного щодо соціальних протестів.

Тим паче, що більша частина прибутків від нафти пішла на зміцнення військової сили та збагачення еліти. Нерівність між багатими й бідними зростала, оскільки модернізація не передбачала суттєвих політичних змін та боротьби з корупцією. Іранський шах, живучи в непомірній розкоші, був відірваний від народу. Його марнотратство врешті-решт призвело до зростання інфляції.

Трагедія Ірану епохи «Білої революції» полягала в тому, що модернізація відбувалася надто швидко, а реформи недостатньо враховували національно-релігійну специфіку країни. Унаслідок цього вони наштовхнулися на серйозний опір — реакцію традиційного іранського суспільства на впровадження нових ринкових норм, очолену шиїтським духівництвом.

Як зауважили в Deutsche Welle, «60 тис. американських радників давали поживу для розмов про розпродаж країни». Опоненти називали шаха «маріонеткою» Заходу, попри його сильні регіональні та націоналістичні амбіції, що нерідко призводили Тегеран до суперечок із західними союзниками.

↘ Ставлення до населення

Настрій населення бідних містечок і переповнених мегаполісів до середини 1970-х рр. змінився від розчарування до люті. Побоюючись цього, шах скасував багатопартійну систему Ірану й зосередив у своїх руках усю повноту влади в межах дозволеної урядом партії «Растахіз».

Правління шаха набуло диктаторського характеру. 1957-го за участю американців в Ірані була створена іранська служба безпеки (САВАК) — зловісна репресивна організація, яка розправлялась із щонайменшими ознаками опозиційности. Подейкували, що її таємним агентом був кожен шостий іранець.

Американський дослідник Стівен Кінзер констатував: «Шах хотів змін, але боявся широкого швидкого поширення демократії, участи в процесі реформ широких мас. Хотів за допомогою диктаторських методів створити більш відкрите, терпиме, продуктивне, квітуче суспільство, але це не спрацьовувало і не викликало якогось розуміння в іранців. Так ставалося тому, що шах дуже орієнтувався на Захід».

«В опозицію до режиму стали всі розрізнені сили політичного спектра в країні. Це й світська інтелігенція, яка занурилася в теорії визволення «Третього світу» й порівнювала шаха із західною експлуатацією. Тут були й марксисти, прихильники теорії класової боротьби, — пояснив дослідник. — Шах систематично придушував будь-яку опозицію, і студентську, і профспілкову, будь-яку. Це ж стосувалось і опозиційної преси. Незалежних видань в Ірані за шаха не існувало. Єдиним місцем, де можна ще сховатися опозиціонерам, була мечеть. Тому всі сили, ворожі шахові, опинилися під сильним релігійним впливом».

Після жорстокого придушення антишахської маніфестації в Тегерані 8 вересня 1978 року, коли від куль гвардійців і через тисняву загинуло багато людей, у столиці країни й інших великих містах був запроваджений воєнний стан. Попри це демонстрації тривали. Промислові підприємства не працювали, іранська економіка була паралізована, на грізні заборони влади ніхто вже не звертав уваги. Тож 16 січня 1979 року шах утік з Ірану. «Люди думали, що революція приведе кращу владу, а вона насправді виявилася в рази гіршою», — резюмував Коробчук.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

Дмитро Галко, сходознавець:
— Усі бачили світлини зі серії «Іран, який ми втратили». Із групами усміхнених студенток у коротких спідницях або сукнях у стилі 1970-х, із пишними зачісками та яскравим макіяжем. Але цей Іран був зосереджений головно у північному Тегерані, елітній частині столиці біля підніжжя Ельбруса. А південний Тегеран — це рівнина, де накопичувалися смог і стічні води. До 1977 року він став одним із найбільш густонаселених місць у світі — щільність населення перевищувала 1 тис. осіб на 1 га. Еліта Північного Тегерана взагалі не знала, чим живе Південний Тегеран. Коли революція почалася, для північан це стало шоком. Але чому Захід не захотів рятувати «прогресивного шаха 1979-го? 1967 року, під час візиту шаха до Західного Берліна, він привіз зі собою групу «палких прихильників», а насправді — переодягнених агентів спецслужб. Німецькі студенти вийшли на протест, а «палкі прихильники» витягнули палиці та взялися гамселити демонстрантів разом із німецькою поліцією. Ця подія радикалізувала німецьку молодь і призвела до створення «Фракції Червоної армії», у якої на рахунку згодом накопичилося 34 вбивства. Другою скандальною подією стало святкування 2500-річчя Персії 1971-го в Персеполі, що коштувало від 100 до 300 млн USD. Та на нього не приїхали Річард Ніксон, Єлизавета II, Жорж Помпіду й Папа Римський. Зате приїхали югославський диктатор Йосип Броз Тіто та Микола Підгорний, голова президії Верховної Ради СРСР. Цей бенкет став точкою неповернення.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Іран виявився міцним горішком

Сполучені Штати можуть зазнати поразки, попри заперечення Трампа

■ Ігор Голод

Президент Дональд Трамп, здається, опинився у стратегічній пастці.

Ризикують програти

Після Другої світової Сполучені Штати безперечно перемогли лише 1991 року, змусивши тоді Ірак деокупувати Кувейт. Натомість у Кореї 1953-го все завершилося замороженням лінії фронту; після виходу США з Південного В'єтнаму 1975-го його захопили комуністи; повалення режиму Саддама Хусейна в Іраку 2003-го призвело там до хаосу; з Афганістану американці 2021-го просто поспіхом дременули.

Схоже, американці ризикують зазнати поразки й у війні, яку розпочали 28 лютого ц. р. спільно з Ізраїлем проти Ірану, який не слабший за В'єтнам, Ірак чи Афганістан. Його територія — 1 648 195 кв. км. Населення — близько 93 168 500 осіб (17-те місце у світі).

У Збройних силах Ірану є приблизно 610 тис. активних військовослужбовців на постійній основі. Близько 380 тис. із них входять до складу Artesh (регулярної армії), а 150 тис. — до елітного Корпусу вартових Ісламської революції. Підпорядковане йому мобілізаційне добровільне формування Basij може залучити до 350 тис. резервістів.

Значні ресурси й багаторічний досвід життя під санкціями зміцнили стійкість Ірану до зовнішнього тиску. Складно змусити таку велику державу змінити режим або капітулювати без повномасштабного вторгнення, що може призвести до значних людських утрат.

Тож Йоганн Вадефуль, міністр закордонних справ Німеччини, спрогнозував: «Воєнного вирішення не буде». Давид Шарп, військовий оглядач з Ізраїлю, із цим погодився: «Наземна воєнна операція в Ірані навряд чи відбудеться. Для цього немає сил».

А втім, навіть якби вони були, застосовувати їх навряд чи ризикнули б. Олег Рибачук, український політичний аналітик, попередив: «Воювати в Ірані сухопутними військами — самовбивство. Це величезна країна з дуже складним рельєфом, схожим на Афганістан. Там гори, печери, підземні сховища, де іранці десятками років ховали свою техніку, виробництво».

Своєю чергою Адріан Боненберґер, американський військовий експерт, застеріг: «Українська армія завдала окупантам дуже відчутних утрат. Не хочу, щоб ми наштовхнулися на таке в Ірані. Якщо хочемо капітуляції Тегерана, це потребуватиме великої кількості солдатів. Але тоді треба сказати американському народу, що загинуть тисячі наших військових».

А Микола Олещук, український політолог, констатував: «Почнеться наземна операція — будуть жертви і втрати. Політичні опоненти одразу використають це проти президента. Саме через такі ризики американські лідери традиційно дуже обережно ставляться до рішень про масштабні воєнні вторгнення».

Найочевидніший варіант

Та один із посадовців Білого дому повідомив Politico, що вторгнення в Іран усе ж можливе. «Ми добряче вдарили по Ірану, але значною мірою саме в них зараз карти, — пояснив він. — Тепер вирішують, як довго ми будемо залучені й чи введемо наземні війська. Мені здається, що обійти це неможливо, якщо хочемо зберегти обличчя».

Водночас співрозмовник видання припустив, що введення військ може обвалити рейтинг Трампа до рівня 37-го президента Річарда Ніксона після Вотерґейтського скандалу. «Рейтинг Трампа зараз тримається на рівні близько 40 %. У Ніксона на момент відставки було близько 25 %. Трамп уже бачив цю історію. І, гадаю, він усвідомлює, чим це може закінчитися в політичному сенсі», — зауважив посадовець.

Тим часом у британському часописі The Guardian дійшли такого висновку: «Яким би сильним не виглядав Трамп зараз, він може зазнати поразки. Ідеться не про воєнну поразку від того, що залишилося від іранських збройних сил. Йому загрожує поразка від єдиної сили, яка коли-небудь могла зупинити американські воєнні авантюри, — американської громадськости». «Трамп не любить чогось довгого, складного й непрогнозованого. Йому потрібні швидкі результати, які можна представити як перемогу. Найочевиднішій варіант — оголосити про свою перемогу й згорнути операцію», — зауважив Олещук.

> Значні ресурси й багаторічний досвід життя під санкціями зміцнили стійкість Ірану до зовнішнього тиску

Юрій Романюк, голова громадської організації «Україна в НАТО», із ним погодився: «У липні 2026-го Америка відзначатиме 250 років з дня створення. Святкування не відбуватимуться під акомпанемент бомб в Ірані. Потому починається виборча кампанія, де республіканці вже програють. Отже, лідеру США потрібно буде невдовзі повертати всіх військових назад і говорити про те, що цілі операції виконані. Саме такий сценарій має Трамп на найближчий час».

Аналітик Андерс Ослунд дійшов такого ж висновку: «Неспровокована війна Трампа проти Ірану з кожним днем виглядає дедалі катастрофічнішою. Трамп заплутався у власних суперечностях: він не здатен тверезо мислити, постійно каже неправду і водночас демонструє разючу необізнаність. Війна — надзвичайно серйозна справа, що потребує відповідальности та виважених рішень, але обидві ці чесноти, схоже, йому непритаманні».

«Війна Трампа проти Ірану, імовірно, виявиться значно більшою катастрофою, ніж війна Джорджа Буша проти Іраку. Найкраще, що зараз може зробити Трамп, — оголосити про перемогу і повернутися додому. Цю війну потрібно зупинити», — закликав експерт.

Схоже, що президент США починає це усвідомлювати. Спілкуючись 17 березня із журналістами, він заявив: «Ми ще не готові йти (тобто припинити війну. — *Ред.*), але скоро підемо». Тим паче, що інформаційна агенція Reuters повідомила з посиланням на «три джерела, знайомі з оцінками американських спецслужб»: «Розвідка США вважає, що уряд Ірану не перебуває під загрозою швидкого краху. Численні розвідувальні звіти демонструють однаковий висновок: керівництво Ірану продовжує контролювати ситуацію в країні, а загроза падіння режиму наразі відсутня».

Чи зможе вийти?

Ігор Семиволос, директор київського Центру близькосхідних досліджень, розмірковував на тему «Чи зможе Трамп вийти з війни за декілька тижнів?». «Проблема не лише в його бажанні — вона полягає у стратегічній пастці, у якій опинився американський лідер: Ізраїль і США досягли відчутних операційних результатів, але іранський режим адаптується, — відмітив він. — Тиск не зламав систему — він її радикалізував. Це класичний ефект «загартування супротивника». Ситуацію ускладнює той факт, що всередині Ірану немає прийнятного партнера для перемовин, а партнери по НАТО не готові залучатися в авантюру Трампа й Нетаньягу після року «витирання об них ніг».

Політолог Ігор Рейтерович докинув своє: «Трамп зараз у патовій ситуації, яка виглядає програшною з політичного погляду. Якщо оголосить, що виграв війну та відкотить все до того статус-кво, що було на початку конфлікту, Іран відчує себе переможцем. Адже Сполучені Штати не контролюють жодного метра території Ірану, а режим зберіг керованість. Найімовірніше, зараз главі Білого дому варто було б спробувати домовитися з іншими країнами, щоб вони допомогли вирішити проблеми, які виникли через операцію в Ірані».

А політолог Дмитро Корнієнко зі свого боку відзначив: «Трамп послідовно й затято критикував Обаму і Байдена за агресію проти країн Близького Сходу, нещадно викриваючи їхню політику як засіб відволікання уваги від внутрішніх проблем США. А тепер робить те саме. Різниця лише в тому, що зараз президент США не згадує про свободу й захист демократії (хоча тут, здавалося, пряма причина), а навіть не намагається приховати, що вся справа — в іранській нафті».

«Весь минулий рік Трамп принижував союзників по НАТО, погрожував тарифами й хотів забрати собі Гренландію. Також президент США фактично залишив Європу сам на сам із Путіним. Після такого якось не дуже й зручно чекати від них чогось іще, крім «глибокого занепокоєння». Особливо після ганебних публічних заяв Трампа, які він кинув в обличчя європейцям, принизивши їхню роль і жертви під час війни в Афганістані. Тому розраховувати на якусь потужну допомогу від Європи у війні з Іраном Трампу не варто. Як до речі, й у потенційній війні з Китаєм. Бо це війна Трампа і не війна Європи», — резюмував політолог.

Дракон зачаївся

Пекін уважно слідкує за війною США з Іраном, щоб вивчити американську воєнну тактику та слабкі місця, особливо для потенційного майбутнього конфлікту через Тайвань. Чиновники повідомляють, що керівництво Китайської Народної Республіки (КНР) бачить перевагу в тому, що Сполучені Штати перекидають увагу та військові ресурси з Азії на Близький Схід, послаблюючи свою присутність в Індо-Тихоокеанському регіоні.

У Bloomberg уважають, що КНР розпочала пряму підготовку до війни зі США, яка може спалахнути найближчими роками. Біля острова в бойовій готовності зосередилися 26 літаків і військові кораблі Народно-визвольної армії Китаю. Міністерство оборони Тайваню заявило, що це найвища активність китайців із кінця лютого ц. р. Бойові дії на Близькому Сході виявили вразливість енергопостачання Тайваню. Понад третину природного газу, що надходить до країни, транспортують через Ормузьку протоку, яка фактично заблокована Тегераном. Водночас на газові електростанції припадає більше як 53 % виробництва електроенергії, що безпосередньо впливає на 17 % енергопостачання країни.

Тож Чень Біньхуа, представник Управління КНР у справах Тайваню, запропонував Тайбею, що Пекін забезпечить Тайваню енергетичну стабільність, якщо влада острова погодиться на «мирне возз'єднання». «Ми готові забезпечити тайванським землякам стабільну та надійну енергетичну й ресурсну безпеку, щоб вони могли жити краще», — зазначив він, коментуючи ситуацію з постачанням енергоносіїв на тлі війни в Ірані. Водночас посадовець назвав КНР «сильною батьківщиною» для острова.

Після цього проти Національного суперкомп'ютерного центру в Тяньцзіні невідомі гакери влаштували масштабну кібератаку. Вони викрали 10 петабайтів даних про випробування китайської зброї.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Нова геополітична **яма**

Іранська операція перетворилася на війну

■ Євген Клен

Джо Кент, директор Національного контртерористичного центру США, подав у відставку. «Не можу з чистою совістю підтримувати війну, що триває в Ірані. Іран не становив безпосередньої загрози для нашої країни, і очевидно, що ми розпочали цю війну під тиском Ізраїлю та його впливового американського лобі», — зазначив він. Зате тепер Пентаґон просить на війну в Ірані ще 200 млрд USD.

➘ Без чіткої стратегії

The New York Times написала, що все очевиднішим стає факт: Дональд Трамп розпочав війну проти Ірану, не розробивши чіткої стратегії. Немає жодного очевидного плану щодо повалення іранського режиму й не вдалося спрогнозувати побічний ефект війни на Близькому Сході. Президент не звертався за схваленням війни до Конґресу, як того вимагає Конституція. Не планував війну разом зі союзниками у Європі чи Східній Азії. Пропонував американському народу лише поверхові обґрунтування для війни.

Через війну в Ірані на Трампа розлютився і Сенат. Коментуючи ситуацію на Близькому Сході, Кріс Мерфі, член комітету з міжнародних відносин, заявив, що Вашинґтон постійно змінює цілі та завдання, що робить воєнну кампанію хаотичною та непослідовною. «Дуже співчуваю нашим солдатам і військовим керівникам, які отримують вказівки, — сказав він. — Це найменш компетентна, найбільш непослідовна війна, яку Америка вела за останні 100 років, і це багато про що свідчить. Ціни зростають, протока закрита. Іран досі зберігає здатність завдавати ударів по наших регіональних союзниках. Його ядерна програма все ще існує».

Отже, Трамп повторив помилку американських президентів, яку вони зробили в Афганістані, Іраку, В'єтнамі та навіть в Ірані в 1950-х рр., коли уявляв, що зміну режиму буде легше здійснити й підтримувати, ніж це виявилося насправді. Автори публікації нагадали, що самі повітряні сили майже ніколи не скидають уряд, лише наземні війська можуть захопити інструменти державної влади та насадити нового лідера.

Крім того, залишається незрозумілим, як США гарантуватимуть, що режим Ірану не стане ядерною державою. Запаси високозбагаченого урану залишаються неушкодженими в тунельному комплексі під горами біля міста Ісфахана. Ці запаси — прямий шлях до створення бомби.

➘ Ніхто Трампа не чує

Війни на Близькому Сході сумнозвісні тим, що спричиняють економічні потрясіння, підвищуючи ціни на нафту. Щоби подолати це, американський лідер тимчасово скасував нафтові санкції проти Російської Федерації (РФ). А також звернувся до Великої Британії, Франції, Японії, Південної Кореї — союзників, яких роками зневажав, і навіть Китайської Народної Республіки (КНР) із проханням відправити військово-морські кораблі для захисту протоки. Однак згоди не дочекався.

Першим вимоги Трампа про участь в операції для захисту Ормузької протоки від іранських атак відхилив Берлін. Штефан Корнеліус, речник німецького уряду, наголосив, що НАТО не має мандата на проведення операцій в Ормузькій протоці, адже Альянс є оборонною структурою. «Ця війна не має нічого спільного з НАТО», — констатував він. А Еммануель Макрон, президент Франції, хоча й не відмовив публічно, однак давати свою згоду також не квапиться.

У відповідь глава Білого дому вказав, що допомога союзників по НАТО Сполученим Штатам не така вже й потрібна. «Ми ніколи її не просили і не потребуємо ні від кого взагалі», — підкреслив він. І тут же попередив, що НАТО чекає «дуже погане майбутнє», якщо союзники не допоможуть США у війні з Іраном. Господар Овального кабінету пригрозив, що перегляне членство Америки в Північноатлантичному альянсі.

Своєю чергою сенатор-республіканець Ліндсі Ґрем *(на фото)* назвав небажання Європи приєднуватися до війни в Ірані «обурливою зарозумілістю»: «Європейський підхід до стримування ядерних амбіцій аятол виявився жалюгідною поразкою. Наслідки недостатньої допомоги в забезпеченні функціонування Ормузької протоки будуть масштабними та глибокими для Європи й Америки».

А Кирило Дмитрієв, спеціальний представник Путіна з інвестиційно-економічної співпраці із закордонними країнами, запропонував Вашинґтону запровадити санкції проти союзників у Європі за їхню відмову допомогти у війні проти Ірану. Він відзначив, що союзники США по НАТО підтримують Україну, а не Сполучені Штати, які ведуть воєнну операцію проти Ірану.

➘ Але є варіанти

У відповідь Александр Стубб, президент Фінляндії, оголосив, що Європа може запропонувати Трампу допомогу в захисті Ормузької протоки від Ірану, якщо той погодиться забезпечити всю необхідну підтримку Україні. Адже фінський лідер побоюється, що мирні перемовини щодо України швидко наближаються до вирішального моменту, що може змусити Київ ухвалити невигідну угоду й поступитися своїми територіями російському диктатору. Він відмітив, що реалістично оцінює ступінь свого впливу на Трампа після того, як вони зблизилися під час семигодинної зустрічі з грою в гольф торік. А також висловив надію, що перемовини РФ і України «не впадуть так само, як перемовини між Іраном і США».

Зі свого боку Кая Каллас, глава європейської дипломатії, запропонувала іншу можливість розблокування Ормузької протоки. «Ніхто не готовий наражати своїх громадян на небезпеку в Ормузькій протоці. Маємо знайти дипломатичні шляхи, щоб зберегти її відкритою, аби не сталося продовольчої кризи, кризи добрив, енергетичної кризи у світі», — зауважила вона і висунула ідею повторити «зернову угоду», яка за посередництва Організації Об'єднаних Націй була укладена під час російсько-української війни. «Тепер питання полягає в тому, на що також могли б погодитися сусідні країни, особливо Іран», — додала дипломат.

➘ Терміни припинення бойових дій

Трамп заявив, що військовослужбовці США вже повністю знищили військовий потенціал Ірану, але Тегеран іще може здійснювати окремі атаки. «Їм легко відправити один-два дрони, закласти міну або запустити ракету малої дальности», — зазначив він і пообіцяв, що Сполучені Штати продовжать удари по іранських позиціях, поки загроза для судноплавства не буде усунута. Американський лідер також назвав нечесним блокування Іраном Ормузької протоки, оскільки США вже перемогли у війні. «Вони не мають права продовжувати те, що роблять!» — стверджував він.

Майк Джонсон, спікер Палати представників, також уважає, що місія в Ірані майже виконана, проте наразі ще неможливо сказати, скільки часу вона триватиме. Він також визнав, що ситуація через Ормузьку протоку ускладнилася. За його словами, саме проблема навколо цієї ключової для світового постачання нафти водної артерії «трохи затягує» завершення операції.

Терміни спрогнозував Кевін Гассетт, голова Національної економічної ради Білого дому. Він припустив, що іранська кампанія триватиме від чотирьох до шести тижнів, але остаточне рішення щодо її завершення повинен приймати президент США. А на думку Кріса Райта, міністра енергетики США, війна може тривати ще кілька тижнів.

Тим часом Ліндсі Ґрем прокоментував рішення Дональда Трампа перенести війну на острів Харк — перлину нафтогазової економіки Ірану. На його переконання, воно було «необхідним, сміливим і дуже ефективним». «Це допоможе скоротити війну. Рідко у війні ворог надає вам таку єдину ціль, як острів Харг, що може кардинально змінити результат конфлікту», — зазначив сенатор. І припустив, що якщо Тегеран утратить контроль або можливість керувати своєю нафтовою інфраструктурою з острова Харг, іранська економіка буде знищена. «Той, хто контролює острів Харг, контролює долю цієї війни», — висунував політик.

Натомість країни Перської затоки закликали Америку не зупинятися, хоча й не просили США розпочинати війну з Іраном. Зміна позиції регіональних лідерів пов'язана з тим, як Тегеран відповів на американсько-ізраїльські удари. Тепер країни Перської затоки побоюються, що якщо Іран матиме велику кількість зброї, то зможе постійно загрожувати енергетичним ресурсам регіону.

➘ Загроза для США

А ще, за даними американського розвідувального співтовариства, КНР, РФ і Північна Корея розробляють нові системи озброєнь, які можуть загрожувати США всередині самої країни. Загрозу здатні також становити Іран і Пакистан. Розвідники прогнозують, що до 2035 року кількість іноземних ракет, націлених на Сполучені Штати, зросте з теперішніх 3 тис. до більш як 16 тис. Іноземні арсенали звичайних і ядерних ракет також становлять загрозу для супутників. «Росія розробляє новий супутник, що нестиме ядерну зброю як засіб протисупутникової боротьби», — ідеться в їхній доповіді.

Спільнота допускає, що КНР, імовірно, іще побоюється можливости втручання США у війну проти Тайваню, і це нібито може підштовхнути Пекін до укладення угод про контроль над озброєннями. Китайські офіційні особи визнають, що морське вторгнення на Тайвань було б надзвичайно складним і пов'язаним із високим ризиком провалу, особливо в разі втручання Сполучених Штатів. Розвідники також додали, що іранський режим мститиметься за ліквідацію верховного лідера Алі Хаменеї.

І, схоже, прогнози починають здійснюватися. Минулого тижня зафіксували появу невідомих безпілотних літальних апаратів (БпЛА) над військовою базою Форт Леслі Мак-Нейр, де проживають державний секретар Марко Рубіо та міністр оборони Піт Геґсет. Походження БпЛА досі залишається невідомим. За даними джерел The Washington Post, після інциденту розглядали можливість переміщення Рубіо та Геґсета з бази, однак передумали.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Пастка для Трампа

■ Guardian

Війна проти Ірану, яку веде Дональд Трамп, може мати серйозні економічні наслідки для американців, зокрема через різке зростання цін на нафту та пальне, що зрештою призведе до його поразки, пише The Guardian.

Видання зазначає, що, розпочинаючи операцію проти Ірану, Трамп був упевнений, що вона буде такою ж успішною, як захоплення венесуельського диктатора Ніколаса Мадуро. І навіть обстріли Іраном Ізраїлю та країн Перської затоки нічого не змінили в переконанні глави Білого дому.

Про це свідчать його заяви. Президент США вказував у соціальних мережах, що короткотривале здорожчання нафти є «невеликою ціною за безпеку й мир» після усунення іранської ядерної загрози. Він також наголошував, що американська економіка здатна витримати такі виклики.

Автор відзначає, що США, можливо, найкраще серед розвинених економік захищені від різкого зростання цін на енергоносії, адже там більшу роль відіграє природний газ, внутрішня ціна на який не така чутлива до змін на світових ринках, як ціна на нафту. «Але яким би сильним не виглядав Трамп зараз, він усе ж може зазнати поразки. Ідеться не про воєнну поразку від того, що залишилося від іранських збройних сил. Йому загрожує поразка від єдиної сили, яка колинебудь могла зупинити американські воєнні кампанії, — опору американської громадськости», — уважає газета.

Її журналіст підкреслює, що війна проти Ірану від самого початку була глибоко непопулярною, і це «рідкісний випадок для країни, де зазвичай підтримують відправлення молоді на війну навіть за сумнівних підстав». А економічні наслідки операції, стверджує він, «навряд чи підвищать популярність цього конфлікту в майбутньому».

Інтерес до України спадає

■ Financial Times

Мирний процес між Україною та РФ за посередництва США опинився в глухому куті. Пріоритети Вашинґтона змістилися на конфлікт із Іраном, що вже призвело до павз у перемовинах і затримок із постачанням критично важливого озброєння, зазначає Financial Times. Через ескалацію на Близькому Сході Сполучені Штати фактично зупинили активну участь у перемовному процесі щодо України. Черговий раунд зустрічей, запланований на початок березня, не відбувся, а нова дата досі не визначена. Європейські дипломати відмічають, що така зміна уваги є вкрай небезпечною для Києва. «Близький Схід серйозно переорієнтував політичну увагу з України. Для нас і для України це катастрофа», — цитує видання слова одного з дипломатів Євросоюзу. Крім політичної підтримки, зміна пріоритетів Білого дому вдарила й по обороноздатності України.

Чотирирічний запас ракет розтринькали **за два тижні**

■ Defense Express

Сполучені Штати й країни Перської затоки змогли витратити близько 2,4 тис. зенітних ракет до систем Patriot, відбиваючи атаки балістики з Ірану. Про це повідомляє Defense Express. А Іран запустив лише по країнах Перської затоки понад 800 балістичних ракет.

На думку аналітиків, війна потроху переходить у затяжну фазу. Іран активно б'є по країнах Перської затоки балістичними ракетами та безпілотними літальними апаратами, і це максимально негативний сценарій розвитку подій. А через те, що для відбиття цих іранських атак використовуються ті самі засоби, що й в Україні, які отримують із тих самих джерел, ситуація напряму впливає і на Україну.

Експерти зауважують, що загальний підрахунок випущених Іраном балістичних ракет наразі вкрай ускладнений, бо Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) — єдина країна, яка давала загальну кількість випущених по ній іранських ракет і окремо кількість збитих — припинили це робити й тепер подають просто кількість збитих ракет.

А Саудівська Аравія дає лише несистематичні повідомлення щодо окремих випадків. Також уряди країн не синхронізують оголошення, тому загальна калькуляція доволі приблизна.

Попри тотальну перевагу США та Ізраїлю в повітрі, Тегеран досі має можливість здійснювати пуски балістичних ракет, випускаючи в середньому на день, приміром по ОАЕ, по десять таких ракет. Якщо ж брати мінімум 800 перехоплених країнами Перської затоки іранських балістичних ракет, то на їхнє перехоплення витратили щонайменше 1,6 тис. зенітних ракет до Patriot, якщо рахувати за штатною витратою по дві зенітні ракети на одну ціль.

При цьому аналітики запевняють, що витрати ракет значно більші, адже по іранській балістичній ракеті можуть запускати по чотири зенітні ракети з Patriot. «І навіть це не гарантує, що вона буде збита. А одне з небагатьох пояснень, чому так відбувається, — те, що РФ модифікувала іранські балістичні ракети для проходження повз Patriot», — наголошує Defense Express. Але загалом для відбиття атак Ірану по країнах Перської затоки могли використати близько 2,4 тис. зенітних ракет до Patriot.

Відомий обсяг виробництва ракет PAC-3 MSE до Patriot, які необхідні для перехоплення балістичних цілей, складає 620 одиниць за 2025 рік відповідно до звіту їхнього виробника Lockheed Martin. Тобто якщо в країнах Перської затоки використали 1,6 тис. перехоплювачів, то потрібно 2,5 року на відновлення цих запасів. Якщо витратили 2,4 тис. — то майже чотири.

На заміну критичних боєприпасів **потрібні роки**

■ Financial Times

Від початку війни з Іраном адміністрація президента США витратила «роки» критично важливих боєприпасів, стверджує Financial Times із посиланням на три поінформовані джерела. Швидке виснаження запасів озброєння припало на сучасні далекобійні ракети Tomahawk. «Військово-морський флот буде відчувати ці витрати протягом декількох років», — повідомило джерело видання.

За даними Центру міжнародних і стратегічних досліджень, Сполучені Штати використали 168 ракет Tomahawk протягом перших 100 годин війни в Ірані. «Це дуже багато. І на заміну підуть роки», — запевнив неназваний американський законодавець про ракети Tomahawk, запаси перехоплювачів Thaad і ракет для Patriot.

Очікується, що найближчими днями Пентаґон подасть до Білого дому та Конґресу офіційний запит на додаткові видатки на військові потреби обсягом 50 млрд USD. Також військові мають намір поінформувати Конґрес про витрачені боєприпаси найближчими днями.

Ліза Мурковська *(на фото)*, республіканка з комітету Сенату з питань асигнувань, нагадала, що Білий дім останніми роками пояснював Україні та європейським партнерам, що Вашинґтон «зробить більше», щоб допомогти їм із постачанням озброєння, однак зазначав, що не має запасів зброї. «З огляду на рівень запасів, які щодня витрачають в американських операціях в Ірані, гадаю, що ми всі маємо підстави ставити слушні питання про те, як справляємось із боєприпасами», — зазначила політик.

Упродовж останніх років американські чиновники висловлюють дедалі більшу стурбованість тим, що використання критично важливих боєприпасів може перевищити їхнє виробництво, особливо якщо Сполучені Штати конфліктуватимуть із такими супротивниками, як Російська Федерація (РФ) чи Китай. «Це може призвести до небезпечного вичерпання запасів США і зниження готовности американських збройних сил до майбутніх воєн», — застерігає газета.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Річард Гарійчук: «Не здаюся, не боюся відмов і не відступлюся»

Благодійники невпинно кажуть, що не буває занадто малої пожертви, а в теперішні часи падіння зборів додають, що дедалі важливіше допомагати регулярно. У торонтівській громаді за роки російсько-української війни «професійними» фандрейзерами навчилися бути всі. Серед медиків ледь не найпомітнішим став оптометрист Річард Гарійчук. Уперше він побував в Україні 1975 року. Тоді 18-річному студентові з Канади випало познайомитися у Львові з дисидентами та репресованими патріотами незалежної України. У роки Євромайдану знову поїхав до України, згодом був частиною канадських ініціатив допомоги, а в часи окупації Криму та вторгнення росіян у східні області України відкрив збори під парасолькою «Армія SOS» у Канаді.

— Коли війна почалася 11 років тому, однією з перших ініціатив нашої родини були збори та доставка в Україну найрізноманітніших товарів першої необхідності. Ми взяли на себе оплату відправлення. Тоді дуже підтримала компанія Meest, запропонувавши унікально низькі ціни на посилки, а ми посилали їх сотнями коробок. Жоден долар від зібраних фондів не пішов тоді на транспортування, лише на закупівлю необхідного.

2017-го Річард Гарійчук долучився до підтримки українських спортсменів із числа ветеранів під час проведення Invictus Games у Торонто. В останні ж чотири роки, коли війна закрутила у свої жорна величезну кількість людей, подружжя та вузьке коло громади сконцентрувалися на дронах.

— Щиро вважаю, що ми занадто часто бачимо порушення обіцянок і відсутність належної допомоги з боку Заходу. У результаті сотні тисяч людей постраждали від війни, утратили домівки, здоров'я та життя, тисячі дітей були просто викрадені з родин.

У залі UNO Bistro зібралася змішана публіка: і народжені в Канаді, і новоприбулі в Торонто, і привезені батьками багато десятиліть тому діти емігрантів ще радянської доби, і люди взагалі не українського походження. У перервах між відео про підопічних військових заходить мова про залучення. Люди розповідають, що для одних регулярна підтримка зборів є системною практикою, закладеною в бюджет родини, а для інших — навпаки: часто дрон куплений спонтанним рішенням у відповідь на звернення волонтерів.

— Торік із нами тут був Тарас Мокрій. Цього літа зустрів тут його кузена Петра. Він запитав мене, скільки коштує один дрон, і, почувши, що приблизно $2,700, одразу погодився дати повну суму. Уже за п'ять хвилин повертається і каже, що порадився з дружиною Іриною, тож вони оплатять відразу два.

Результатом звітного вечора стали ще $10,650 до загального фандрейзингу. Більша частина цієї суми була витрачена на купівлю дронів, а залишок пішов на теплий одяг і прямі перекази підрозділам з Кривого Рогу. А на четверту річницю вторгнення Росії до України, клініка Річарда й Ольги зібрала понад $7,000 для закупівлі дронів серед клієнтів бізнесу.

— То ви займаєтеся багатьма напрямами одразу в громаді та через бізнес. Чому саме такий стиль допомоги обираєте для себе?

— Не бачу, аби в діаспорі була чітка й зрозуміла стратегія і місце. Немає стрижня, бо з 1990-х жоден президент України не окреслив чітко всього спектра завдань і не спілкувався з діаспорою. Ми кидалися хлопців одягати та екіпірувати, потім збирали на дрони, машини, оптику, засоби радіоелектронної боротьби, просто передавали гроші.

— Чому зупинилися на форматі прямої допомоги?

— Найбільшу допомогу все одно надають уряди. Біда в тому, що уряд Канади не може передати конкретній благодійній організації чи підрозділу в Україні, мусить бути взаємодія двох урядів, а це все час. Ми зібрали на зустрічі гроші й негайно відправили дрон із тепловізором. Він коштував $8,000, як машина. Та наші підопічні сказали, що цей дрон важливіший за авто, тож ми купили потрібне й збирали ще.

— Ви часто повідомляєте про комунікації з урядовими організаціями, підіймаєте гострі теми самі та вступаєте в дискусії про активність...

— Я вмію писати листи до посадовців і депутатів, аргументовано викладаючи позицію та претензії. Мені допомагає і моя професія, і соціальний капітал у канадському суспільстві. Було б добре, аби в наших суботніх школах дітей вчили реагувати на те, що їм болить і де їм пече від несправедливости, розказували, яка урядова агенція чим опікується, тренували дебатувати й доводити опоненту свою позицію. Мені раз удалося, потім склалося, і тепер не здаюся, не боюся відмов і не відступлюся, якщо мені щось важливо.

— Які з попередніх проєктів чи ідей уважаєте вдалими?

— Мій внесок був визначальним у Invictus Games у Торонто 2017 року. З тої пори багато часу минуло, не всі готові будуть визнати мою версію тодішніх подій, але я робив презентацію з комітетом, мав листування і впевнений, що ця моя діяльність була тоді важливою. І ще, ми зірвали російський концерт до 9 травня.

— У Торонто чи в Україні?

— До 9 травня 2014 року росіяни приїхали до Торонто з програмою оркестру «Віртуози Москви». Ми надрукували банер десь 3 х 4 м із написом «Співаков (керівник цього оркестру. — *Ред.*) підтримує агресію Путіна», принесли його на концерт і розгорнули з балкона, інші наші люди із зали фільмували відео. Зала зашуміла, Співаков диригує, але озирається. Нас вивели, звісно. Потім була хвиля заяв і адміністрації зали, яка їх приймала, промоутери виправдовувалися, та й сам Співакова в інтерв'ю після гастролей згадував, що його в Торонто не дуже тепло приймали.

— А як люди реагують на політичні й соціальні посили, що через вас і команду отримують?

— Мусив з одним клієнтом-поляком попрощатися через його ставлення до України й інформації тут, просто попросив його покинути офіс. І мені б хотілося, аби таких, як я, було набагато більше. Пересічному українцю в Торонто теж варто обирати лікаря, магазин, механіка чи депутата, звертаючи увагу на їхнє ставлення до України, наявність зборів і позицію. Бо ми часто ідемо за українським прізвищем чи мовою, та не питаємо ні про донати, ні про позицію. У громаді є інші лікарі-оптометристи, тож у мене мала би бути конкуренція, але не відчуваю її, бо до мене ідуть люди, які знають, що Гарійчук із тих оплат віддасть на армію та згори збере ще.

— Ви свідомо намагаєтеся розбурхувати товариство навколо себе?

— Звісно, є люди, які мені дорікають, що гострий на язик і розколюю громаду. Днями буквально близькій мені людині з України відповідав на зауваження, що це теж потрібно, бо мають бути члени спільноти, які вказують на вади та прогалини, уміють любити, як душу, а трясти, як грушу. Я з тих, хто бачить анонс незрозумілої чи ворожої події, спонсорів, телефонує і запитує.

— Ви брали участь у розмові про канадських спортсменів із команд НГЛ, яких не вважаєте українцями. Це з таких прикладів?

— Там була розмова про українські прізвища. Але покажіть, що він зробив для громади, чи зібрав на військо, чи називається українцем. Часто в біографії, крім дідуся, який переїхав до Канади, на жаль, нічого більше людей із громадою та Україною не пов'язує.

— Які зараз головні завдання та виклики для української справи в діаспорній громаді?

— Мені здається, що у світі стало забагато симпатій до росіян. Вони навчилися вдавати жертв путінського режиму, і нам усе важче пояснювати складну спільну історію та тримати цю лінію живою. А для того, аби в університетах відбулися якісь зміни, це мають бути студенти звідти, які щоразу приходять і пояснюють про російські студії та агресію війни. Чи є у нас media watch (проєкти системного дослідження медіа всіх типів на предмет маніпуляцій та пропаганди, що просочується в медійний простір. — *Ред.*) в українській громаді? Немає. Для мене значна частина проєктів виглядає як пацифікація, ми намагаємося закохати в себе там, де треба різко битися та боротися.

Загалом у здобутках великої збірки Річарда Гарійчука та групи його підтримки — два десятки дронів, планшети, комплектуючі, автівки, регулярні закупівлі одягу та прямі грошові перекази підрозділам на їхні поточні потреби.

— У нас тут є прапор, підписаний військовими з України. Хочу, щоб ми тримали в голові: щонайменше половина з них не повернеться з війни. Це безжальна статистика, адже ці люди служили або служать на передовій, і звідти далеко не кожен повертається. А ті, хто витримає всі бої, часто матимуть серйозні травми, утрачені кінцівки чи важкі поранення. Торік на цій зустрічі з нами був Богдан, солдат Третьої штурмової бригади Збройних сил України, родом із Гамільтона під Торонто. Служив, поки міг, був серйозно поранений і демобілізований, але залишився в Україні працювати на мілітарну компанію, щоб і надалі допомагати країні захищатися.

Прапор із підписами, екрани з військовими у клініці та звітні пости Річарда Гарійчука й інших волонтерів громади нагадують, що за кожною збіркою стоять конкретні збережені життя. І поки триває війна, питання не в тому, скільки вже зроблено, а в тому, що кожен готовий зробити далі. Долучитися до зборів Річарда та Ольги можна напряму через клініку (розташована на розі Bloor & Islington), онлайн або на подіях команди.

Ольга Дудка,
Meest Media

Редакція тижневика Meest вітає Річарда Гарійчука з ювілеєм!

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Саміт українства відбудеться у Швейцарії

■ Софія Калина

Світовий конґрес українців (СКУ) офіційно оголосив про проведення Саміту світового українства 2026 року, який відбудеться 5—7 червня у Берні (Швейцарія). Захід організовують у тісній співпраці з Українським товариством у Швейцарії. Рішення щодо проведення саміту ухвалили під час спільного засідання виконавчого комітету та регіональних віцепрезидентів СКУ. Головна мета події полягає в об'єднанні лідерів українських громад і організацій з різних країн світу для посилення глобальної єдності, стратегічної координації та міжнародної адвокації України на світовій арені. Наразі організатори працюватимуть над змістовною частиною заходу. Деталі програми та офіційна інформація про реєстрацію учасників будуть оприлюднені на ресурсах СКУ вже незабаром.

Заклик відмовити РФ в участі в бієнале

■ Дзвінка Сагайдак

Павло Ґрод *(на фото)*, президент СКУ, підтримав відкритий лист міжнародної спільноти з вимогою не допустити Російську Федерацію (РФ) до участи в 61-й Венеційській бієнале. Підписанти наголосили, що російська теза «культура поза політикою» стала інструментом пропаганди агресії та прикриттям державних інтересів Кремля. Участь країни-агресора в національному павільйоні несе ризик легітимізації війни та нормалізації загарбницьких дій. Бієнале має залишатися місцем правди та відповідальности, а не майданчиком для приховування насильства.

Документ підписали сотні діячів, серед яких Піна Пічерно, віцепрезидент Європейського парламенту; Віктор Ющенко, третій президент України; історики Тімоті Гартон Еш та Енн Епплбом. СКУ закликав світову спільноту визнати нищення української спадщини частиною геноциду й не дозволяти використовувати світові культурні інституції для відбілювання репутації РФ.

У Мюнхені відкрили виставку про Голодомор

■ Юстина Зарваниця

У головному корпусі Мюнхенського університету Людвіга—Максиміліана відбулося урочисте відкриття виставки «Чому ви ще живі?», присвяченої трагедії Голодомору 1932—1933 рр. в Україні. Про це повідомило Генеральне консульство України в Мюнхені (Німеччина). Експозиція розміщена в коридорі деканату на першому поверсі головної будівлі університету.

У церемонії відкриття взяли участь Юрій Никитюк, генеральний консул України, та Рафал Вольський, генеральний консул РП. Одним із ключових етапів заходу стала онлайн-сесія запитань і відповідей із Володимиром Тиліщаком, заступником голови Українського інституту національної пам'яті. Виставка триватиме до 10 квітня ц. р.

Поневіряння українських біженців

■ Петро Йосип

Молдовський уряд попередив про шахраїв, які маскуються під урядовий сайт і виманюють в українців кошти за продовження тимчасового захисту. Заяву опублікував Генеральний інспекторат з міграції. Шахрайський сайт protectietemporara.md націлений саме на біженців з України. У відомстві наголосили, що він не пов'язаний з офіційними органами Молдови, а всі пропозиції там є шахрайськими. Адже продовження тимчасового захисту для громадян України є безплатною процедурою. Українців, які встигли впійматися на обман або з них вимагали якісь кошти для продовження статусу, закликали звертатись у поліцію.

Своєю чергою в Іспанії викрили масштабну злочинну схему відмивання грошей, у якій використовували українських біженок. Зловмисники змушували жінок відкривати банківські рахунки, які потім долучали до акаунтів азартних ігор. Операцію з ліквідації цієї схеми проводили одночасно в Іспанії та Україні за підтримки Інтерполу та Європолу.

Розслідування тривало впродовж двох років та охоплювало злочини, пов'язані з торгівлею людьми, відмиванням грошей і шахрайством. Поліція затримала 12 підозрюваних, вісьмох із них заарештували в Аліканте, а ще чотирьох — у Валенсії. Організатори схеми вербували українських жінок, які перебували у вразливій ситуації, і відправляли їх до Іспанії, де допомагали оформити статус тимчасового захисту. Це дозволяло зловмисникам відкривати банківські рахунки на ім'я жертв і використовувати їх для проведення фінансових операцій.

У своїй діяльності шахраї також використовували викрадені персональні дані громадян Іспанії та інших країн для створення підроблених облікових записів. Завдяки спеціальним програмним системам вони автоматизували процес ставок. Загальна сума зроблених ставок перевищувала 2,7 млн EUR, а з рахунків зловмисники зняли понад 4,7 млн EUR. Жертв змушували не лише відкривати банківські рахунки, але й передавати державні субсидії, які ті отримували як біженці. Частину незаконно здобутих коштів злочинці інвестували в придбання елітної нерухомости.

МОВОЮ ЧИСЕЛ

Понад 4,3 млн українців наразі отримують тимчасовий захист у країнах Європейського Союзу (ЄС). Найбільше таких у Федеративній Республіці Німеччина (ФРН), Республіці Польща (РП) і Чеській Республіці (ЧР), повідомила Ілона Гавронська, заступник міністра соціальної політики, сім'ї та єдности України з питань європейської інтеграції. У ФРН перебуває 1 260 230 осіб, в РП — 965 990, у ЧР — 397 185 осіб. 2025-го країни ЄС ухвалили 683 395 нових рішень про надання тимчасового захисту громадянам України, що на 14 % менше, ніж 2024 року. Ключовим фактором, що впливає на рішення українців щодо повернення, залишається безпекова ситуація. Натомість українська влада планує надавати разову грошову допомогу молодим людям, які повернуться на Батьківщину. Її обсяг становитиме 50 тис. грн. Про це поінформували в Міністерстві соціальної політики України. У відомстві пояснили, що програма розрахована на молодь віком від 18 до 23 років, яка повертається до України після депортації, примусового переміщення або з тимчасово окупованих територій. Крім фінансової підтримки, держава забезпечить соціальний супровід, тимчасове житло, а також можливості для здобуття освіти в Україні.

МОН верифікувало 85 шкіл у 29 країнах

■ Лана Світ

Міністерство освіти і науки (МОН) України верифікувало 85 українських суботніх і недільних шкіл у 29 країнах. Про це повідомив Оксен Лісовий *(на фото)*, глава відомства. «Команда МОН послідовно працює над верифікацією українських суботніх і недільних шкіл за кордоном, щоб гарантувати якість навчання дітей та офіційне визнання його результатів», — зазначив він і нагадав, що наприкінці 2025 року ухвалили рішення про зарахування педагогічного стажу вчителів, які працюють у цих осередках, після повернення в Україну. Зарахування стажу відбуватиметься за наявности документованого навантаження щонайменше 180 годин на рік. «Це важливо, адже педагогічний стаж впливає на оплату праці. Від нього залежить обсяг надбавки за вислугу років, а також можливість присвоєння чи підтвердження кваліфікаційної категорії під час атестації. Саме результати атестації визначають тарифний розряд і розмір посадового окладу працівника. Отже, вимушена робота за кордоном не переривається професійного шляху вчителя, а набуті досвід і стаж після повернення зберігаються і визнаються державою», — наголосив міністр.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Рада **школярів**

■ Оксана Горнятко

У Львові школярі вирішуватимуть, яким учителям місто доплачуватиме до зарплати 15 тис. грн. За підсумками конкурсу «Педагоги, які надихають» оберуть 1,1 тис. вчителів, які впродовж року отримуватимуть ці кошти. Хто з педагогів отримає більше голосів від школярів, той і матиме перевагу.

Кожний дитячий голос має значення. Умови традиційні: першим етапом буде анкетування серед учнів загальноосвітніх, мистецьких і музичних шкіл та вихованців позашкілля. Учні голосуватимуть: у школах — через платформу HIT (у початковій школі також через кабінет батьків); у позашкіллі та мистецьких закладах — через Google-форми, які надішлють установи.

Учнів навчатимуть електронної інженерії

■ Орися Шиян

У Львові створили новий гурток для школярів «Винахідники». На ньому учнів 7—11 класів навчатимуть електронної інженерії. Гурток організували за проєктом для активної та небайдужої патріотичної молоді України «Особистий шлях». Учасники навчатимуться на курсах, присвячених інженерії та новітнім технологіям, із поєднанням теоретичної підготовки та практичної роботи.

Перший напрям практичного курсу з електронної інженерії вже стартував. Програма курсу передбачає: опанування основ електроніки; роботу з елементною базою, сенсорами та мікросхемами; паяння; програмування та роботу з платформою Arduino; виконання практично орієнтованих завдань і проведення експериментів.

Учасники гуртка реалізовуватимуть реальні інженерні проєкти та створюватимуть перші власні пристрої. Зокрема, навчаться паяти, працювати зі сенсорами та мікросхемами. Навчання відбуватиметься в суботу на базі кафедри електронної інженерії Львівської політехніки.

Підвищення зарплат у сфері позашкільної освіти

■ Лана Світ

Верховна Рада України внесла зміни до Закону «Про позашкільну освіту», що дозволяють установлювати вищі зарплати працівникам закладів позашкільної освіти. Парламент ухвалив закон про внесення змін до ст. 22 Закону «Про позашкільну освіту» щодо оплати праці працівників. Документ розширює фінансову автономію засновників державних і комунальних закладів позашкільної освіти в питаннях формування зарплат. Тепер, згідно із законом, засновники закладів отримають право встановлювати посадові оклади вище за рівень, визначений Кабінетом Міністрів України; запроваджувати доплати, надбавки та грошові винагороди; уводити додаткові механізми матеріального стимулювання за рахунок власних бюджетних надходжень. Закон має на меті підвищити соціальні гарантії працівників позашкільної освіти; посилити мотивацію та престиж роботи в цій сфері; створити умови для залучення та утримання кваліфікованих кадрів; покращити якість освітніх послуг.

Змінили санітарні правила **для шкільних укриттів**

■ Олег Дерев'янко

З 1 січня ц. р. в Україні діють оновлені санітарні вимоги до укриттів у школах. Вони регулюють умови, за яких у захисних приміщеннях можуть перебувати діти й навіть проводити заняття. Ідеться про зміни до санітарного регламенту для закладів освіти, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України № 1638. Документ установлює конкретні гігієнічні та безпекові вимоги до приміщень укриттів, які використовують під час повітряних тривог або для проведення уроків.

Зокрема, рішення про проведення занять в укритті приймає керівник школи, однак лише за погодженням зі засновником закладу освіти. При цьому самі приміщення мають відповідати визначеним нормам мікроклімату.

Укриття, де перебувають діти, повинні підтримувати температуру повітря на рівні 17—21 градус за Цельсієм та відносну вологість 40—60 %. Крім того, концентрація вуглекислого газу не може перевищувати 0,07 %, а чадного газу — 5 мг/куб. м. Такі показники необхідні, щоб уникнути кисневого голодування, головного болю, перевтоми й інших ризиків для здоров'я під час тривалого перебування в укритті.

Для контролю рівня CO_2 в приміщеннях можуть установлювати спеціальні датчики — аналізатори вуглекислого газу. Вони дають змогу оперативно реагувати на перевищення показників і вчасно провітрювати приміщення.

Окремі вимоги існують і щодо освітлення. Якщо в укритті проводять уроки, рівень штучного освітлення на робочих місцях має становити не менше ніж 400 люксів. При цьому використовують лампи з білим, теплобілим або природнобілим спектром. Перед початком навчального року засновник закладу організовує інструментальні вимірювання освітлення, особливо якщо поставили нове обладнання.

Крім того, після ремонтів або встановлення нових меблів проводять дослідження повітря на наявність забруднювальних речовин. Також обов'язково вимірюють концентрацію радону — до початку експлуатації укриття та після реконструкції. Якщо показники перевищують норми радіаційної безпеки, мають провести протирадонові заходи.

Документ регламентує і питання води, харчування та санітарних вузлів. Якщо організувати гаряче харчування неможливо, у закладі мають бути умови для прийому, зберігання та видачі продуктів, а також для концентрації використаної тари. Водночас у санітарних вузлах має бути передбачене розділення для хлопчиків і дівчаток, наявність мила, антисептика й одноразових рушників.

Також у приміщеннях необхідно встановлювати резервні ємності з водою — не менше як 5 л на одну особу. Доступ до питної води має бути забезпечений протягом усього перебування дітей в укритті.

Окремо визначили правила розміщення резервних джерел енергопостачання. Зокрема, генератори мають установлювати так, аби продукти згорянння не потрапляли до приміщення. За їхній технічний стан та обслуговування відповідає керівник школи.

А ще приміщення укриттів повинні щоденно прибиратися вологим способом. Якщо навчання відбувається в кілька змін, прибирання проводять після кожної з них. Також щодня очищують сміттєві ємності та, за можливости, забезпечують надходження свіжого повітря. Водночас контролюють допустимі рівні шуму, вібрації та електромагнітного випромінювання.

Український правопис затвердили стандартом державної мови

■ Орися Шиян

Національна комісія зі стандартів державної мови затвердила Український правопис як стандарт державної мови. Ця новина викликала запитання, адже редакція правопису чинна ще з 2019-го. Насправді ж ідеться не про нову мовну реформу, а про зміну юридичного статусу документа.

Цим самим комісія виконала постанову Верховної Ради України «Про посилення ролі української мови в утвердженні Української держави» від 15 січня ц. р. і ввела в правове поле єдиний офіційний текст правопису.

Робоча група вдосконалила структуру правопису, зробила редакційні й технічні виправлення, а також видалила в ілюстративній частині приклади, що стосувалися держави-агресора. Робоча група отримала 1,4 тис. пропозицій змін до тексту від громадськости. Від 27 органів державної влади, наукових та освітніх установ надійшли листи з відгуками та пропозиціями. Частину пропозицій урахували, щодо частини зробили висновок про розгляд під час внесення змін до правопису в установленому законодавством порядку.

Комісія провела таку роботу: переформатувала механізм затвердження правопису — від урядової постанови до стандарту, затвердженого профільним органом; уніфікувала офіційний текст; здійснила технічне редагування та почистила ілюстративний матеріал.

Ці зміни ніяк не вплинуть на усталені правила правопису. Журналісти, освітяни, видавці й усі, хто стежить за нормами правопису, дотримуються чинної редакції, що діє з 2019 року. Водночас комісія заявила про потребу подальшого вдосконалення правопису, що може означати підготовку до майбутніх змін.

Використання фемінітивів в українській мові не є обов'язковим, а їхня відсутність у мовленні не суперечить нормам Українського правопису. Про це повідомила Юлія Чернобров, голова Національної комісії зі стандартів державної мови. За її словами, правопис лише надає інструментарій для творення таких слів, але не зобов'язує їх уживати. «Український правопис не вимагає обов'язкового утворення іменників на позначення осіб жіночої статі. Український правопис у ч. 4 п. 32 лише вказує перелік суфіксів, які можуть брати участь у творенні таких іменників», — пояснила чиновниця і наголосила, що невживання фемінітивів не вважається порушенням стандарту державної мови.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Урятували легендарні сходи з музею Шухевича

■ Юрій Лящ

Сходи, що стали символом незламності після авіаудару по музею Романа Шухевича, офіційно врятовані завдяки екстреному втручанню Міжнародної ради музеїв. А сам музей уже взялися відновлювати.

Сходи зруйнованого музею на Білогорщі є одним із найцінніших уцілілих артефактів, збереження яких стало можливим завдяки міжнародній фінансовій підтримці в сумі 269,5 тис. грн. Проєкт реалізували зусиллями ICOM Ukraine

спільно з партнерами з Японії в межах ініціативи «Культура єднає: музеї Японії — музеям України». Фахівці успішно завершили консерваційні роботи, що дозволило зупинити подальше руйнування пам'ятки: деревину було укріплено, очищено та захищено від шкідників без маскування слідів обстрілу та пожежі.

Застосований реставраторами європейський підхід дозволив зберегти об'єкт у його автентичному стані з усіма «шрамами» війни як символом стійкості, тому балясини не відтворювали заново, а законсервували як елемент історичної пам'яті.

Після завершення повної реконструкції музей генерал-хорунжого УПА Романа Шухевича суттєво розшириться — його загальна площа збільшиться на 49 % і становитиме 312,4 кв. м. Оновлений простір передбачає створення нових експозиційних залів та облаштування сучасного укриття для жителів прилеглого мікрорайону.

Наразі вже визначили розробника проєкту через всеукраїнський архітектурний конкурс, узгодили деталі з родиною Романа Шухевича та зібрали необхідні кошти на будівництво. Уцілілі сходи стануть центральним експонатом нової виставки, а до моменту відкриття музею міська влада шукає тимчасове місце для їхнього безпечного експонування.

Зброя фірми «Шадковський і Копчинський»

Реклама в тогочасній пресі

Історія зброярні «Шадковський і Копчинський»

Нагороди за показові стрільби, поч. XX ст.

Елементи рушниці

■ Ірина Коваленко

Наприкінці XIX — на початку XX ст. у Львові працювало кілька майстерень зброї. Що цікаво, її продавали в самому центрі міста. Приміром, фірма «Шадковський і Копчинський» розташовувалася поруч із бернардинським монастирем і костелом. Ця зброярня мала хорошу репутацію.

Підприємство заснували 1889 року Валеріан Шадковський і Станіслав Копчинський. Їхня майстерня швидко здобула визнання не лише у Львові, а й серед замовників з різних регіонів імперії Габсбурґів. Фірма виготовляла зброю різних систем, модернізувала старі зразки, проводила реконструкцію та випробування. Там працювали і для спортивно-парамілітарних товариств, популярність яких стрімко зростала напередодні Першої світової війни. Саме для тренувань представників таких об'єднань переробляли бойові рушниці, пристосовуючи їх до навчальних потреб.

Свою продукцію зброярі активно рекламували в пресі і на виставках. Наприклад, на Загальній крайовій виставці 1894-го у Львові їхні вироби були представлені в лісничо-мисливському павільйоні. Поруч з опудалами птахів і тварин з галицьких лісів експонували мисливську зброю та амуніцію, зокрема з львівської майстерні.

У музеї таку тренувальну рушницю калібру 7,7 мм можна побачити в експозиції відділу «Музей-арсенал». Виготовлена у Львові наприкінці XIX — на початку XX ст., на казенній частині вона має напис Szadkowski Kopczynski, Lemberg.

Рушниця вирізняється якісним виконанням. Андрій Прокіп, науковий співробітник музею, зазначив, що воронена восьмигранна люфа — нарізна, із п'ятьма гвинтовими нарізами, що роблять два неповні оберти. На дульній частині — база цівки у вигляді прямокутної пластинки з дугоподібним верхом, на казенній частині — звідний приціл. Верхня грань оздоблена хвилястим травленням, а з боків читається напис KRUPP STAHL. Знизу збереглися австрійські випробувальні клейма та серійні номери.

Затвор — спусковий, із гравійованим рослинним орнаментом на стінках коробки. Дерев'яне ложе має коротке змінне ців'я, шийка — насічена, багатогранної форми, з діоптричним прицілом. Масивний приклад із глибоким вирізом і металевий затильник підкреслюють призначення зброї для точних тренувальних стрільб. Штампування, металообробка, гравіювання та різьблення рушниці свідчить про високий рівень майстерности львівської зброярні.

Завершили реставрацію гончарні 1930-х рр.

■ Юрій Лящ

У Львові після річної реконструкції презентували новий знаковий об'єкт скансену — автентичну гончарню 1930-х рр. Ця споруда є єдиним об'єктом у музеї, що цілком виконаний з каменю, і відтепер відкрита для огляду відвідувачів як частина внутрішньої експозиції.

Відновлювальні роботи на об'єкті тривали цілий рік. За цей час фахівці провели комплексне оновлення будівлі, щоб зберегти її автентичність і функціональність. У межах реконструкції було виконано такі роботи: заміна покрівлі та зміцнення кам'яних стін; установлення нової гончарної печі для випалу; проведення внутрішніх столярних робіт; створення деталізованого інтер'єру та повноцінної внутрішньої експозиції. Загальна вартість усіх робіт склала приблизно 600 тис. грн.

До колекції львівського скансену споруда потрапила 1975 року, коли музей придбав її як унікальний зразок ремісничої архітектури й перевіз на свою територію. Це надзвичайно цінне поповнення для закладу, який уже налічує понад сотню великих архітектурних об'єктів.

Львівський скансен, що розкинувся на площі 36,6 га, є одним із провідних музеїв просто неба в Україні. Окрім відреставрованої гончарні, тут зберігається унікальна та найбільша у Європі колекція сакральних споруд. Відкриття нових об'єктів дозволяє глибше занурити гостей міста в побут і традиції минулих століть.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Гриць Коссак

Полковий курат о. А. Пшепюрський та три рідні брати Коссаки: Василь, Гриць, Іван (зліва направо). 1915 р.

Учитель, який став **полковником**

Офіцери 3-го корпусу УГА, Ходорів, 1919 р. Коссак сидить третій праворуч

■ Орися Шиян

Гриць Коссак — одна з найвідоміших постатей українського визвольного руху. Вчитель за освітою, він став на захист національних інтересів, коли прийшов час. Гриць народився 7 березня 1882 року в Дрогобичі на Львівщині. Рід Коссаків переїхав на Галичину з Наддніпрянщини, а прізвище походить від слова «козак». Його батько працював ковалем, у домі часто гостював Іван Франко.

Григорій навчався в дрогобицькій гімназії та вчительській семінарії. За направленням поїхав викладати у Бережани. Там молодий учитель відкрив філію товариства «Сокіл» і зустрів свою майбутню дружину Ольгу Яцковську. Згодом молоде подружжя вчителювало в Ясениці-Сільній.

На початку Першої світової війни Коссака мобілізували до австрійської армії. Його призначили командиром куреня Легіону українських січових стрільців (УСС). Після перших боїв з росіянами у вересні 1914 року австрійський генерал Петер фон Гофман сказав Коссаку: «Твій курінь — моя еліта, а січовий стрілець — мій найкращий жовнір». Відважний Коссак відзначився в боях за Маківку, визволяв Дрогобич від москалів.

Бій на Маківці розпочався 29 квітня 1915-го, а через два дні росіяни взяли штурмом стратегічну гору. У ніч проти 2 травня курінь Коссака здійснив контратаку й повернув утрачені позиції. За цю битву його відзначили австрійським Хрестом «За військові заслуги» 3-го ступеня.

Згодом став командиром Першого полку УСС, заснував вишкіл УСС, який готував новобранців. Але й тут не забував про педагогічні постулати. Як колишній педагог, забороняв приймати в українське військо неповнолітніх, яким «належало пильнувати насамперед книжки й учитися, учитися і ще раз учитися, щоб бути корисним Україні».

Під час Листопадового чину у Львові сотник Дмитро Вітовський доручив Коссаку командувати бойовими діями. Той боронив Львів у найтяжчі дні, коли поляки оточили центр міста. Січові стрільці тримали позиції до моменту проголошення ЗУНР 13 листопада. Її військо стали називати Українською галицькою армією (УГА).

Наприкінці 1918-го Коссак очолив Третій корпус УГА, згодом командував запіллям. Історики розповідають, що Коссак важко пережив угоду отамана УНР Симона Петлюри з поляками восени 1919-го. А після укладення угоди УГА з армією Денікіна Коссак покинув службу.

Перебував у чеському таборі інтернованих галицьких вояків на Закарпатті, звідти емігрував до Австрії. Проте 1924-го, на хвилі «українізації» й «національного відродження», переїхав у Радянську Україну. Викладав українознавство у школі червоних старшин у Харкові, очолював військову кафедру Дніпропетровського хімічного інституту.

1931 року його разом із братом Василем та іншими українськими діячами заарештували за звинуваченням у приналежності до фіктивної підпільної терористичної організації «Український національний центр». Коссака засудили до шести літ ув'язнення на Соловках і Уралі. Після звільнення 1937-го йому не дозволили повернутися додому. Жив у доньки в Москві, викладав німецьку мову на фабриці.

У лютому 1938 року Коссака заарештували вдруге — за звинуваченням у шпигунстві та приналежності до Української військової організації. 2 березня 1939-го військова колегія Верховного суду СРСР засудила Григорія до розстрілу. Вирок виконали за чотири дні до дня його народження. Місце поховання полковника невідоме. Реабілітували Григорія Коссака лише через 50 літ.

Поет, зламаний чекістами

■ Софія Лазуркевич

Михайло Яловий був першим заарештованим із будинку «Слово» після початку сталінських репресій. Через арешт поета застрелився його товариш Микола Хвильовий, у передсмертній записці він написав, що «арешт Ялового — це розстріл цілої генерації».

Михайло народився у червні 1895 року в с. Дар-Надежда, яке колись було в Полтавській губернії, а нині входить до Харківської області. Навчався в Миргородській гімназії, а після цього здобував освіту в Київському університеті Святого Володимира на медичному факультеті.

У студентські роки став членом Партії соціалістів-революціонерів, яка відстоювала інтереси селян. 1918-го, коли в партії стався розкол, Яловий став частиною її лівого крила — «боротьбистів». Долучався до видання газет «Боротьба» та «Селянська біднота», а також працював редактором газети «Селянин і робітник».

Свою літературну творчість розпочав у 23, через рік у газеті «Селянин і робітник» друкують його агітаційні поезії, а ще через рік — в іншій газеті опублікували його казку для дорослих «Треба розжувати». Свої перші проби пера друкував під псевдонімом Михайло Красний.

1920-го Михайло вступив до КП(б)У і якийсь час перебував у Москві як представник українського уряду. Разом із Михайлем Семенком і Василем Олешком заснував «Ударну групу поетів-футуристів», а через кілька років перейшов до «Гарту».

В 1923—1926 рр. Яловий майже повністю присвячує себе публіцистиці. Саме в цей період з'являються його статті про Михайля Семенка, Гната Михайличенка, Василя Чумака, Андрія Заливчого. Також пише оповідання «Три зради» та формалістичний роман «Золоті лисенята», який видає вже під псевдонімом Юліан Шпол. Роман став дуже популярним і був перевиданий. Твір розповідає про події громадянської війни, боротьбу лівого антиденікінського підпілля та амурні інтриги в цьому підпіллі.

Важливим етапом стало членство у «Вільній академії пролетарської літератури» (ВАПЛІТЕ), центру Українського відродження 1920-х. Серед членів ВАПЛІТЕ, крім Ялового, були Микола Хвильовий, Микола Куліш, Олесь Досвітній, Григорій Епік, Павло Тичина, Олекса Слісаренко, Микола Бажан, Юрій Яновський. Михайло Яловий став першим президентом ВАПЛІТЕ, але згодом його, як і Хвильового, виключили з об'єднання.

Михайло був автором сценарію до повнометражного художнього фільму «Василина» за твором Івана Нечуя-Левицького «Бурлачка». Після екранізації московські видання критикували фільм за формалізм, адже він не вписувався в канони соціалістичного реалізму.

Наприкінці травня 1933-го Ялового заарештовують за звинуваченням у шпигунстві й організації замаху на Павла Постишева, другого секретаря КП(б)У. Михайла вигнали з партії. Цей арешт став початком масових репресій проти української інтелігенції. Яловий був одним із мешканців харківського будинку «Слово» і першим, кого заарештували. Протягом 1933—1938 рр. були репресовані понад 70 літераторів, 11 із яких розстріляли в урочищі Сандармох.

Після арешту Яловий думав, що трапилась помилка, але згодом під тиском писав самокритичні біографії. Чекісти зламали письменника і вибили вбивчі свідчення. Один з документів у справі Ялового має назву «Моя практична контрреволюційна робота». Тобто мова вже йшла не про помилки, а про зумисну ворожу роботу. Письменник був змушений «зізнатися» в участі в такій організації, приписує їй ідеологічну диверсію та шкідливий вплив на радянську культуру. Але знову не вгадав бажання чекістів — їх цікавило інше, не ідеологічна диверсія, а терор і повстанська боротьба. Яловий, навіть второпавши, яких жахливих «зізнань» від нього хочуть, ще якийсь час опирався: «Стосовно повстанської роботи боротьбистського підпілля або націоналістичного блоку в цілому нічого про це не знав і не знаю».

Але наприкінці липня його зламали остаточно. Наступні свідчення у справі за стилем навіть близько не нагадують розлогий текст письменника, якими вона відкривається. «Суха, лаконічна мова, слів небагато, але всі вбивчі в прямому значенні цього слова, адже принесли смерть багатьом людям, яких вони зачепили», — писав історик Володимир В'ятрович.

На допиті 28 липня 1933 року Михайло серед учасників контрреволюційної організації назвав своїх колег — покійного на той момент Миколу Хвильового та інших, яким живими чи вільними залишилося бути недовго, — Олеся Досвітнього, Куліша, Епіка, Йогансена, Остапа Вишню.

29 вересня 1933-го судова трійка ГПУ засудила Ялового на десяти років ув'язнення. Перебуваючи в таборі, він написав листа, у якому дякував партії за збережене життя і звертав увагу на те, що його «неправильно використовують».

На засіданні особливої трійки УНКВС Ленінградської області справу переглянули й за рішенням від 9 жовтня 1937-го Ялового вирішили розстріляти. Вирок виконали 3 листопада 1937 року в урочищі Сандармох. Військовий трибунал Ленінградського військового округу 19 червня 1957-го скасував вирок за «відсутністю складу злочину».

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

Подаємо текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

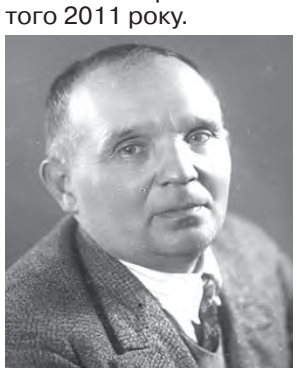
Продовження. Початок у № 12

СІЧЕНЬ

➘ 18 січня

70 років тому (1956) народилася Людмила Коломієць (Панчук), українська гандболістка. Олімпійська чемпіонка монреальської олімпіади 1976 року в складі жіночої збірної СРСР. Померла 18 лютого 2011 року.

65 років тому (1961) помер Гнат Юра, український актор та режисер. Народився 8 січня 1888 року.

45 років тому (1981) помер Володимир Зосимович, український генетик та селекціонер, академік АН УРСР. Створив теорію походження та еволюції дикого, культурного та цукрового буряка, відкрив новий тетраплоїдний його вид, обґрунтував можливість існування мутантів з однонасіннєвими плодами. Народився 18 жовтня 1899 року у Шаповалівці (нині — Чернігівська обл.).

5 років тому (2021) помер український політик, доктор економічних наук, один із засновників Народного Руху України Володимир Черняк. Був народним депутатом СРСР, а також народним депутатом України III та IV скликань. Народився на Рівненщині 26 січня 1941 року.

➘ 19 січня

75 років тому (1951) у Києві народився Леонід Залізняк, український археолог, дослідник доби мезоліту. Відомий також як автор праць з давньої історії України, походження українського народу та становлення української державності. З 2000 року завідує відділом кам'яної доби Інституту археології НАН України. Засновник магістерської програми «Археологія» при НАУКМА (2000).

➘ 20 січня

200 років тому (1826) помер Станіслав Сташиць, польський громадський діяч, просвітитель, філософ, один із основоположників сучасної геології і досліджень Правобережної України та Карпат. Народився у листопаді 1755 року в Пілі (Польща).

➘ 21 січня

170 років тому (1856) у Немиловому (нині — Львівська обл.) народився Степан Смаль-Стоцький, український мовознавець, педагог, громадський діяч, дійсний член НТШ (1899), академік ВУАН (1918). Помер 18 серпня 1938 року в Празі.

➘ 22 січня

День Соборности України

315 років тому (1711) було підписано угоду між гетьманом Пилипом Орликом і Кримським ханом про спільну боротьбу проти росії.

110 років тому (1916) народився Данило Нарбут, український художник театру. Оформлював вистави «Маруся Богуславка» М. Старицького (1963), «Правда і кривда» М. Стельмаха (1965) — ІваноФранківськ, «Ярослав Мудрий» І. Кочерги (1960), «Сорочинський ярмарок» за М. Гоголем (1968), «Ніч на Івана Купала» М. Старицького (1970) — Черкаси. У творчому доробку — серія живописних портретів сподвижників Богдана Хмельницького (1990). Помер 3 березня 1998 року.

105 років тому (1921) трагічно загинув Микола Леонтович, український композитор і фольклорист. Народився 13 грудня 1877 року.

75 років тому (1951) у Великих Сорочинцях (Полтавщина) відкрито літературно-меморіальний музей Миколи Гоголя.

30 років тому (1996) помер Петро Шелест, котрий на посту першого секретаря ЦК КП України намагався обстоювати інтереси УРСР. Народився 14 лютого 1908 року на Харківщині.

➘ 23 січня

65 років тому (1961) Палата представників Конґресу і Сенат США відзначили День Незалежности України.

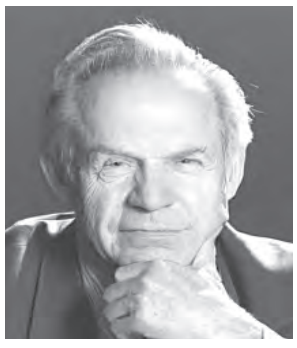
➘ 24 січня

125 років тому (1901) у Петербурзі опубліковано розпорядження царського уряду про віддання 183 студентів Київського університету в солдати за участь у революційному русі.

➘ 26 січня

65 років тому (1961) у Канаді народився Вейн Гретцкі, найславетніший хокеїст НХЛ усіх часів, батьки якого були українцями.

30 років тому (1996) помер видатний конструктор ракетної техніки Михайло Решетньов. Народився 10 вересня 1924 року в Бармашовому на нинішній Миколаївщині.

➘ 27 січня

135 років тому (1891) у Пісках на Чернігівщині народився Павло Тичина, український поет, громадський діяч, академік АН УРСР (1929). Помер 16 вересня 1967 року в Києві.

115 років тому (1911) народився Іван Гончар, український скульптор, живописець, графік, народний художник України. Помер 18 червня 1993 року.

➘ 28 січня

115 років тому (1911) у Полтаві народився Семен Брауде, один із засновників радіоастрономії. Помер 2003 року.

105 років тому (1921) в Києві народився Євген Максимов,

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

український археолог, дослідник культур осілого населення України скіфосарматської доби, історії давніх слов'ян.

75 років тому (1951) у Клішківцях на Буковині народився Леонід Каденюк, перший космонавт незалежної України, Герой України. Помер 31 січня 2018 року у Києві.

↘ 29 січня

День пам' яті Героїв Крут

125 років тому (1901) у Синельниковому на Катеринославщині народився Кирило Синельников, один з найвидатніших фізиків XX століття. Помер 16 жовтня 1966 року.

↘ 30 січня

150 років тому (1876) у родині українських переселенців у Ставрополі народився Олександр Динник, видатний учений у галузі механіки. Помер 22 вересня 1950 року.

125 років тому (1901) у Харкові народився Семен Кузнець, лауреат Нобелівської премії з економіки. Помер 10 липня 1987 року в США.

40 років тому (1986) у Москві помер Іван Папанін, полярний дослідник, контрадмірал, двічі Герой Радянського Союзу. У 1937—38 роках очолював першу радянську

науководослідну станцію «Північний полюс1», котра дрейфувала у Північному Льодовитому океані. Народився 26 листопада 1894 року у Севастополі.

↘ 31 січня

35 років тому (1991) помер Вадим Іванов, український філософ. Народився у 1933 році.

У СІЧНІ

100 років (1926) від початку діяльності літературного об'єднання ВАПЛІТЕ (Вільна академія пролетарської літератури). В об'єднання входили: М Хвильовий, П. Тичина, О. Слісаренко, М. Бажан, П. Панч, М. Йогансен, В. Сосюра, Г. Епік, О. Довженко, Ю. Яновський, М. Яловий, О. Досвітній. Самоліквідувалося 28 січня 1928 року.

85 років тому (1941) у Києві було створено кіностудію науково-популярних фільмів (з 1954 — «Київнаукфільм»).

80 років тому (1946) у серії «Золота брама» видань еміграційного МУРу вийшла перша книга — збірка поезій «Гомін віків» Яра Славутича.

70 років тому (1956) у Харкові вийшло у світ перше число літературно-художнього і суспільнополітичного журналу «Прапор» (нині — «Березіль»).

Автор досі не опублікованого **безцінного щоденника**

(до 140-річчя від дня народження Віктора Приходька)

У 1933му, коли чорні хмари нависли над Україною, усі її політичні емігранти, що опинилися на Заході, остаточно зрозуміли свою помилку в ході національної революції 1917—1921 років: це брак єдності тоді призвів тепер до найтрагічніших подій Великого Голодомору, котрим московські правителі планували назавжди упокорити волелюбне українство.

Чи не найголосніше бив у всі дзвони з цього приводу відомий діяч революційного Поділля Віктор Приходько. У міжвоєнні роки він боровся в Європі за скликання Всеукраїнського Конґресу, а після Другої світової війни — за океаном, куди перебрався з родиною. Через особливу активність Приходька в цій акції його навіть називали Віктором Конґресовичем...

Народився Віктор Кіндратович Приходько в Княжполі неподалік Кам'янцяПодільського 31 січня 1886 року в родині садівника магнатських володінь. Після закінчення народної школи в Ярмолинцях вступив до духовного училища в Приворотті Ушицького повіту, а далі продовжив навчання в Кам'янець-Подільській духовній семінарії. Прослуживши короткий час у Подільській духовній консисторії, вступив 1907 року до Дерптського (тепер — Тарту, Естонія) університету. Мабуть, саме там, на далекій чужині, з особливою гостротою він усвідомив себе українцем, що проявилося в нього ще в дитинстві.

Зокрема, коли він почав читати вечорами робітникам з навколишніх сіл, що допомагали його батькові впорядковувати міський сад у Кам'янці, російською твори Гоголя з української тематики. Зауважив при цьому, що молоді хлопці й дівчата не дуже переймалися російськими текстами, переважно розмовляючи між собою. Аж одного разу, згадував Віктор Приходько на 96-му році свого життя, «мама рішила прочитати їм щось з Кобзаря Шевченка. І молода авдиторія, на моє здивування і навіть на мою заздрість, цілком ожила, — хлопці слухали, а дівчата зітхали і плакали над долею Шевченкових героїнь. І я тоді гостро відчув і зрозумів: ага, їм треба щось читати «помалоросійськи», на їх мові, якою вони говорять між собою, жартують і співають своїх «малоросійських» пісень. І це стало переломовим моментом у цілому мойому 13 житті. Я зрозумів, що я належу до великого 40-міліонового народу, народу, що мав свою державу, має свою мову, свою пісню, свою стару культуру, свої звичаї і свої великі історичні постаті у всіх ділянках українського життя. І що мій обов'язок і взагалі обов'язок всієї укр. інтелігенції бути на службі свому народові на всіх ділянках його життя. Не цураючись також культурних досягнень всіх інших народів світу...».

Відтак 1909 року Віктор Приходько перевівся на юридичний факультет Київського університету Святого Володимира, який закінчив 1912 року вже остаточно захоплений національними проблемами рідного народу. «І під цією програмою, — як він продовжував далі у своїх спогадах, — пройшло усе моє довге життя, коли мені довелось виконувати важну працю і займати не раз високі становища».

Треба сказати, що Віктор Приходько дочекався здійснення однієї з головних мрій свого життя — скликання в 1967 році Світового конґресу вільних українців. Бо ж скільки він доклав власної енергії, щоб достукатися до свідомості очільників української еміграції протягом багатьох десятків років, як його розчаровувала пасивність Уряду УНР в екзилі з цього приводу. За словами члена Центральної Ради Тимоша Олесіюка, він зневірився, образився й почав шукати інших, живих політичних центрів, включно з вимріяною ним ідеєю Всеукраїнського Конґресу. Тож як він зрадів, коли дізнався про ухвалу українського з'їзду в Торонто на початку травня 1967 року про скликання Світового Конґресу Вільних Українців, «що запланований уже більшменш точно на «12—19 листопада 1969 року, в м. Нью-Йорку». З огляду на це, він навіть «рішив подати у «Щоденнику» ухвали та міркування, що відбулись на з'їзді у Торонто».

І от коли йдеться про «Щоденник» Віктора Приходька, який він розпочав писати наприкінці Другої світової війни, то це також одна з його важливих заслуг перед Україною. В цьому можна буде переконатися українському суспільству, коли він буде надрукований. Уже згаданий Тиміш Олесіюк ось так написав про цю безцінну працю: «Почавши читати Ваш «Дневник», так я, як і моя дружина, не могли вже від нього відірватися, поки не дочитали до останньої сторінки. Ваш «Дневник» читається з таким же напруженим інтересом, як найцікавіша пригодницька повість. Причому в цій повісті відбивається правдива життєва епопея української еміграції. Повість Ваша про великі і малі події, про великих і малих людей в 1945 році, — зразу ж підкуповує читача своєю 14 щирістю та безпосередністю, відсутністю будьякої пози чи авторської зарозумілости та простим, легким висловом у гарній українській мові.

Коли цей Ваш «Дневник» з'явиться друком, то, я певний, він матиме такий же великий та заслужений успіх, як і Ваша книжка «Під сонцем Поділля». Для нашого суспільства Ваша повість принесе не малу користь і своїми «поученіями та мораллю», хоча, на мою думку, вона найцінніша тим, що задокументовує події певного часу, переломаними в психіці активного українського національнополітичного діяча-емігранта. Ваш «Дневник» єсть дневник,

цебто подає Вашу особисту реакцію на події дня і тому зовсім не важно, чи він відповідає об'єктивно встановленій історичній істині. Рівнож фахові політики не можуть мати до Вас жадної претенсії, коли Ви висловлюєте свої суспільні чи політичні концепції, які можуть кому-будь видаватися хибними чи наївними.

«Дневник» — не наукова історія, не науковий чи практичний соціологічнополітичний трактат... «Дневник» має широку народню авдиторію, а не вузьке коло фахівцівцадиків, що на кожне Ваше «а» можуть зараз же знайти тисячі заперечень... із їхнього талмуду...

Не штука з'ясовувати помилки Наполеона чи Гітлера в їхньому поході після їхньої поразки, та й сидячи у вигідному кріслі на спокійній американській землі... Але штука правильно оцінювати сітуацію, коли довкола Вас усе горить та падає, коли людські маси гинуть, як мухи восени, й Ви самі є непевні того, чи не переживаєте свою останню хвилину... Насправді, мало є таких людейгероїв, що можуть похвалитися й довести, що вони, власне в таких обставинах, не дістали помішання в голові й не дістали гусячої шкіри...».

Так, зміст «Щоденника» Віктора Приходька особливо співзвучний з подіями, які розгорнулися з російською агресією в Україні. Там не тільки уроки для українців під таку пору, а й висновки про те, як вийти з ситуації після того, як замовкнуть гармати, коли треба буде відбудовувати господарство й нарешті посправжньому освідомлювати наше суспільство. Багато роздумів випускникаправника Київського університету залишаються актуальними і на майбутнє.

Володимир Сергійчук

Продовження у наступному номері

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року тижневик МІСТ

На місці храму УПЦ МП **облаштують сквер**

■ Андрій Міцкевич

На вул. В'ячеслава Чорновола в Івано-Франківську, де раніше розміщувалась церква УПЦ МП, планують створити сквер пам'яті. Про це повідомив Руслан Марцінків, мер міста. Ідеться про територію за кількасот метрів від ратуші, де до 2022-го діяв храм Преображення Господнього Української православної церкви Московського патріархату. «Ухвалили рішення, щоб там зробити сквер пам'яті. Найближчим часом представимо громаді концепцію, щоб ніхто не спекулював на цій темі», — зазначив міський голова.

Нагадаємо, що релігійна громада УПЦ МП використовувала приміщення колишнього дитячого садочку на вул. В'ячеслава Чорновола близько 30 років. 2006-го Івано-Франківська міська рада передала в оренду єпархії УПЦ МП приміщення під новий храм на вул. Олександра Довженка. Та попри завершення будівництва нової церкви єпархія відмовилася звільняти приміщення на вул. Чорновола.

Після цього між містом та Івано-Франківською єпархією УПЦ МП розпочалась багаторічна судова тяганина, допоки 2021 року Верховний Суд не зобов'язав кліриків звільнити приміщення. 2022-го споруду взялися розбирати, а Марцінків заявив, що на її місці будуватимуть дитячий садок.

Попівський ліцей позбавили ліцензії

■ Софія Лазуркевич

Київська обласна військова адміністрація (КОВА) повністю припинила дію ліцензії приватного ліцею «Ранчо Скул» у Хотянівці Київської області. Навчальний заклад фігурував у розслідуванні про підпільну школу при монастирі Української православної церкви (УПЦ) Московського патріархату (МП).

Своє рішення КОВА обґрунтувала українським законодавством, а також послалася на результати перевірки Державної служби якості освіти, яка встановила порушення ліцензійних умов на провадження освітньої діяльності закладу освіти.

КОВА припинила дію ліцензії «Ранчо Скул» на провадження освітньої діяльності у сфері повної загальної середньої освіти за рівнем початкової, середньої та профільної середньої освіти. Розпорядження може бути оскаржене в Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування.

За даними аналітичної системи YouControl, власницею та керівником «Ранчо Скул» є Яна Кожема. Фірма зареєстрована 2020-го. У січні ц. р. стало відомо, що при монастирі УПЦ МП «Голосіївська пустинь» у Києві працює підпільна школа. Там дітей навчали за радянськими підручниками, а також показували російські фільми та загадували співати російських пісень. Школа не має ліцензії, а діти формально зачислені до інших закладів освіти, але не відвідують їх. Мати однієї зі школярок розповіла, що документи її доньки лежать у ліцеї «Ранчо Скул», поки та навчається при монастирі. Служба безпеки України повідомляла про початок кримінального провадження, у межах якого досліджує можливу протиправну діяльність школи при монастирі УПЦ МП.

У молитві за Україну взяла участь королівська родина

■ Юстина Зарваниця

У четверті роковини повномасштабного вторгнення Російської Федерації (РФ) до України в Королівській каплиці в Стокгольмі відбулася екуменічна молитва за участю монаршої родини Швеції. Богослужіння організували за особистим дорученням короля Карла XVI Густава.

Разом із монархом і королевою Сільвією у молитві за справедливий і тривалий мир взяли участь спікер Риксдагу Андреас Норлен, міністр закордонних справ Швеції Марія Мальмер Стенергард, кардинал Андеш Арбореліус, представники дипломатичного корпусу й численна українська громада.

Молитву українською та шведською мовами очолили о. Андрій Мельничук, душпастир Української греко-католицької церкви (УГКЦ) у Стокгольмі, пастор Міkаель Б'єркгаген, придворний капелан, та о. Андрій Лінкевич із капеланської місії Православної церкви України.

Духовну атмосферу доповнила мистецька програма під керівництвом Іветти Ірхи. Літургійні піснеспіви виконали хори й інструменталісти, більшість із яких — українці, які перебувають у Швеції під тимчасовим захистом.

Після завершення богослужіння Світлана Заліщук, посол України, подякувала шведському народу та монаршій родині за непохитну солідарність. Вона наголосила, що спільні духовні цінності є міцним фундаментом, який об'єднує Україну та Швецію в ці часи історичних випробувань. «Ця подія вкотре підтвердила роль Церкви як інституції, що сприяє консолідації суспільства навколо ідеалів миру та людської гідності в часи історичних випробувань», — зазначили в Апостольському екзархаті.

Владика Богдан відвідав українців у Фінляндії

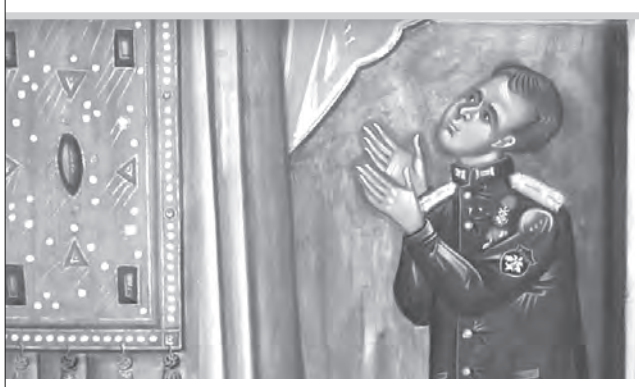
■ Софія Калина

Богдан Дзюрах, екзарх для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії, здійснив душпастирський візит до Фінляндії, де зустрівся з вірними УГКЦ. Цей візит став знаковою подією для місцевих громад, адже цього року єпископ уперше відвідав українські осередки в містах Лахті та Тампере. У Лахті високого гостя урочисто вітали представники «Пласту», які нещодавно розпочали свою діяльність у цьому регіоні.

Центральною частиною зустрічі став молебень за справедливий і довготривалий мир в Україні. Під час проповіді владика Богдан звернув увагу на духовні аспекти конфліктів, назвавши людський гріх першопричиною руйнації миру. Він наголосив на важливості внутрішнього спокою в серці кожної людини та особистісного навернення як необхідної запоруки справжнього миру.

Після богослужіння спілкування продовжилося в неформальній атмосфері в парафіяльній залі. Програма заходу передбачала духовний концерт місцевого хору «Лелека», після якого владика мав нагоду особисто поспілкуватися з вірними та представниками української діаспори Фінляндії.

Окупантів малюють **на іконах**

■ Ірина Коляда

Кремль дедалі активніше використовує Російську православну церкву (РПЦ) для сакралізації війни проти України. Тепер полеглих окупантів зображають на іконах. Про це розповіли в Центрі протидії дезінформації (ЦПД) при Раді національної безпеки й оборони України. Так, Михайло Ведерников, губернатор Псковської області РФ, опублікував у своєму Telegram-каналі відео з новими іконами, на яких зображені десантники 76-ї дивізії повітрянодесантних військ РФ, які загинули у війні проти України 2023 року. Ці ікони були розміщені в храмі. «Через подібні практики РПЦ намагається сакралізувати війну, надати їй релігійного змісту. Використовуючи церковну символіку, влада прагне створити моральне та духовне виправдання не лише вбивств українців, а й великих утрат РФ на фронті, щоб зменшити суспільне невдоволення війною», — уважають у ЦПД.

Там додали, що зображення на іконах учасників війни перетворює релігійний символ на інструмент політичної пропаганди. «Це вчергове підтверджує, що РПЦ не має нічого спільного з вірою, а це лише один із державних інститутів у воєнній машині Кремля», — резюмували у відомстві.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Церква у Бутинах

Іконостас церкви у Бутинах

Розпис у церкві довів художників до суду

■ Орися Шиян

Про церкву у с. Бутини Шептицького району свого часу гомоніла вся Галичина. Малярі, які розписували інтер'єр, за зображення представників влади у пеклі потрапили на лаву підсудних. Невеличке село в північній частині Львівщини відоме щонайменше з 1535 року. Воно розкинулось на березі річок Рата й Біла дорогою між Великими Мостами та Равою-Руською.

Церкву XIX ст., що має присвяту архангелові Михаїлу, творили відомі й талановиті митці. 1879-го її збудували за проєктом архітектора Сильвестра Гавришкевича, а розписував Корнило Устиянович. Роботи фінансувала Людвига Незабитовська, дідичка села. Цікаво, що перший храм збудували двома роками раніше, але, мабуть, через інженерні помилки він завалився. Тоді знову взялися за спорудження, проте нова церква уже не мала бань.

1892 року за розписи церкви та створення іконостаса взявся Корнило Устиянович. Йому допомагали Степан Томасевич і Прокіп Мартинюк. Корнило працював над сценою «Страшний суд» над хорами.

Художники зобразили своїх сучасників у пеклі

Проте розписи бутинської церкви викликали бурхливий резонанс. У народному уявленні всі, хто виступав проти українців, закономірно вважалися грішниками й заслуговували на пекло. Таким чином у пеклі опинилися війт, крамар, хтось зі селян-хрунів. Були там і представники польської влади, позначені відповідними державними атрибутами, а також начебто сам граф Голуховський, тодішній намісник Галичини.

Після доносів поголос про церковні розписи дійшов до жовківського старости. На зображенні в пеклі чоловіка в конфедератці відразу відреагувала місцева влада. Для з'ясування обставин створили експертну комісію, яка детально вивчала свіже малярство. Степан Томасевич приїжджав у село вночі — замальовувати деякі частини розпису. Врешті справа дійшла до Львівського крайового суду, а митці сіли на лаву підсудних.

На суді захисником митців був відомий адвокат Кость Левицький, у майбутньому — голова Державного секретаріату ЗУНР. Судовий розгляд тривав близько двох тижнів. Протокольний опис засвідчував, що «в пеклі єсть уставлений котел, під котрим підкладає огонь селянин з диким виразом лиця. У котлі смажаться особи: чоловік в конфедератці, відтак в шапці, маючій вид урядового кашкету, в кінці чоловік без накритої голови, з оголеним лицем; ті особи суть типові і представляють вже на перший вид: польського шляхтича, урядника і ксьондза. Над котлом летить опир, несучий в кігтях ковбасу і фляшку з горівкою, а побіч котла стоять гонені чортом: селянин з бочівкою горівки і жид з грошима».

Сторона обвинувачення наполягала на тому, що «сей образ має зміст політичний і тенденційний» і «має ціль підбурити мешканців до неприязних сторонництв і взбудити ненависть».

Корнило Устиянович відповідав, що малював згідно зі старими зразками, де в пеклі зображувались усі, чия поведінка не відповідала нормам суспільства. Як приклад наводив «Страшний суд» Мікеланджело й інші твори. Врешті для художника справа закінчилася позитивно.

Оселя князя Лева

■ Орися Шиян

Доцент кафедри дизайну та основ архітектури Львівської політехніки Роман Франків відтворив гіпотетичний вигляд давнього Свято-Преображенського василіанського монастиря в с. Спасі на Старосамбірщині. Саме там, за історичними даними, на схилі літ прийняв чернечий постриг і доживав віку галицько-волинський князь Лев Данилович.

Монастир існував із XIII ст. і відігравав важливу роль у духовному житті Галичини. Згодом його використовували як резиденцію перемишльські єпископи. Австрійська влада його замкнула і перетворила на склад, а згодом розібрала. Тепер на тому місці стоїть одноповерхова школа пізнішого часу, проте археологи планують відновити розкопки, щоб локалізувати фундаменти монастирської церкви.

Гіпотетичний вигляд монастиря

За історичними описами відомо, що монастирський комплекс мав високу кам'яну вежу, яка виконувала оборонну функцію. Подібні вежі існували в населених пунктах Стовп'є і Белавіно на Холмщині чи П'ятничанах на Львівщині. Додатково монастир обороняла військова залога фортеці на горі неподалік від монастиря.

Більшість описів Спаського монастиря походить із XVIII ст., часу його ліквідації. Тоді цеглу з розібраної церкви використали повторно: з неї звели будівлю управи у сусідньому селі. Кам'яна оборонна вежа монастиря стояла ще на початку XIX ст.

До наших часів від комплексу не залишилося жодних слідів. 1979-го археологи випадково натрапили на фундамент вежі та фрагмент муру, що оточував монастир. Але дослідники з'ясували, що цей мур — пізніших століть. Первісно монастир мав дерев'яні стіни, обмазані глиною. Мурована стіни пізнішого часу виконували оборонну функцію, коли вже не було княжої залоги. Коли монастир став резиденцією перемишльських владик, комплекс частково перебудували: укріпили стіни, розширили вхід до храму й добудували притвор і каплицю.

А от вигляд монастирських келій залишався загадкою. Відомо лише, що вони були дерев'яними і розташовувалися по периметру мурів. Однак архітектор знайшов в архівних джерелах креслення одного з монастирів на Афоні, який був максимально схожим на Спаський. «Я випадково побачив статтю, присвячену Афонським монастирям із рисунками Василя Григоровича-Барського сер. XVIII ст. Вигляд одного монастиря майже цілком збігався з тими відомостями, що ми знаємо про Спаський. Це було зображення монастиря Старий Русик на Афоні, де якраз жили монахи з руських земель», — пояснив Роман Франків.

Духовна культура тогочасної еліти була тісно пов'язана з балканською чернечою традицією. Приміром, з історії відомо про мандрівку князя Войшелка, зятя Данила Романовича, на Афон. Тому будівничі спаської оселі могли наслідувати планування афонського монастиря Старий Русик, де селилися монахи з Руси.

Обидва монастирі споруджені біля потоку, мають однакові розміри з півночі на південь. На гравюрі афонський монастир у руїнах, але розташування келій, храму, вежі й загальний периметр стін майже збігається з тим, що відкрили археологи у Спасі. «Я запропонував такий вигляд комплексу в XIII ст. А за аналогією зі Старим Русиком можемо відтворити просторовий уклад», — запевнив дослідник.

Свято-Преображенський монастир відігравав провідну роль у тодішньому духовному житті Галичини й Перемишльської єпархії. Після всіх світських справ на схилі літ у ньому прийняв чернечий постриг князь Лев. Ще до XIX ст. вчені вважали, що він там і був похований, але згодом з'явилася ще одна версія — Лаврівського монастиря, що за 10 км від Спаса.

Сучасні археологи хочуть знайти сліди цегляної церкви Спаського монастиря. На думку науковця, храм розташований трохи північніше, ніж вежа, а вона локалізована. Нині на місці колишнього монастирського комплексу розташована лише одноповерхова школа, тож археологи мають шанс відшукати сліди давньоруської історії.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

КОРОТКО

Снукер

В іспанському місті Гандії відбувся чемпіонат Європи U-21 зі снукеру. Переможцем став Антон Казаков. У фіналі він здолав валлійця Райлі Павелла з рахунком 5:3. 21-річний українець програвав із рахунком 0:2 і 2:3, але в наступних трьох фреймах діяв упевненіше. В останньому фреймі тривала тактична боротьба, але суперник допустив фол, що зробило відрив Антона ще солідніший. Райлі треба було шукати два снукери, але українець зумів забити останню червону кулю.

Дзюдо

Українці здобули перемоги на Гран-прі в австрійському Лінці. У змаганнях узяли участь 15 спортсменів з України в дев'яти вагових категоріях. Антон Савицький, Дільшот Халматов і Юлія Курченко вибороли золоті, срібні та бронзові медалі. Антон зумів перемогти японця Коу Накаю у фінальному бою, виконавши швидкий кидок на іпон. Дільшот програв у фіналі французькому призеру чемпіонату світу і Європи Валадьє-Пікару, а бронзову медаль здобула Юлія, програвши в бою нідерландці Ліці Деркс.

Боротьба

Манола Скобельська стала бронзовою призеркою чемпіонату Європи U-23 з вільної боротьби в місті Зренянині (Сербія). У вирішальній сутичці вона здолала представницю Туреччини з рахунком 4:2. На шляху до медалі українка не залишила шансів суперницям з Італії (6:0) та Румунії (4:0), поступившись лише майбутній чемпіонці у напруженому півфіналі.

Фігурне катання

Українська спортивна пара Ганна Еррера й Іван Хобта відзначилися на юніорському чемпіонаті світу з фігурного катання. Результати, продемонстровані під час короткої програми, дозволили українцям кваліфікуватися до довільної програми. З п'ятого місця в першій частині змагань українська пара в другій частині піднялася відразу на друге місце. Але загального результату двох виступів не вистачило, щоб закріпитися вище за третє місце.

Війна руйнує плани Формули-1

■ Станіслав Лисак

Країни Близького Сходу переживають доволі буденні для українців речі, однак лише зараз намагаються збагнути, як жити в цих умовах, адже чимало прибутків та інвестицій було закладено в туризм, зокрема спортивний. Однією з найбільших утрат для регіону стали два етапи Формули-1, у Бахрейні та Саудівській Аравії, що були заплановані на середину квітня ц. р.

Формула-1 тільки-но завершила проведення останніх тестів напередодні нового, революційного сезону. Крім того, в останній день зими «Макларен» і «Мерседес» мали провести тести гуми Pirelli, але не склалося.

Інший чемпіонат під егідою Міжнародної автомобільної федерації, автоперегони на витривалість (WEC), також зазнав кардинальних змін. Старт змагань мав відбутись у Катарі 26—28 березня, але через початок війни етап оперативно перенесли. Відкриватиме сезон WEC Імола, яку пов'язували і з потенційною зміною у Формулі-1.

Також Близький Схід традиційно є важливою проміжною точкою між Європою та Австралією, де проводили дебют кампанії-2026. Початок бойових дій ускладнив чимало логістичних рішень, які були сплановані задовго до початку сезону.

Війна в регіоні заскочила зненацька всіх. Формула-1 дуже довго відтягувала рішення про скасування етапів, але все ж перед гонитвою Ґран-прі Китаю оголосила про неможливість провести заїзди у квітні. «Фанати з Бахрейну й Саудівської Аравії, які завжди підтримували нас, залишайтеся в безпеці, ми думаємо про вас і хочемо повернутися настільки швидко, наскільки можливо», — заявив Стефано Доменікалі, президент Формули-1.

Формулі-1 не вперше доводиться реагувати на суспільно-політичні зрушення у світі. 2022 року через початок повномасштабного вторгнення Російської Федерації (РФ) до України скасували Ґран-прі в Сочі. Що цікаво, росіяни планували перенести етап до Санкт-Петербурґа, перша гонитва там очікувалась 2023-го, але вторгнення в Україну перекреслило всі плани.

Перший етап Формули-1 у Саудівської Аравії відбувся лише 2021 року і там дуже не хотіли позбуватися свого етапу цієї весни. На те мали власні аргументи. Річ у тім, що найгарячішим регіоном зараз є Перська затока, де Формулу-1 приймають Бахрейн, Катар та Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ). Однак траса в Саудівській Аравії розташована на узбережжі Червоного моря, Джедда наразі є хабом для безпечних перельотів із країни.

Організатори гонитви, які за різними даними платять Формулі-1 приблизно 50 млн USD за проведення одного етапу, дуже довго домовлялись, аби залишитися в календарі «королеви автоспорту». Тим паче, що схожий інцидент вже відбувся 2022 року. Тоді хусити атакували Джедду та нафтові об'єкти компанії Aramco.

Попри небезпеку і загрозу повторного удару, місцева влада надала гарантії безпеки й етап усе ж провели. Однак цього разу саудити залишились без Ґран-прі Формули-1.

Обидві країни прагнули б перенести етапи на фінальну частину сезону, однак це просто неможливо. Календар Формули-1 складається з 24 Ґран-прі, що відбуваються з 8 березня по 6 грудня, і запланована лише одна велика традиційна павза влітку — із 26 липня по 23 серпня.

Можливо, загострення воєнного конфлікту в Бахрейні та Саудівській Аравії і вщухне на той час, однак реального варіанта проведення цих етапів немає. Найбільшою проблематикою для команд є логістика. Перевезення спорядження та техніки між чотирма континентами — дуже складний і продуманий механізм, який не можна перебудувати швидко. Команди завчасно відправляють вантаж танкерами за кілька місяців, після чого вони плавають морями й океанами, щоби вчасно доставити все необхідне для проведення етапу. Через війну на Близькому Сході вся процедура ускладнилась, а змінювати її кардинально заради двох гонитв ніхто не буде. Тим паче влітку відбуватиметься серія заїздів у Європі, розбивати їх на близькосхідні або будь-які інші складно й нерентабельно.

Але чому ж не можна просто провести гонитву на якійсь готовій європейській трасі? Та ситуація складніша. У Європі є кілька хороших треків, що мають всю інфраструктуру для проведення Ґран-прі — Імола, Портіман, Стамбул, Поль Рікар у Франції. Однак найбільшою проблемою є організація з продажу квитків і розміщення вболівальників.

За пандемії коронавірусу саме забуті європейські траси прийшли на допомогу, коли певні країни закривались, але тоді й уболівальників на трибунах не було, організація була значно простішою, а Формулі-1 потрібно було провести певну кількість заїздів за будь-яку ціну, щоб відшкодувати телевізійні контракти.

Нині такої необхідності немає — у календарі залишається 22 етапи. Ґран-прі Японії відбудеться із 27 по 29 березня. До речі, японці готові прийняти ще два етапи — у Судзуці та Фуджі. Перший автодром належить «Хонді», а другий — «Тойоті», яка нещодавно доєдналась до Формули-1. Однак від цього варіанта відмовились.

Після азійського турне команди повернуться до Європи, де продовжать готуватися до Ґран-прі Маямі, яке відбудеться на початку травня.

Крім того, із 1 червня двигуни почнуть перевіряти за температури навколишнього середовища та за температури 130 градусів за Цельсієм. Саме ці заходи можуть «убити» або щонайменше послабити неймовірну силову установку «Мерседес», на яку скаржилися всі команди ще з початку тестів у Бахрейні. У разі виявлення порушень «Мерседес» ризикує втратити два важливі етапи, де вони були б фаворитами.

Калініна захистила свій титул в Анталії

■ Роман Журба

На турнірі WTA125 у турецькій Анталії відбулося сходження української тенісистки Ангеліни Калініної (позиція 189 у рейтингу WTA) до статусу переможниці турніру. Вона зустрічалася на корті зі ще однією українкою. У фіналі їй протистояла Олександра Олійникова (73). Та Ангеліна змогла обіграти лідера посіву у трьох сетах. Рахунок 6:3, 3:6, 6:2 у поєдинку став визначальним для перемоги в першій очній зустрічі співвітчизниць. Українські спортсменки розіграли партію за дві години і 47 хвилин.

А потому Калініна вдруге поспіль здобула перемогу. У фінальному матчі вона зустрілася зі словенкою Тамарою Зіданшек (148) і впевнено виграла матч у двох сетах. У першому сеті українка не дозволила суперниці виграти жодного гейму, а в другому здобула перемогу з рахунком 6:3. Матч тривав годину й сім хвилин. Калініна зробила два ейси і припустилася однієї подвійної помилки.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

Смачний спосіб підтримати здоров'я

■ Олександра Баландюк

Темний шоколад уважають суперпродуктом, бо він містить унікальні сполуки й корисні речовини, які підтримують роботу серця, мозку, допомагають знизити тиск, покращити настій тощо. Проте його не варто розглядати як смачні ліки, які обов'язково слід споживати щодня. Експерти вказали, яку кількість темного шоколаду можна споживати щодня, і розповіли про корисні властивості цього смаколика.

Темний шоколад виготовляють із какао-продуктів, какао-масла та цукру, як і звичайний шоколад, але він має набагато вищий відсоток какао-продуктів, ніж звичайний молочний шоколад. Згідно з даними Гарвардської школи громадського здоров'я, молочний шоколад складається з 10—50 % какао, тоді як темний шоколад може містити від 50 % до 90 % і зазвичай майже не містить молока. Вищий уміст какао означає, що в шоколаді є менше цукру й більша кількість корисних антиоксидантів.

За словами дієтолога Тобі Амідор з Академії Південної Каліфорнії з харчування та дієти, одна унція темного шоколаду із 60—69 % чистого какао містить: калорії — 162; жир — 11 г (6 г насичених жирів); вуглеводи — 15 г; білок — 2 г. Він також забезпечує організм потужною дозою мінералів: 19 % добової норми марганцю, 17 % міді, 12 % магнію, 10 % заліза та меншу кількість фосфору, калію, цинку, селену та кальцію. Темний шоколад також має деякі вітаміни, у т. ч. K, B12, тіамін, рибофлавін, ніацин та пантотенову кислоту.

Дієтолог із Колумбійського університету Стейсі Ґулбін запевняє, що темний шоколад корисний для здоров'я передусім тим, що містить високий рівень поліфенольних антиоксидантів, як-от флавоноїди та проантоціани, які мають протизапальну та судиннозахисну дію. У ньому також є теобромін і невелика кількість кофеїну, що справляють стимулювальну дію і поліпшують настрій. Темний шоколад має менше цукру й жиру, ніж звичайний шоколад, тож є поживним перекусом із великою кількістю як розчинної, так і нерозчинної клітковини.

Д-р Амідор посилається на дослідження, яке показує: люди, що постійно вживають шоколад, мають нижчий ризик ішемічної хвороби серця та інсульту, порівнюючи з людьми, які його не їдять. Флавоноїди в темному шоколаді покращують функцію ендотелію, оболонки кровоносних судин, яка виконує багато важливих завдань, як-от регулювання кровотоку, згортання крові, усунення запалення та ріст нових кровоносних судин.

А за словами Стейсі Ґулбін, нещодавні дослідження вказують, що регулярне вживання темного шоколаду — кілька шматочків на день — може допомогти знизити кров'яний тиск, отже, і допомогти запобігти серцевим захворюванням.

Огляд досліджень темного шоколаду 2025 року засвідчив додаткові переваги для здоров'я, як-от зниження оксидативного стресу, що викликає запальну реакцію в організмі; допомагає полегшити судинні захворювання, такі як атеросклероз, гіпертонія та кетонна хвороба. Він також позитивно впливає на лікування метаболічних захворюванньь (ожиріння, цукровий діабет 2-го типу, целіакія, хронічна хвороба нирок і синдром полікістозних яєчників).

Антиоксиданти темного шоколаду можуть підтримувати й функцію мозку. За даними Тобі Амідор, подвійне сліпе дослідження людей похилого віку підтвердило, що підвищене споживання флаванолів какао приводить до значного покращення когнітивних функцій. Крім того, магній і залізо в темному шоколаді сприяють роботі нервів і м'язів, а також транспортуванню кисню до мозку.

Експерти радять розглядати темний шоколад як корисну закуску, яку можна додати в раціон, але не як ліки, які обов'язково вживати щодня. Д-р Амідор каже, що темний шоколад сам собою не є рішенням, якщо людина хоче знизити кров'яний тиск або зменшити ризик серцевих захворювань, і радить зосередитися на загальному раціоні, до якого можна сміливо додати 30 г темного шоколаду щодня.

Темний шоколад можна їсти окремо, як перекус, а якщо він видається занадто гірким, то його можна додати до вівсянки, сиру, десертів. Експерти радять шукати шоколад з мінімальним додаванням цукру, без штучних інгредієнтів, із високим відсотком какао, тож, споживаючи його, ви отримаєте і насолоду, і користь для здоров'я.

Планове стентування проводитимуть безоплатно

■ Олександра Баландюк

З 2026 року в Україні все планове стентування судин серця є безоплатним. Досі воно було безоплатне лише для пацієнтів у невідкладних станах. Тепер цю послугу можна отримати в 79 медичних закладах України. Про це повідомив Віктор Ляшко *(на фото)*, міністр охорони здоров'я України.

Цю послугу оплачує держава через Програму медичних гарантій, а стент-системи централізовано закуповують і постачають до лікарень. 2026-го, за словами міністра, фінансування кардіологічної допомоги суттєво зросло: 1,5 млрд грн передбачено на допомогу за гострого інфаркту міокарда. Оновили також підхід до оплати кардіохірургічних утручань, наприклад, тариф на коронарне шунтування за високої складности зріс до 205,6 тис. грн.

«Ішемічна хвороба серця залишається однією з найпоширеніших серцево-судинних патологій в Україні — з таким діагнозом живе понад 3,6 млн людей. Для частини пацієнтів медикаментозного лікування достатньо, але у випадках значного звуження судин саме планове стентування дозволяє відновити кровотік і зменшити ризик серйозних серцево-судинних подій», — зазначив урядовець.

Він запевнив, що медичні заклади вже забезпечені необхідними медичними виробами різних типів: 8,5 тис. стент-систем із лікувальним покриттям для стандартних уражень, 15,6 тис. — для множинних уражень і близько 12 тис. стент-систем для лікування складних і кальцинованих уражень коронарних судин. Їх можна використовувати як для ургентних, так і для планових утручань.

Та це лише частина централізованого постачання. Торік «Медичні закупівлі України» закупили більш ніж 76 тис. стент-систем різних типів. Частину виробів уже передали в лікарні, інші надходитимуть упродовж року.

Люди, яким потрібне планове стентування, але в них на це не було грошей, тепер зможуть отримати його безоплатно. Для цього треба звернутися до сімейного лікаря, пройти необхідні обстеження. І якщо будуть покази для отримання стентування, узяти скерування до закладу, де надають таку послугу.

Ветеран вчить правильно реагувати на наслідки контузій

■ Зоряна Павлюк

Юрій Брянчик *(на фото)*, воїн 24-ї окремої механізованої бригади Збройних сил України, волонтер і координатор ветеранського напряму Львівського осередку громадської організації (ГО) «Захист держави», навчає цивільних, як правильно спілкуватися з ветеранами. Він воював на фронті ще з 2014 року, отримав поранення та контузії. Крім того, на рахунку героя є 60 волонтерських поїздок у зону бойових дій. Під час однієї з них в автомобіль влучила ракета, проте йому дивом удалося врятуватися. Через наслідки важких контузій у Юрія трапляються спазми, утрата мови та координації. Збоку це може виглядати як алкогольне чи наркотичне сп'яніння. І замість допомоги нерідко отримує агресію та приниження. Саме тому в ГО «Захист держави» він курує ветеранський напрям і реалізує ініціативу «Ветеран у громаді», щоб навчити цивільних правильно реагувати та підтримувати. Його просте прохання до суспільства: «Будьте людьми. Якщо людині стало зле, запитайте, чи потрібна допомога. Іноді достатньо просто дати можливість присісти, відновити дихання або викликати «швидку».

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

«Ксенко Авто Продакшн» заявила про спробу усунути її з ринку

■ Григорій Бондар

Нещодавно в офісі та на підприємствах компанії «Ксенко Авто Продакшн» Державне бюро розслідувань України провело обшук, начебто розслідуючи переплату на постачанні карет швидкої допомоги для однієї військової частини. «Без жодного попереднього запиту чи бодай виклику на допит купа правоохоронців з іншої області приїхала на різні підприємства шукати докази вигаданого злочину. На їхню думку, «Ксенко» купила в імпортера Volkswagen вже готові (!) карети швидкої допомоги за 1,8 млн грн і перепродала їх по 3,2 млн грн за штуку. Сумлінні правоохоронці переконані, що вартість цих авто мала б бути 1,87 млн грн. Рівень некомпетентности не те що вражає, а шокує. Бо завод Volkswagen не виготовляє карет швидкої допомоги, а запропонована силовиками вартість не враховує витрат на переобладнання автомобіля, медичний салон і медичне обладнання. Не враховує прибутку та сплати податків. Просто цифра, видумана якимись людьми», — зазначили в компанії.

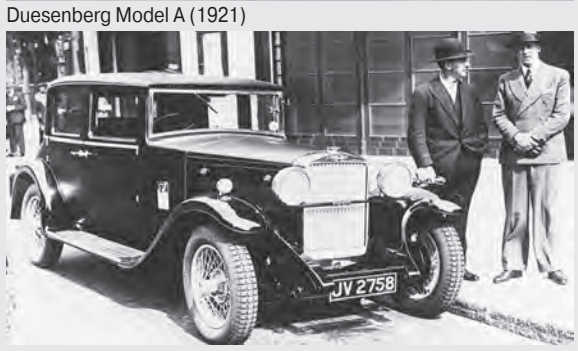
Там уважають, що такі дії можуть бути продиктовані бажанням усунути конкурента перед масштабними закупівлями, які плануються. «Ганебна діяльність проти підприємства, яке забезпечує країну найкращими каретами швидкої допомоги. Автомобілі на базі Volkswagen Crafter із червоними стрілочками на бортах і висококласним медичним обладнанням усередині відомі майже кожному українцю. Це саме ті машини, які рятують українців не лише у великих містах, але й на Сході України. Їх було би в Україні набагато більше, але в липні 2023 року Кабінет Міністрів зобов'язав усі заклади охорони здоров'я купувати карети швидкої допомоги через систему електронного каталогу за найдешевшим принципом. По суті, зобов'язав купувати для медиків найменш якісний товар. У підсумку для «Ксенко» майже цілковито заблокували ринок державних закупівель. Але ми продовжили роботу й отримали велику кількість контрактів і клієнтів у приватному секторі, серед благодійних фондів і міжнародних організацій. Саме наші «швидкі» купували медична мережа «Добробут», медичний центр «Імпульс», клініка «Медіком», Into-Sana, «Одрекс», ПДМШ/PDMSh, Червоний Хрест, медична компанія Foundation, Project HOPE Ukraine, Служба безпеки України, Національна поліція України, Національна гвардія України, Головне управління розвідки Міністерства оборони України і багато інших», — указали в компанії.

Також за цей час у Польщі з нуля створили європейське сертифіковане виробництво карет швидкої допомоги, які були представлені на міжнародних виставках. У жовтні 2025-го внаслідок російських атак було знищено та пошкоджено транспорт і медичне обладнання «Ксенко Авто Продакшн». «Відновити виробництво було непросто, особливо враховуючи знеструмлення та низьку температуру в приміщеннях. Але за чотири місяці ми поступово оговтувалися від утрат і взяли в роботу нові замовлення», — поінформували в «Ксенко».

Ф О Т О Ф А К Т

Найелегантніші машини в історії

Duesenberg Model A (1921)

Hillman Straight Eight (1929)

DeSoto Series CF (1930)

Nissan повертає свій найдоступніший седан

■ Олег Садовий

Японський автовиробник Nissan офіційно представив нове покоління свого найдоступнішого седана — Nissan Versa 2027 модельного року. Виробництво вже розпочали в Мексиці. Компанія наразі не розкриває повних технічних характеристик, однак підтвердила, що третє покоління Versa отримало оновлений дизайн, сучасніші технології та розширений пакет систем безпеки, зберігши при цьому орієнтацію на бюджетний сегмент.

Модель зазнала глибокої модернізації, хоча й не стала цілком новою розробкою. Вона зберегла платформу Nissan V, яку використовували в попередньому поколінні та деяких інших компактних моделях бренда. Силует, лінія даху та загальна структура кузова залишилися знайомими, адже поточне покоління присутнє на ринку з 2019 року й проходило оновлення 2022-го.

Найбільші зміни торкнулися передньої частини. Новий стиль перегукується з дизайном Nissan Murano — седан отримав роздільну світлодіодну оптику, поєднану глянцевою чорною вставкою, а також вужчу решітку радіатора та перероблений передній бампер із витягнутим повітрозабірником. Задня частина оновлена менш радикально: з'явилися нові ліхтарі, змінене оформлення кришки багажника з великим написом Versa та переглянутий бампер із нижчим розташуванням номерного знака.

Салону ще не показали, але очікується модернізована передня цифрова панель приладів та оновлена мультимедійна система. Також прогнозують розширення переліку електронних асистентів водія.

Під капотом, імовірно, залишиться атмосферний 1,6-літровий бензиновий двигун, який тепер може працювати винятково з варіатором CVT, оскільки механічну коробку передач для попередньої версії вже зняли з виробництва.

За попередньою інформацією, модель готують для ринків Латинської Америки, зокрема, Мексики та Бразилії, де зберігається стабільний попит на доступні седани. А от повернення на ринок США, де його зняли з виробництва два місяці тому, не планують до вирішення ситуації з американськими митами.

Російський авторинок обвалився

■ Роман Журба

Початок цього року став найгіршим для російського ринку автомобілів за минулі 20 літ. Про це заявив Дмитро Костромін, директор із продажу та маркетингу концерну АвтоВАЗ. «Ми робили прогнози, як розпочнеться 2026 рік. На жаль, він стартував іще гірше, ніж ми очікували. На мій погляд, це, мабуть, найгірші січень-лютий за минулі 20 літ ведення статистики. Якщо ще й дещо скоригувати методику підрахунку ринку та враховувати саме нові автомобілі, які реально продають і реєструють, то фактично ринок виглядає ще слабшим», — поскаржився він.

Раніше аналітики заявили про зниження реєстрацій легкових Lada в січні 2026-го на 28,7 % в річному вимірі — до 19,7 тис. одиниць. Водночас загальний обсяг авторинку в лютому оцінювали у 80,6 тис. авто, що на 9,5 % менше, порівнюючи з аналогічним періодом торік. Максим Соколов, глава АвтоВАЗу, зазначив, що в лютому продажі Lada залишалися слабкими. У результаті компанія скоротила місячний план продажів на 15 % — до трохи більше ніж 20 тис. машин. За словами Костроміна, єдиним позитивним моментом є те, що цього року у виробників не накопичилися складські залишки. Водночас визнав, що без креативних ідей цей ринок, мабуть, не витягнути.

Наприкінці грудня 2025-го АвтоВАЗ знизив ціни на Lada Aura та Lada Largus. Водночас цінники на найпопулярніші моделі зросли: Lada Granta здорожчала на 1,9 % (до 850 тис. RUB), Lada Iskra — на 1,8 % (до 1,28 млн RUB), Niva Legend — на 1,8 % (до 1,1 млн RUB), а Niva Travel — на 1,9 % (до 1,42 млн RUB).

Із 1 січня ц. р. АвтоВАЗ повернувся із чотириденного режиму роботи на п'ятиденний робочий тиждень і збільшив виробничий план до 400 тис. автомобілів. Стільки ж компанія випустила 2025-го. Проте 2024 року обсяг виробництва перевищував 525 тис. машин.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007

№13 26 березня—1 квітня 2026 року Тижневик МІСТ

Гороскоп

Із 26 березня до 1 квітня

➘ Овен (21.03—20.04)

Летить свіжий вітер змін: несподівані симпатії, натхнення, нові ідеї, творчі спалахи. Так ви зможете привнести плавність у своє життя. Зараз час легкости, коли доля здатна піднести приємний сюрприз — від несподіваного знайомства до нестандартного рішення, що змінює сприйняття ситуації. Енергія дає змогу побачити звичне під новим кутом і відчути, що оновлення може бути природним і радісним.

➘ Телець (21.04—21.05)

Для вас настає час тихого оптимізму. Ви входите в простір позитиву, відчуваєте підтримку з боку оточення. Навіть попри уповільнення процесів з'являється відчуття, що те, що відбувається, має сенс і веде до розширення можливостей і глибокого розуміння підґрунтя подій. Це аспект мудрої довіри життю, коли минулий досвід стає ресурсом, а незавершені ідеї або старі зв'язки можуть несподівано принести користь. Удача приходить через розпочате раніше.

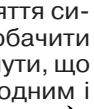
➘ Близнюки (22.05—21.06)

Настає час інсайтів і тонких переживань. Тож для вас починається новий ментальний цикл, допомагаючи побачити знайомі ситуації під іншим кутом і переосмислити нещодавні події. Із другого боку, посилюючи мрійливість, з'являється романтичність і схильність до ідеалізації. Це пора натхнення, коли почуття стають особливо тонкими, але важливо пам'ятати про кордони реальности, бо так легко захопитися ілюзією.

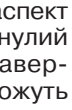
➘ Рак (22.06—23.07)

Очікуйте емоційного розвороту та внутрішнього очищення. Час для вас зараз стає особливо значущим. Багато прихованого стане очевидним. Виникають теми ладу, здоров'я, роботи й особистої ефективности — ви чітко побачите, де накопичився хаос, а де занадто намагалися все контролювати. Настає момент, коли важливо відпустити зайве, припинити тягнути на собі те, що давно втомило, і дозволити собі жити простіше.

➘ Лев (24.07—23.08)

Потрібне переосмислення цілей і оновлення життєвої стратегії. Дайте собі час побачити картину цілком. Зараз ви входите в період важливого внутрішнього перегляду. Події зачіпають вашу сферу цінностей, ресурсів та особистої ефективности. Ви можете відчути, що колишні цілі потребують коригування, а деякі завдання вже не надихають. Настає час, коли ви чітко побачите, що варте уваги, а що ні.

➘ Діва (24.08—23.09)

Життя переводить свій фокус на глибинні процеси: ви менше дієте назовні й більше — зсередини. Це період, коли важливо не тиснути на події, а спостерігати, аналізувати, накопичувати сили. Інтуїція стає вашим головним інструментом. Транзит приносить натхнення та несподівані можливості. Ви можете одержати пропозицію, ідею чи підтримку, що допоможе вам побачити новий шлях. Старі проєкти здатні ожити й дати результат.

➘ Терези (24.09—23.10)

Ви відчуваєте, куди рухатися, навіть якщо логіка мовчить. Відчуваєте також приплив енергії. З'являється бажання діяти, вчитися, розширювати горизонти. Але ситуація вимагає обережности: ви можете ідеалізувати людей або плани, а потім зіштовхнутися з реальністю. Зараз час, коли важливо не поспішати з висновками та рішеннями. Тепер ви проходите пункт переосмислення, тож не ухвалюйте емоційних рішень.

➘ Скорпіон (24.10—22.11)

Зараз удалий час для творчости, духовних практик, навчання і подорожей душі. Ви можете відчути, що щось у вашому житті дозріло для розв'язання. Приходять неочікувані ідеї, приємні новини, підтримка від людей, із якими ви давно знайомі. Старі зв'язки можуть ожити й бути корисними. Різні аспекти допомагають побачити правду про почуття. Теперішній час для чесности, зрілости та встановлення меж.

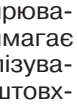
➘ Стрілець (23.11—21.12)

У вас відбувається м'який, але глибокий перегляд. Усе, що було ідеалізовано напередодні, проходить фільтр зрілости. Замість стрімкого руху вперед ви починаєте відчувати, куди насправді варто спрямовувати свої сили. Виявляються теми відповідальности, кордонів, реальних потреб і страхів близькости. Обставини допомагають збагнути, що справді важливе у стосунках, а що було лише гарною фантазією. Утримується лише те, що витримує реальність і підтверджує свою значущість.

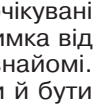
➘ Козеріг (22.12—20.01)

Ви взяли на себе надто багато, а в дечому недооцінили свої можливості. Треба відпустити старі схеми мислення і відкрити простір для нових стратегій. Може з'явитися бажання змінити напрям, переглянути цілі або відмовитися від того, що вже не надихає. Старі проєкти можуть ожити, а люди з минулого — запропонувати підтримку.

➘ Водолій (21.01—19.02)

Пора для структурних змін і чесного аналізу. Це час, коли ви чітко бачите, які переконання застаріли, які цілі потребують коригування, а які напрями вже не відповідають вашому зростанню. Нова перспектива відкриває нові шляхи. Ви починаєте чути підтекст, помічати нюанси, розуміти людей тонше. Це допомагає у перемовинах, творчих завданнях та роботі з інформацією. Можуть з'явитися нові ідеї, які пізніше стануть основою для важливих рішень.

➘ Риби (20.02—20.03)

Це один із ключових тижнів у році. Посилюється ваша енергія, інтуїція та здатність впливати на події. Ви будете активнішими, відважнішими, помітнішими — навіть якщо зовні все здається м'яким і спокійним. Подекуди ви віддаєте надто багато, недооцінюєте себе, тож настав час переглянути фінансові стратегії. Ви стаєте сміливішими у словах, прямішими в намірах.

Світлана Таланова

Н	А	П	Л	І	Ч	Н	И	К	К
Я	С	У	Б	О	Л	Г	П	А	О
І	Г	П	Р	О	С	О	А	Д	М
Ц	А	А	В	И	Л	С	Р	А	І
Я	Р	А	Г	Р	І	М	И	М	В
Л	А	Г	М	А	Р	Г	Т	О	О
У	Н	А	Л	І	Н	Ь	Е	Р	Я
П	Т	П	Ь	Т	И	М	Т	Г	Ж
О	І	Ш	С	А	П	М	О	К	Е
П	Я	Я	Т	Т	А	Г	А	Б	Р

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: багаття, гарантія, грам, грім, громада, комівояжер, компас, лінь, мить, наплічник, паритет, популяція, просо, слива, шпага. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 12: кріп.

У Панамі знайшли королівську гробницю

■ Іван Заторський

У провінції Кокле археологи розкрили гробницю віком понад тисячу років, заповнену золотими прикрасами та керамікою. Про це повідомило Міністерство культури Панами. Поховання розташоване в окрузі Ната-де-лос-Кабальєрос приблизно за 200 км на південний захід від столиці. Усередині археологи виявили кілька людських останків і багатий поховальний інвентар — золоті нагрудні прикраси, кульчики, браслети й витончену кераміку. За словами дослідників, це одне з найважливіших відкриттів останніх років для панамської археології. Хоча саму гробницю ідентифікували ще 2009 року, через велику кількість уламків металу й кераміки лише тепер удалося повністю розкрити її структуру. Поховання датують приблизно 800—1000 рр. Центральна фігура, імовірно, представник місцевої еліти, була похована в оточенні коштовних предметів зі зображеннями кажанів і крокодилів — мотивів, характерних для регіонального мистецтва. Джулія Майо, керівник проєкту, зазначила, що саме ця особа мала найвищий соціальний статус серед похованих, що свідчить про чітку ієрархічну структуру суспільства.

Науковці вважають, що Ель-Каньо функціонував як елітний некрополь приблизно протягом двох століть. Раніше тут уже знайшли щонайменше дев'ять подібних гробниць, однак ця розширює уявлення про політичну організацію, ритуальні практики й торговельні зв'язки регіону. Знайдені золоті вироби демонструють високий рівень металургійних знань і доступ до цінних ресурсів. Ці предмети були не лише прикрасами, а й символами влади, які підкреслювали статус лідера як за життя, так і після смерти.

Ямка відкрила 200-річну таємницю

■ Олег Садовий

На гольф-полі у Великому Манчестері сталася незвичайна подія: утворена вирва на 13-й лунці розкрила таємний винний погріб, що зберігався під землею понад 200 років. Виявлені десятки порожніх пляшок свідчать про те, що колись це місце було частиною помістя Davyhulme Hall, зруйнованого ще 1888 року. Ситуація стала неабияким відкриттям для місцевих мешканців. Стів Гопкінс, наглядач поля для гольфу, не міг повірити своїм очам. Погріб, оточений арочними стінами, здивував усіх, адже подібні знахідки є рідкісними навіть для таких історичних регіонів, як цей. За словами Мартіна Гаммера, професійного гравця клубу, 13-та ямка не раз ставала місцем для прогулянок, і ніхто навіть не здогадувався, що під ногами заховане таке старовинне місце. Гольф-клуб уже почав обговорення з місцевою владою про збереження цієї унікальної історичної пам'ятки. Пляшки з погреба вже вилучили для зберігання, а місце опечатали.

БАЖАЄТЕ РОЗМІСТИТИ РЕКЛАМУ В НАШОМУ ТИЖНЕВИКУ? ТЕЛЕФОНУЙТЕ: США (908) 937-6342, 1 732-634-1517, КАНАДА (416) 236-2007